

**Przewodnik
po zasobie
Archiwum
Instytutu
Literackiego
Kultura**

**Przewodnik
po zasobie
Archiwum
Instytutu
Literackiego
Kultura**

opracowała Maria Wrede

Katalog powstał w ramach realizacji projektu
Inwentarz Archiwum Instytutu Literackiego Kultura
dofinansowanego ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Recenzja: prof. dr hab. Rafał Habielski

Projekt graficzny: Kalina Możdyńska | worksbyKalina.com

Redakcja: Małgorzata Kozłowska

Skład: Andrzej Dybowski

W publikacji wykorzystano zdjęcia udostępnione przez Instytut Literacki Kultura.

Copyright © Biblioteka Narodowa, Warszawa 2018

ISBN 978-83-7009-693-9

Biblioteka Narodowa
al. Niepodległości 213
02-086 Warszawa
www.bn.org.pl

Spis treści

Wprowadzenie	7
Kalendarium Instytutu Literackiego (1946–2010)	20
Organizacja materiałów w Archiwum Instytutu Literackiego Kultura	35
Archiwum Instytutu Literackiego Kultura	39
01. Funkcjonowanie	41
02. Korespondencja Redakcji	50
03. Teki Redakcyjne	56
04. Materiały Warsztatowe	67
05. Materiały Osobowe	83
06. Materiały Niewykorzystane	86
07. Dystrybucja	90
08. Pomoc	94
09. Finanse	99
10. Informacje o Działalności	104
11. Materiały na Innych Nośnikach oraz Dokumenty Nietekstowe	106
12. Papiery Osobiste Mieszkańców Domu	113
13. Materiały Powierzone	118
Indeks	139

Wprowadzenie

Zbiory Instytutu Literackiego składają się z dokumentów piśmienniczych świadomie zgromadzonych według kryterium treści i formy, których istotna wartość historyczna stanowiła o przeznaczeniu do zachowania „dla potomności”¹. Takie ujęcie pozwala uznać je za szeroko rozumianą kolekcję², w której archiwalia są najważniejszym, ale bynajmniej nie jedynym składnikiem. Mieszczą się w niej poza tym – równie znaczące dla pamięci historycznej i bardzo konsekwentnie gromadzone – książki, czasopisma, fotografie i drobne artefakty muzealne. Jerzy Giedroyc nie był archiwistą ani bibliotekarzem obligowanym obiektywnymi kryteriami, dzięki czemu jego intuicyjne i bardzo autorskie działania naznaczają zbiór i są nadal wyraźnie czytelne. Potraktowanie całego zasobu jako jednorodnego przedmiotu badania, faktu samego w sobie wymagającego opisu, pozwala dodać do treści niesionych przez każdy z dokumentów znamiona wyjątkowej osobowości twórcy i cechy właściwe dla momentu włączenia obiektu do zbioru. Porządkowanie i opisywanie zasobu Archiwum Instytutu Literackiego wymagało przede wszystkim odczytania w strukturze kolekcji, w układzie materiałów, w adnotacjach i załącznikach takich właśnie zamysłów oraz interpretacji nałożonych przez Jerzego Giedroycia i pozostałych członków jego zespołu. Archiwum, gromadzące rękopisy i maszynopisy, listy i najważniejsze dokumenty, jest w całej kolekcji zespołem najcenniejszym, dlatego jako pierwsze zostało wybrane do opracowania i zabezpieczenia. Właśnie w Archiwum, przede wszystkim w korespondencji, w dokumentacji nabywania i wymiany publikacji, znajdują się informacje źródłowe do dziejów całego zbioru. Wskazane wyżej cechy stanowią o centralnej roli Archiwum jako zespołu spajającego całą kolekcję.

Następnym dużym zadaniem będzie równie staranne opracowanie zbioru bibliotecznego – książek, czasopism, druków ulotnych i dokumentów życia społecznego, publikacji drugiego obiegu, wycinków prasowych. Dopiero zbadanie i opisanie w katalogu wszystkich części dopełni wiedzę o autorze kolekcji i zespole osób, z którymi współpracował, o ich wielkim wkładzie w politykę,

1. Por. w Archiwum rps ILK Kor Red Heydenkorn B t. 2, kopia listu Jerzego Giedroycia z 7 lipca 1961 r.

2. Por. definicje pojęcia „kolekcja” w słownikach języka polskiego.

życie społeczne i kulturę tej części Europy. Takie całościowe podejście jesteśmy winni Instytutowi Literackiemu, który nie był jedynie wydawnictwem, ale żywym, wpływowym centrum kultury i refleksji politycznej, adaptującym polskość i jej tradycje do trudnych realiów powojennego świata, stanowiącym azyl dla wolnej myśli i wszystkich poszukujących wolności. Instytut był także przez 60 lat domem dla sześciu osób, przejściowym schronieniem i azylem dla kilku innych, miejscem serdecznej gościny dla kilkunastu kolejnych, dla dziesiątek – celem pielgrzymek. Od początku pełnił też niezwykle funkcję instytucji zaufania publicznego nie tylko przez archiwizowanie powierzanych materiałów, lecz także przez rolę dysponenta pomocy świadczonej opozycji w Polsce, powiernika przeznaczonych na tę pomoc pieniędzy.

Tymi szerokimi założeniami kierowaliśmy się, przystępując w 2009 roku do prac nad inwentarzem Archiwum Instytutu Literackiego Kultura. Od początku założone zostało opracowanie całej tak rozumianej kolekcji według jednorodnych zasad we wspólnym inwentarzu, z troską o zachowanie tropów twórców tego wyjątkowego zbioru.

Historia zbioru archiwalnego

Kancelaria i Archiwum Instytutu funkcjonowały w oparciu o zasady prowadzenia biura małego przedsiębiorstwa. Realizowała je przede wszystkim najbliżej współpracująca z Redaktorem Zofia Hertz, wykorzystując swoje przedwojenne doświadczenie wyniesione z pracy w kancelarii notarialnej. W późniejszych latach wspierały ją kolejne sekretarki, spośród których szczególnie wkład wniosła Maria Mawro-Łamzaki, pełniąca swoje obowiązki w latach 1970–1995³, a po niej Agnieszka Szypulska⁴, Teresa Karpińska i Leszek Czarnecki. Swoją rolę w pracach redakcyjnych i kancelaryjnych od 1980 roku miała także Julia Juryś⁵. Przykłady ich biurowego doświadczenia można spotkać w Archiwum do dziś. Przez pierwsze lata członkowie Redakcji wykonywali samodzielnie wszystkie czynności redakcyjne, wydawnicze, buchalteryjne i biurowe, jednak dość szybko wielkość przedsięwzięcia wykroczyła poza możliwości skromnego zespołu. Próby opanowania sytuacji przez zlecenie wybranych czynności sekretarkom, dorywcze zatrudnianie szukających pracy rodaków, nie dały w żadnym

3. Por. w Archiwum rps ILK FinLK 06.16, nekrolog „Kultura” (582) 1996/3, s. 161.

4. Agnieszka Szypulska pracowała w Instytucie w latach 1983–2001 i zapewniała trudne do przecenienia wsparcie w pracach sekretarsko-archiwistycznych. Tomasz Czarnota wymienia jeszcze Hannę Krońską, pracującą w latach 1961–1970. Por. T. Czarnota, „*To zawsze zostanie dla potomności...*”. *Archiwalia w kręgu myśli i prac Jerzego Giedroycia*, Lublin 2010, s. 25–26.

5. Zamieszczająca przekłady tekstów w obu czasopismach Instytutu.

z obszarów zadowalających efektów⁶. Ani bieżące czynności kancelaryjne, ani dostępność zbiorów archiwalnych, ani rytmiczne katalogowanie wpływających książek nie osiągnęły poziomu pozwalającego na sprawne korzystanie z coraz bogatszego zasobu.

Wielość i różnorodność obowiązków wszystkich członków niewielkiej Redakcji, presja terminów wydawniczych dyktowanych przez produkcję każdego roku przynajmniej 20 pozycji, zaangażowanie w organizowanie pomocy dla kraju, mnogość kontaktów, a także liczba gości przewijających się przez Dom – wszystko to nie sprzyjało utrzymaniu porządku w dokumentacji, powodując nawarstwiający się przyrastanie masy papierowej. Z tego punktu widzenia niebezpiecznymi narzędziami okazały się fotokopiarka (od 1969 roku), kserokopiarka (od 1984 roku) i faks (od 1990 roku)⁷, wykorzystywane szczególnie chętnie. Ponadto coraz łatwiejsze kontakty z krajem i obiektywny wzrost produkcji wydawniczej – pomnożony przez ambicje autorów i wydawców zabiegających o to, by książka czy czasopismo znalazły się w zbiorach Instytutu Literackiego Kultura – zaowocowały zalewem płynących szeroką rzeką druków.

Niewątpliwie najbardziej widoczny ślad w porządkowaniu archiwaliów zostawił Jacek Krawczyk, któremu opiekę nad zbiorami bibliotecznymi i archiwalnymi powierzono ostatecznie w 1985 roku. Gdy w 2003 roku objął formalnie obowiązki redaktora „Zeszytów Historycznych”, przyrastający lawinowo zasób był coraz trudniejszy do opanowania⁸.

Świadomość grożącego Instytutowi losu uczonego Fulgencjusza Tapira, który zginął przysypany własnymi notatkami – postaci przywołanej przez Anatola France’a⁹, nie była obca Redaktorowi Jerzemu Giedroyciowi już w latach 60. minionego stulecia, a troskę tę wyrażał wielokrotnie, choćby w licznych, cytowanych przez Tomasza Czarnotę, listach¹⁰.

Powołanie w 1995 roku Towarzystwa Opieki nad Archiwum Instytutu Literackiego w Paryżu¹¹ miało pomóc w uporządkowaniu, komputeryzacji i ochronie zbiorów archiwalnych. Podejmowane próby, choć przysporzyły Instytutowi wielu innych pożytków, nie przyniosły kompleksowego rozwiązania problemu Archiwum. Przy takiej wielkości zbioru już od dawna nie była to praca dla jednej osoby, a nawet dla dorywczo funkcjonującego zespołu. Stało się to widoczne, gdy w latach 2001–2003 z inicjatywy prof. Jana Pomorskiego zespół archiwistów

6. Por. T. Czarnota, „*To zawsze zostanie dla potomności...*”, op. cit., s. 300–308, 346–348.

7. Por. ibidem, s. 41–44.

8. Po odejściu Jacka Krawczyka w 2010 r. część jego obowiązków przejął Leszek Czarnecki.

9. A. France, *Wyspa pingwinów*, Warszawa 1956, s. 14.

10. T. Czarnota, „*To zawsze zostanie dla potomności...*”, op. cit.

11. Towarzystwo założone w 1995 r. w celu upowszechniania dorobku i dokonań Instytutu Literackiego Kultura i roztaczania opieki nad Archiwum ILK. Por. w Archiwum rps ILK TOnAIlP.

z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z Lublina (Agata Bednarek, Piotr Bednarek, Tomasz Czarnota, Artur Czuchryta, Artur Górak, Katarzyna Litwin, Małgorzata Nossowska, Monika Sędkak, Janusz Wesołowski, Ewa Zielińska), kierowany przez Janusza Łosowskiego, podjął się inwentaryzacji Archiwum. Mimo przedłużenia projektu do 2005 roku, prac nie zakończono. Przeprowadzono przede wszystkim analizę procesu archiwizacji akt i struktury zasobu, wstępnie uporządkowano i przepakowano w biurowe teczki materiały kilku serii, opracowano ich mniej lub bardziej szkiecowe inwentarze¹². Najważniejszym efektem prac zespołu lubelskich specjalistów jest książka „*To zawsze zostanie dla potomności...*”. *Archiwalia w kręgu myśli i prac Jerzego Giedroycia* autorstwa Tomasza Czarnoty z Katedry Archiwistyki Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej. Autor zanalizował w niej, z punktu widzenia teorii archiwistycznych, system pracy biurowej w Redakcji „Kultury”, zasady gromadzenia dokumentacji, sposób przechowywania i deponowania archiwaliów, metodę ich porządkowania oraz udostępniania. Podjął także próbę odczytania z nagromadzonego materiału archiwistycznej refleksji Jerzego Giedroycia. Rozważania zawarte w przywołanej publikacji uzupełnia artykuł Tomasza Czarnoty, prezentujący sylwetkę Jerzego Giedroycia w świetle badań nad kolekcjonerstwem¹³.

Projekt *Inwentarz Archiwum Instytutu Literackiego Kultura*

Budzący troskę stan archiwum i biblioteki, nie w pełni satysfakcjonujące efekty dotychczasowych działań, świadomość rangi kulturowej zbioru i upływającego czasu skłoniły kierownictwo Instytutu do pogłębienia kontaktów z polskim rządem, a następnie Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego w celu uzyskania fachowego wsparcia w ochronie i zachowaniu zbiorów placówki. Ważną rolę w tych początkowych kontaktach odegrał Marek Krawczyk¹⁴, prezes Towarzystwa Opieki nad Archiwum Instytutu Literackiego w Paryżu¹⁵. Jesienią 2007 roku na zlecenie Ministerstwa została wykonana ekspertyza stanu zbiorów archiwalnych i zaproponowane możliwe rozwiązania (Anna Nowakowska z Archiwum Akt Nowych i Maria Wrede z Biblioteki Narodowej)¹⁶. Przyjęte założenia przewidywały zachowanie integralności zbiorów w Domu w Maisons-Laffitte, priorytet ochrony archiwaliów jako zespołu najcenniejszego, docelowe

12. Przechowywane w Archiwum rps ILK DWyd 269/1–5.

13. T. Czarnota, *Jerzy Giedroyc – Homo Collector. Przyczynek do badań nad zjawiskiem kolekcjonerstwa drugiej wielkiej emigracji*, „Rocznik Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie” 2010 r. LV, s. 377–437.

14. Marek Krawczyk (1956–2012), wydawca, działacz opozycji w okresie PRL.

15. Por. w Archiwum rps ILK TOnAIP.

16. Por. w Archiwum rps ILK DWyd 272.

opracowanie na poziomie inwentarzowym informacji obejmującej wszystkie zbiory archiwalne, biblioteczne i muzealne w formie wspólnej bazy danych w międzynarodowym standardzie i oprogramowaniu umożliwiającym dostęp internetowy oraz dostęp do cyfrowego obrazu, a w ostatecznym efekcie – udostępnienie inwentarza online.

Umowa Stowarzyszenia Instytut Literacki Kultura, Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych i Biblioteki Narodowej o współpracy mającej na celu opracowanie inwentarza Archiwum Instytutu Literackiego Kultura została podpisana w kwietniu 2009 roku.

Projektem *Inwentarz Archiwum Instytutu Literackiego Kultura*, realizowanym w latach 2009–2015 i finansowanym przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, kierowała Maria Wrede, kierownik Zakładu Rękopisów Biblioteki Narodowej. W pracach zespołu katalogerów, w ciągu siedmiu lat trwania projektu, wzięło udział 34 archiwistów i bibliotekarzy: Regina Badura-Lipska, Magdalena Bocheńska-Chojacka, Joanna Borysiak, Maria Brynda, Dorota Czech, Paulina Czyżewicz, Anna Grzebieluch, Tomasz Hajewski, Magdalena Hartwig, Grażyna Jaroszewicz, Katarzyna Kalisz, Przemysław Kaniecki, Janina Kosman, Krzysztof Kossarzecki, Urszula Kowalczyk, Anna Milewicz, Maria Karolina Miszczuk, Anna Nowakowska-Wierzchoś, Jacek Paulinek, Radosław Pawlik, Dorota Pietrzekiewicz, Paulina Pludra-Żuk, Adam Rusek, Juliusz Sikorski, Joanna Sowa, Grażyna Spyrka, Elżbieta Suffczyńska, Rafał Sztarski, Tomasz Szwaciński, Teresa Walczak, Bartłomiej Włodarczyk, Małgorzata Włoszek, Renata Wójcik, Dorota Żygadło. Przeglądów konserwatorskich na początku i na końcu prac dokonały Iwona Wojciechowska (Archiwum Główne Akt Dawnych) i Janina Wielowiejska (Biblioteka Narodowa). Niemal wszyscy członkowie zespołu byli obecni na uroczystości z okazji zakończenia projektu 3 marca 2016 roku w Pałacu Rzeczypospolitej w Warszawie.

Przebieg prac nad realizacją projektu, przedstawiony tu pokrótce, niech posłuży wyjaśnieniu niektórych decyzji podjętych w trakcie opracowania.

W latach 2009–2010 prace prowadzono w Oficynie (magazyn na parterze) oraz w Domu (pracownia Józefa Czapskiego na pierwszym piętrze). W 2011 roku w Oficynie, budynku przeznaczonym decyzją Henryka Giedroycia na nowy specjalistyczny magazyn, trwał generalny remont. Wszystkie przeniesione stamtąd książki i czasopisma musiały pomieścić się w Domu i w osobnym wynajętym magazynie. Katalogerzy ze stosami porządkowanych papierów także przeniesli się do Domu. Remont Oficyny został przeprowadzony przez doświadczoną firmę architektoniczną¹⁷ z funduszy Stowarzyszenia ILK w konsultacji z praktykami – bibliotekarzami i archiwistami. W efekcie uzyskano spełniający najwyższe wymogi konserwatorskie magazyn na blisko 200 mb. archiwaliów oraz osobny, nieco mniejszy magazyn na cymelia, niewielką pracownię, pomieszczenie

17. A.D.M. Architecture, architekt Krzysztof Kubicki.

ze stanowiskiem na skaner¹⁸, przeznaczone do wykonywania niewielkich prac reprograficznych oraz trzy wygodne pokoje gościnne w wydzielonej części mieszkalnej.

W 2012 roku wszystkie archiwalia przeszły kolejną dezynfekcję i, umieszczone w nowym magazynie, zajęły ostatecznie 165 mb. półek. W latach 2012 i 2013, dzięki temu, że prace można było prowadzić w pustym jeszcze magazynie cymeliów, głównym przedmiotem starań archiwistów i bibliotekarzy porządkujących dokumenty stała się największa seria tego zbioru – Korespondencja Redakcji. Dodatkowo w końcu 2013 roku stanęło przed zespołem zadanie uporządkowania kilku bardzo dużych pudeł papierów pozostawionych przez Jacka Krawczyka po odejściu z Instytutu. Ze względu na zmniejszenie nakładów finansowych w 2014 roku udało się przeprowadzić tylko niektóre zadania, natomiast w roku 2015 zakończono porządkowanie i opis zasobu Archiwum.

Zamykający działania przegląd konserwatorski, wykonany jesienią 2015 roku, wykazał dobry ogólny stan zbiorów i ich właściwe zabezpieczenie¹⁹.

Inwentarz Archiwum Instytutu Literackiego Kultura w formie bazy danych jest od 1 września 2016 roku dostępny z serwera Biblioteki Narodowej w Warszawie – <http://bn.org.pl/katalogi/inwentarz-instytutu-literackiego-kultura> oraz przez link z portalu Kultura Paryska – www.kulturaparyska.com, dostęp do linku także przez nazwę Archiwum Instytutu Literackiego Kultura z portalu Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych – www.archiwa.gov.pl.

Archiwum Instytutu Literackiego Kultura – wydawnictwa literackiego i redakcji dwóch czasopism społeczno-kulturalnych – zawiera materiały z lat 1945–2010 oraz nieco papierów wcześniejszych, z okresu drugiej wojny światowej i dwudziestolecia międzywojennego, znajdujących się w archiwaliach prywatnych i materiałach powierzonych. Zbiór jest niemal kompletny, pewne braki wykazują początki serii Teki Redakcyjne z lat 1946–1953 (luka powstała prawdopodobnie z powodu przeprowadzki i zmian organizacyjnych, być może także z powodu zalania części magazynów). Nieco większe braki w serii Korespondencja Redakcji wynikają głównie z nieprzestrzegania zasad kancelaryjnych (kopie uległy zagubieniu przez brak właściwych oznaczeń), spowodowane są poniekąd także wewnętrzną cenzurą (listy zostały przez Redaktora wycofane), niewielka część listów nadal pozostaje nierozpoznana. Niemał w każdej z serii opisywanego tu zespołu archiwalnego pojawiają się luki w materiałach, nie zawsze można ocenić, na ile są one wynikiem przemyślanej decyzji twórców, na ile zaś zagubienia lub niewłaściwej identyfikacji.

18. W 2012 r. Stowarzyszenie zakupiło specjalistyczny skaner Zeuschel Zeus Zeta Print.

19. Do konserwacji obejmującej szerszy zakres zabiegów wytypowano kilka niedużych obiektów. Z najnowszych danych wynika, że zostanie jej poddanych kilkadziesiąt obiektów i że konieczne jest pilne odkwaszenie całego zasobu Archiwum oraz cymeliów bibliotecznych.

Formy archiwaliów tworzących zbiór to przede wszystkim maszynopisy i rękopisy, licznie występują kopie maszynowe oraz kserokopie, w tym kserokopie faksów, a także komputeropisy i wydrukowane listy nadesłane pocztą elektroniczną (e-maile). Znaczną część zespołu stanowią wycinki prasowe i ich kopie oraz dokumenty życia społecznego – drobne druki informacyjne i ulotki, zaproszenia, zawiadomienia, katalogi, listy okólne. Zbiór uzupełnia dokumentacja nieaktowa – fotografie i materiały na innych nośnikach oraz niezbyt liczne nagrania dźwiękowe i audiowizualne. Część dokumentacji aktowej i cała korespondencja Redakcji przechowywana była w skoroszytach, dokumenty i listy są przedziurkowane, często rozerwane, w górnej części zakurzone i utlenione, dolne krawędzie zagniecione i wystrzępione. Dotyczy to szczególnie dokumentacji finansowej przechowywanej w skoroszytach w piwnicy. Papier używany w korespondencji i w dokumentach w latach 40. i 50. ubiegłego wieku wykazuje znaczny stopień utlenienia i jest bardzo kruchy, krucha jest także przebitka. Całość zbioru wymaga bardzo pilnego odkwaszenia.

Z punktu widzenia metodyki badawczej archiwum instytucji, podobnie jak kolekcja, jest samo w sobie źródłem historycznym. Jego forma, zawartość, sposób uporządkowania powinny zostać odczytane i zachowane dla badaczy w kształcie wytworzonym przez jego twórców. W Archiwum Instytutu Literackiego Kultura podział na serie i podserie wynikał ze struktury przedsiębiorstwa, a także specyfiki samego Instytutu, który był czymś więcej niż tylko wydawnictwem i miejscem codziennej pracy kilku osób.

Archiwalia, wycofaną z bieżącego użytku dokumentację, przechowywano właściwie w całym Domu. Na parterze, w przeznaczonych do pracy pokojach Redaktora, Zofii Hertz i Henryka Giedroycia, znajdowało się tyle materiałów bieżących z podlegającego każdemu z nich zakresu, na ile wystarczyło miejsca, a decyzje o przekazaniu jakiejś dokumentacji do szeroko pojętego Archiwum wynikały głównie z przepełnienia. Materiały „zarchiwizowane”, w paczkach owiniętych w papier pakowy, w segregatorach lub kolorowych teczkach biurowych albo w mniejszych czy większych pudłach, przechowywano na poddaszu, w piwnicach na metalowych regałach lub w czterech metalowych szafach, część najdawniejszej dokumentacji finansowej spoczywała w skrzyniach amunicyjnych. Po śmierci obojga rodzeństwa Czapskich i likwidacji ich mieszkania na drugim piętrze Domu, umieszczono tam serię Korespondencja Redakcji, przechowywaną na odkrytych regałach w skoroszytach lub pudłach. W sąsiednim pomieszczeniu – dawniej magazynku obrazów Józefa Czapskiego – na odkrytych regałach leżały materiały historyczne w pudłach i teczkach zatytułowanych Okruchy Historii, Materiały Biograficzne i Spuścizny. Opis stanu dotyczy lat 2007–2009, wcześniejsze przemieszczenia i przepakowania zasobu Archiwum są w większości trudne do uchwycenia – wynikały przede wszystkim z braku miejsca i nie były dokumentowane.

Przy opracowaniu i opisie materiałów z zasobu Archiwum przyjęto mieszaną metodę opisu, łączącą elementy opracowania archiwalnego i bibliotecznego. Decyzja ta była uwarunkowana następującymi przesłankami:

- Archiwum Instytutu Literackiego Kultura jest rodzajem archiwum przedsiębiorstwa, a zatem należałoby zastosować metodę opracowania właściwą dla dokumentacji archiwalnej tego typu instytucji; jednak ze względu na wyjątkową wagę, charakter i bogactwo zawartości, wskazane było opracowanie bardziej precyzyjnych opisów i pomocy wyszukiwawczych;
- biblioteczne metody opracowania inwentarzy i katalogów zbiorów rękopiśmiennych dają w efekcie dokładniejsze narzędzia wyszukiwawcze, jednak sporządzenie opisu rękopisów według bibliotecznych zasad właściwych dla poziomego opisu katalogowego było nierealne ze względu na wielkość zbioru w proporcji do czasu przeznaczanego na tę pracę; przyjęto więc zasadę opisu właściwego dla 1. poziomu opracowania inwentarzowego (opis fizyczny tylko z informacjami przybliżonymi, opis zawartości tylko w wyborze); w stosunku do materiałów szczególnie ważnych, wyjątkowych, wytworzonych przez osoby, których twórczość i działalność budzi szczególne zainteresowanie badaczy, przyjęto rozszerzenia opisu uzależnione od decyzji kierownika projektu;
- tylko Biblioteka Narodowa dysponowała w 2009 roku wypróbowanymi narzędziami informatycznymi i doświadczonymi katalogerami operującymi międzynarodowym formularzem opisu w bazach danych, które gwarantowały dostęp online;
- dotychczasowy sposób przechowania zbioru, rozproszenie materiałów po całym Domu, nie pozwalały na wyodrębnianie do opracowania całych, kompletnie uformowanych grup materiałów i powierzenie ich pełnego opracowania jednemu katalogerowi; niemal wszystkie serie trzeba było opracowywać „warstwami” w rytmie ujawniania kolejnych partii materiałów; do samego końca zawartość serii i podserii była uzupełniana, a układ korygowany; decyzja w sprawie oznaczania i numerowania jednostek w ramach serii i podserii zamiast stosowania ciągłej numeracji całego zasobu (stosowanej w praktyce bibliotecznej) wynikała także z powyższych przesłanek;
- warunki i miejsca, w których można było zorganizować w ciągu pierwszych dwóch lat czasowe stanowiska pracy katalogerów, wymuszały także rotacyjny, zespołowy system pracy i opisywania oraz „warstwowe” porządkowanie materiałów;
- umowa zawarta w 2009 roku między Stowarzyszeniem Instytut Literacki Kultura, Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych i Biblioteką Narodową zakładała pracę mieszanego zespołu zmieniających się katalogerów, złożonego w połowie z bibliotekarzy, w połowie z archiwistów, dysponujących nierówną i niejednorodną wiedzą, a także różnym doświadczeniem metodycznym, co stanowiło zarówno wadę, jak i zaletę przyjętego rozwiązania.

W trakcie prac nad *Inwentarzem* wszystkie papiery zostały odkażone w specjalistycznej komorze dezynfekcyjnej, rekomendowanej przez Bibliothèque nationale de France. Materiały zostały uporządkowane w serie, podzielone na jednostki i osygnowane zgodnie z porządkiem przyjętym dla tego zbioru. Przepakowano je w papierowe obwoluty oraz w wiązane teczki z szarej tektury. Opakowania magazynowe zostały sporządzone przez specjalistyczne introliigatornie²⁰ pod kontrolą konserwatorów papieru. W nowym, klimatyzowanym magazynie mają zapewnioną odpowiednią ochronę, bezpieczeństwo przeciwpożarowe, prawidłowe warunki klimatyczne.

Wielkość zespołu wynosi 165 mb. dokumentacji papierowej, 15 mb. dokumentacji nieaktowej, razem 38 000 jednostek, w tym 151 000 listów; ponadto niemal 10 000 fotografii i 1200 jednostek dokumentacji nieaktowej.

W obecnym opracowaniu Archiwum starano się zachować wytworzone w praktyce funkcjonowania granice oraz zwyczajowe nazwy serii i podserii (oraz jednostek złożonych o charakterze podserii), wewnętrzne układy, numeracje, nawet gdy znacząco odbiegały od bibliotecznych czy archiwalnych zasad opracowania. Starano się zachować tytuły jednostek nadane przez poprzedników (jeżeli oddawały rzeczywistą zawartość) i nie poprawiano ich stylistyki. Wzięto także pod uwagę fakt, że czas utrwalił już zmiany wniesione przez podejmowane wcześniej działania porządkujące. Na wstępie przyjęte zostało założenie, iż opisywać należy sytuację zastaną, a zatem powinien być respektowany zastany układ i porządek archiwaliów, o ile jest wewnętrznie spójny i niezakłócony, natomiast własne ingerencje należy ograniczyć do minimum, a wniesione zmiany opisać. Ze względu na stosunkowo krótki czas przeznaczony na realizację projektu, podjęto decyzję o zachowaniu, przynajmniej w większych seriach, układu nadanego w czasie porządkowania w latach 2001–2006. Dotyczyło to także spisów i inwentarzy sporządzonych przez ekipę archiwistów z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej z Lublina. Zaznaczono sytuacje, w których zostały one wykorzystane do tworzenia nowych opisów.

Za podstawę opisu w *Inwentarzu* przyjęto złożoną jednostkę rękopiśmienną (bardzo rzadko jednostkę prostą), uformowaną zwykle przez katalogera (często w tomach i częściach), przyporządkowaną do serii lub podserii, nierzadko stanowiącą podserię, lecz nie ukształtowaną właściwie podczas opracowania. Wskazania podziału wewnętrznego jednostek na tomy oznaczają podział merytoryczny nadany przez autora lub podział logiczny wynikający z układu treści, nadany przez katalogera, natomiast określenie wolumin stosuje się do podziału technicznego wynikającego jedynie z fizycznej pojemności teczki magazynowej przy wstępnym opisie bardzo obszernych jednostek mających charakter

20. PHU Beskid Plus z Cieszyzna oraz Introliigatornię Specjalistyczną Biblioteki Narodowej w Warszawie.

podserii przed ich właściwym, katalogowym opracowaniem i podzieleniem na jednostki czy też tomy uzasadnione logicznie.

Opisy jednostek sporządzono zgodnie z przepisami katalogowania zbiorów rękopiśmiennych w formacie MARC21. Zasób dostępny jest online w bazie danych *Inwentarz Archiwum Instytutu Literackiego Kultura*²¹.

Następnym, rozpoczętym jesienią 2016 roku, etapem prac nad Archiwum jest wykonanie cyfrowych odwzorowań wszystkich rękopisów za pomocą skanowania²² oraz fotografii cyfrowej. Projekt *Digitalizacja Archiwum Instytutu Literackiego Kultura*, zaplanowany wstępnie na lata 2016–2020, realizowany jest przez zespół pracowników Biblioteki Narodowej kierowany przez Renatę Wójcik, od połowy 2017 roku przez Magdalenę Rud.

Kolejnym działaniom powinien zostać poddany zbiór druków – książek, czasopism i drobnych publikacji ulotnych w ramach projektu *Biblioteka Instytutu Literackiego Kultura*. W jego założeniach przewidziane jest uporządkowanie i opisanie zasobu druków zwartych i periodyków oraz dokumentów życia społecznego, przystosowanie katalogu zbiorów do współczesnych wymogów dostępności. Zajmie się tym zespół bibliotekarzy, a zeskanowane cymelia uzupełnią zasób repozytorium cyfrowego.

Przewodnik po zasobie *Archiwum Instytutu Literackiego Kultura*

Przedstawiona tu publikacja udostępnia dane umożliwiające orientację w strukturze i zawartości źródła historycznego, jakim jest Archiwum, zawiera informacje o dziejach i narastaniu materiałów w jego częściach składowych, sposobach ich porządkowania i użytkowania. Jest także narzędziem mającym ułatwić poszukiwania w bazie danych *Inwentarz Archiwum ILK* przez informacje o oznaczeniach i układzie materiału. Podstawą hasła w *Przewodniku* jest opis serii i podserii, a oznaczenie numeryczne dotyczy jedynie hasła przewodnikowego, właściwym oznaczeniem jednostki rękopisu jest sygnatura podana w prawym górnym rogu bloku opisu serii lub podserii. Dane opisu fizycznego podane są w przybliżeniu, gdyż do momentu zakończenia projektu cyfryzacji zasobu nie

21. Dziękuję dr Annie Laszuk z Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych za konsultację i życzliwą pomoc w sprawach dotyczących metodyki archiwalnej, poruszanych w *Przewodniku*. Pełny opis metody opracowania por.: M. Wrede, *Doświadczenia i refleksje wynikające z realizacji projektu „Inwentarz Archiwum Instytutu Literackiego Kultura” w latach 2009–2015* [w:] *Z badań nad książką i księgozbiorami historycznymi*. Tom specjalny *Polonika w zbiorach obcych*, 2017 s. 441–450 oraz te same, *Projekt Inwentarz Archiwum Instytutu Literackiego Kultura, Maisons-Laffitte 2009–2015* [w:] *Pamiętnik VII Powszechnego Zjazdu Archiwistów Polskich, Kielce, 20–22 września 2017 „Archiwa bez granic”* (publikacja w przygotowaniu).

22. Zakupiono specjalistyczne skanery Zeutschel os 15000.

znamy dokładnych wielkości poszczególnych jednostek. W *Przewodniku* informacje te służą jedynie wstępnej orientacji co do wielkości opisywanej serii i przybliżonemu wyobrażeniu o fizycznym wymiarze jej zawartości.

Struktura hasła opisu serii/podserii archiwalnej w *Przewodniku*:

oznaczenie numeryczne: seria. podseria oznaczenie sygnaturowe

Nazwa serii/podserii

Języki występujące w materiałach; zakres chronologiczny wytworzenia materiałów; techniki zapisu występujące w materiale

Liczba jednostek (liczba woluminów), liczba kart razem (w tym oryginalnych listów) oraz liczba fotografii i innych załączników

Biografia osoby/Historia serii/podserii

Zawartość i zakres tematyczny serii/podserii

Układ materiałów i organizacja serii/podserii (sposób uporządkowania):

Sygnatura i opis podserii/jednostki złożonej

Uwagi

Struktura przedstawionego wyżej hasła przewodnikowego, utworzonego z wykorzystaniem mieszanych zasad opisu, ma odpowiedniki w formularzach zarówno bibliotecznych, jak i archiwalnych:

Biografia osoby/Historia (MARC21 pole 545 |a; EAD <bioghist>; ISAD 3.2.2.)

Zawartość i zakres tematyczny (MARC21 pole 520 |a i |b; EAD <scopecontent>; ISAD 3.3.1.)

Organizacja i układ (MARC21 pole 351 |a i |b; EAD <arrangement>; ISAD 3.3.4.)

Uwagi (MARC21 pole 500 |a; EAD <odd> <note>; ISAD 3.6.1.)

Szczegółowe zasady opisu w hasłach w *Przewodniku* przyjęte dla poszczególnych serii:

Papiery Osobiste/Spuścizny – w hasle przewodnikowym opis został uporządkowany według formalnego układu spuścizny²³, niezależnie od rzeczywistego układu materiału; zgodne z *Wytycznymi opracowania spuścizn archiwalnych po uczonych*, nazwy grup materiałów nadane przy redakcji hasła wyróżniono czcionką.

Dokumenty dźwiękowe/audiowizualne – z powodu braku właściwych urządzeń odtwarzających niemożliwa była autopsja dokumentów dźwiękowych oraz audiowizualnych; opisy sporządzono jedynie na podstawie danych zapisanych na opakowaniach oraz zastanych spisów.

23. *Wytyczne opracowania spuścizn archiwalnych po uczonych*, PAN Archiwum, Warszawa 1990 [w:] *Zbiór przepisów archiwalnych wydanych przez Naczelnego Dyrektora Archiwów Państwowych w latach 1952–2000*, oprac. M. Tarakanowska i E. Rosowska, Warszawa 2001, s. 732–744.

Korespondencja – w całym zbiorze Archiwum korespondencja przychodząca i wychodząca (listy do i od), zgodnie z miejscową praktyką, nie została rozdzielona; z tego względu także w opisach podtrzymano stosowaną tu od początku zasadę łączenia poszczególnych listów z kopiami odpowiedzi. Starano się zachować przy listach przysyłane przez korespondentów załączniki. Jeżeli zostały one odłączone przez Jerzego Giedroycia lub inną osobę, związek ten był – w miarę posiadanej wiedzy – wskazywany odsyłaczami. Przy opisywaniu korespondencji, zarówno w głównej serii Korespondencja Redakcji, jak i w innych seriach zawierających duże zbiory listów, dla łatwiejszego rozróżnienia, przyjęto ujednoczone nazwy adresatów, mimo że w oryginale listy adresowane były bardzo różnie, przeważnie imiennie do Jerzego Giedroycia.

Informacja o odesłaniu do bibliografii, a szczególnie podana w niektórych opisach uwaga, iż pseudonim lub kryptonim nie zostały rozwiązane, oznacza odesłanie do właściwych zakresów chronologicznych drukowanych bibliografii:

„Kultura” 1947–1957: bibliografia zawartości treści: działalność wydawnicza (1946–maj 1959) / Jan Kowalik. Biblioteka „Kultury” t. 43. Paryż: Instytut Literacki 1959.

Bibliografia [1], „Kultura” (1958–1973), „Zeszyty Historyczne” (1962–1973), działalność wydawnicza (1959–1973) / Maria Danilewicz Zielińska. Biblioteka „Kultury” t. 257. Paryż: Instytut Literacki 1975.

Bibliografia [2], „Kultura” (1974–1980), „Zeszyty Historyczne” (1974–1980), działalność wydawnicza (1974–1980) / Maria Danilewicz Zielińska. Biblioteka „Kultury” t. 345. Paryż: Instytut Literacki 1981.

Bibliografia [3], „Kultura” (1981–1987), „Zeszyty Historyczne” (1981–1987), działalność wydawnicza (1981–1987) / Maria Danilewicz Zielińska. Biblioteka „Kultury” t. 448. Paryż: Instytut Literacki 1989.

Bibliografia [4], „Kultura” (1988–1996), „Zeszyty Historyczne” (1988–1996), działalność wydawnicza (1988–1996) / Anna Supruniuk, Mirosław Adam Supruniuk. Biblioteka „Kultury” t. 498. Paryż: Instytut Literacki 1997.

Bibliografia: „Zeszyty Historyczne” 1–110 (1962–1994) / Jacek Krawczyk, Janusz Szymański. Biblioteka „Kultury” t. 493. Paryż: Instytut Literacki; Warszawa: „Pomost” 1996.

Bibliografia [5], „Kultura” (1997–2010), „Zeszyty Historyczne” (1997–2010), działalność wydawnicza (1997–2010), „Fragments” (1973–1979) / Anna Supruniuk, Mirosław Adam Supruniuk. Biblioteka „Kultury” t. 551. Biblioteka „Więzi” t. 290. Paryż: Association Institut Littéraire „Kultura”; Warszawa: Towarzystwo „Więź” 2013²⁴.

24. Znacznym ułatwieniem w przygotowaniu opisów w serii Teki Redakcyjne z lat 1997–2010 było udostępnienie już w 2010 r., co z wdzięcznością zaznaczam, przez Annę i Mirosława Supruniuków opracowanej przez nich *Bibliografii* [5], która została wydana drukiem dopiero w 2013 r.

Mirosław Adam Supruniuk, *Kultura: materiały źródłowe do dziejów Instytutu Literackiego w Paryżu. Bibliografia działalności wydawniczej 1946–1990 (Uzupełnienia)*. Toruń: Uniwersytet Mikołaja Kopernika 1994.

Mirosław Adam Supruniuk, *Kultura: materiały źródłowe do dziejów Instytutu Literackiego w Paryżu. T. 2, Bibliografia przedruków wydawnictw Instytutu Literackiego w Paryżu w niezależnych oficynach wydawniczych w Polsce w latach 1977–1990*. Warszawa: „Pomost” 1995.

Winna jestem podziękowania Ministrom Kultury i Dziedzictwa Narodowego, którzy swymi decyzjami dotyczącymi finansowania umożliwili realizację kolejnych etapów projektu, oraz nadzorującym ich wykonanie Panom Dyrektorom – dr. Sławomirowi Radoniowi, prof. dr. hab. Władysławowi Stępniaкови, dr. Wojciechowi Woźniakowi, dr. Tomaszowi Makowskiemu, a także Prezesom Stowarzyszenia ILK Henrykowi Giedroyciowi i Wojciechowi Sikorze.

Wyrażam wdzięczność całemu zespołowi, wszystkim Koleżankom i Kolegom z archiwów i bibliotek, którzy z zaangażowaniem, nie zważając na trudne warunki, na tempo pracy i niespodziewane wyzwania, dołożyli starań, żeby nasze dzieło zostało zakończone i uzyskało satysfakcjonujący kształt. Nie osiągnęlibyśmy tego bez bliskiej i serdecznej współpracy z Instytutem Literackim Kultura, dyrekcją i pracownikami, bez ich opieki i przyjęcia nas w Domu. Należałoby także życzyć wszystkim instytucjom kultury, by wspólne działania były równie skuteczne, jak współpraca przy tym projekcie Biblioteki Narodowej i Naczelnej Dyrekcji Archiwów Państwowych. Pragnę podkreślić, iż właściwa organizacja prac byłaby niemożliwa bez życzliwej pomocy Koleżanek i Kolegów z działów administracyjnych i finansowych Biblioteki Narodowej, którym w tym miejscu składam należne podziękowanie.

Maria Wrede

Kalendarium Instytutu Literackiego (1946–2010)²⁵

Przedstawione w *Przewodniku* uporządkowane już materiały archiwalne Instytutu mają swoje odniesienie do jego bogatej i skomplikowanej historii. Dlatego też, ze względu na wyjątkowe znaczenie Instytutu Literackiego jako ośrodka swobodnej refleksji politycznej i centrum kultury polskiej, zdecydowano o opracowaniu i włączeniu do niniejszej publikacji kalendarium szczegółowo odtwarzającego fakty z działalności tego niezwykłego miejsca, które Jerzy Giedroyc nazwał w jednym z listów z 1954 roku swoim Hotelem Lambert²⁶.

1946: w Rzymie powstaje wydawnictwo Instytut Literacki (Casa Editrice Lettere), którym kieruje Jerzy Giedroyc. Jego najbliższymi współpracownikami są: Gustaw Herling-Grudziński oraz Zofia i Zygmunt Hertzowie. Instytut, wraz z należącą do wydawnictwa drukarnią Officine Grafiche Italiane (OGI), podlega dowództwu 2 Korpusu WP oraz Ministerstwu Informacji i Dokumentacji Rządu RP [w Archiwum podseria: Instytut Literacki w Rzymie].

1946–1949: Instytut wydaje 26 tytułów książek oraz 17 zeszytów miesięcznika literackiego „Kultura” (pierwszy numer czerwiec 1947, Rzym; podwójny numer 2–3/1947, Paryż; dalej także numery 4–17 i następne).

1947: Instytut (Jerzy Giedroyc, Zofia i Zygmunt Hertzowie) zostaje przeniesiony do Maisons-Laffitte pod Paryżem (przy 1 Av. Corneille) – do tzw. Placówki przy Delegaturze 2 Korpusu do spraw Uzupełnień we Francji, kierowanej przez Józefa Czapskiego [w Archiwum podseria: Placówka].

25. W *Kalendarium* nie ujęto, poza kilkoma wyjątkami, informacji o publikacjach w „Kulturze”, w Bibliotece „Kultury” ani tekstów „Kultury” dotyczących, nie uwzględniono także wydarzeń z życiorysów twórców „Kultury”, które nie wiążą się bezpośrednio z funkcjonowaniem Instytutu. Kalendarium pierwszego dziesięciolecia, zawierające szersze informacje o publikacjach szczególnie ważnych tekstów oraz o członkach zespołu „Kultury” i współpracownikach, por. www.kulturaparyska.com/pl/historia/kalendarium.

26. Por. też M. Ptaśńska, *Jerzego Giedroycia „Hotel Lambert”, „Zeszyty Historyczne”* 2002 z. 141, s. 3–36.

1948: demobilizacja Jerzego Giedroycia, Zofii i Zygmunta Hertzów oraz Józefa Czapskiego w Calais; spłacenie pożyczki²⁷ zaciągniętej z funduszy wojskowych. Ostateczne rozwiązanie stosunków Instytutu z dowództwem Polskich Sił Zbrojnych następuje w związku z publikacją wspomnień Aleksandra Janty-Pończyńskiego z jego podróży do Polski²⁸.

1948: Instytut zawiera umowę o współpracy z księgarnią wydawniczą Libella, posiadającą uprawnienia edytorskie we Francji [w Archiwum podseria: Libella].

1949–1950: w lutym 1949 roku Instytut uzyskuje licencję tzn. prawo do kolportażu pocztowego czasopisma „Kultura”; następuje zmiana numeracji miesięcznika na podwójną od numeru (18) 1949/1 (numeracja w ramach roku i numeracja ciągła). Józef Czapski odbywa tournée odczytowe po Kanadzie i Stanach Zjednoczonych związane z pozyskiwaniem funduszy na działanie Instytutu.

1950–1951: Józef Czapski i Jerzy Giedroyc angażują się w działania na rzecz zorganizowania uniwersytetu dla młodzieży z Europy Środkowo-Wschodniej – udział w obradach Kongresu Wolności Kultury w Berlinie i w Brukseli, obecność na Festiwalu Studentów i Młodzieży w Berlinie. Józef Czapski podróżuje do Ameryki Południowej i Stanów Zjednoczonych [w Archiwum rps ILK Kor Red KWK].

1951: Instytut udziela pomocy Czesławowi Miłoszowi po jego ucieczce z Polski²⁹ do czasu uzyskania przez niego statusu emigranta politycznego; współpraca z poetą trwa aż do zamknięcia miesięcznika „Kultura” w 2000 roku.

1951–1953: wychodzi 5 specjalnych (poza numeracją) zeszytów „Kultury” poświęconych sprawom krajowym.

1952: staraniem „Kultury” rozpoczęto w Berlinie wydawanie miesięcznego serwisu prasowego w języku niemieckim „Stimmen zu Osteuropäischen Fragen”³⁰ pod redakcją Jerzego Prądzyńskiego przy współpracy Bohdana Osadczyka. Ukazało się 7 numerów pisma, w 1953 roku archiwum biuletynu złożono w ILK³¹.

27. Por. w Archiwum rps ILK DoMe 1947/01–09.

28. A. Janta-Pończyński, *Wracam z Polski*, „Kultura” 1948/12, s. 9–24; wydanie książkowe całości – Paryż 1949.

29. Była to właściwie ucieczka z ambasady polskiej w Paryżu.

30. Druk. „Kultura” (59) 1952/9, s. 83.

31. Por. T. Czarnota, „*To zawsze zostanie dla potomności...*”, op. cit., s. 145.

1952: do Redakcji miesięcznika „Kultura” dołącza brat Jerzego Giedroycia – Henryk.

1953: publikacja w „Kulturze” (61) 1952/11³² listu ks. Józefa Z. Majewskiego rozpoczynająca gorącą dyskusję o stosunku do wschodnich granic Polski, do Lwowa i Wilna; na fali tej dyskusji za sprawą Juliusza Mieroszewskiego „Kultura” precyzuje długofalowy program polityczny nazwany skrótowo Ukraina-Litwa-Białoruś, mający w założeniu związać niezależnego bytu Polski z niepodległymi Ukrainą, Litwą i Białorusią oraz wyzwoloną z sowieckiego panowania Rosją.

1953: numerowaną serię wydawniczą Biblioteka „Kultury” inauguruje publikacja utworów Witolda Gombrowicza *Trans-Atlantyk* i *Ślub*. Do 2010 roku w ramach serii opublikowano 354 tytuły książkowe oraz trzy podserie książkowe, wychodziło też czasopismo „Zeszyty Historyczne”.

1953–1959: Instytut angażuje się w akcję pomocy dziennikarzom i literatom, dawnym działaczom społecznym i politycznym w kraju pozostającym bez pracy m.in. po przejęciu przez PAX „Tygodnika Powszechnego” (wysyłka paczek) [w Archiwum podseria: Pomoc dla Kraju].

1953: spór sądowy Instytutu z właścicielem dotychczasowej siedziby placówki, zbiórka funduszy na zakup własnego domu.

1954: zakup domu przy avenue de Poissy 91 w Le Mesnil-le-Roi (na granicy z Maisons-Laffitte). Członkowie Instytutu zawiązują spółkę właścicieli nieruchomości [w Archiwum podseria: Administracja Nieruchomości]; utworzenie z pozostałych pieniędzy Funduszu Kultury (pod tą nazwą od numeru „Kultury” (157) 1960/11).

1956–1957: kolportaż „Kultury” w Polsce (wymiana wydawnictw) na fali popaździernikowej odwilży – niemal jawny, bez uciążliwych konfiskat.

1956: opublikowanie w „Kulturze” [w Archiwum rps ILK TR K (105–106) 1956/7–8/09] opowiadania *Książę Niezłomny* Gustawa Herlinga-Grudzińskiego wznowia, przerwana w 1947 roku, współpracę pisarza z Instytutem.

1957: pierwsze powojenne kontakty Instytutu z młodzieżą z Polski (m.in. wizyta członków klubu studenckiego STS).

1958: po przyjeździe do Paryża w Instytucie zamieszkuje na krótko Marek Hłasko.

1958–1962: w Warszawie toczą się procesy (zakończone wyrokami skazującymi) przeciwko oskarżonym o współpracę z Instytutem Literackim: Andrzejowi Markiewiczowi, Jerzemu Kornackiemu i Hannie Rewskiej [w Archiwum rps ILK WT R 021].

1960–1961: w Instytucie przebywa ciężko chory Andrzej Stawar [w Archiwum rps ILK Adw 16].

1960: ukazuje się pierwszy zeszyt specjalny „Kultury” (poza numeracją miesięcznika) w języku rosyjskim, poświęcony stosunkom polsko-rosyjskim.

1961: po rozwiązaniu umowy z księgarnią Libella powstaje spółka wydawnicza Instytut Literacki (Institut Littéraire SARL). Pod tym szyldem Instytut działał do 2002 roku [w Archiwum podseria: Instytut Literacki – Organizacja].

1961: zostaje wprowadzona zmiana systemu dokumentacji prenumeraty i kolportażu wydawnictw Instytutu, obowiązującego dotychczas w ramach księgarni Libella [w Archiwum podseria: Administracja].

1962: Instytut rozpoczyna edycję drugiego czasopisma „Zeszyty Historyczne” (półrocznik, potem kwartalnik) w ramach numerowanej serii wydawniczej Biblioteka „Kultury”. Do 2010 roku ukazało się 171 zeszytów [w Archiwum podseria: Zeszyty Historyczne – teka redakcyjna].

1966: w tomie 132 Biblioteki „Kultury”/Dokumenty 17 zostaje opublikowany *List otwarty do Partii* Jacka Kuronia i Karola Modzelewskiego [w Archiwum rps ILK TR B K 132 (1966)/Dokumenty 17].

1968: ukazuje się specjalne wydanie „Kultury” (nr 253) poświęcone wydarzeniom w Czechosłowacji.

1969: w tomie 167 Biblioteki „Kultury”/Dokumenty 25 ukazuje się zbiór dokumentów *Wydarzenia marcowe 1968*, dotyczących działań frakcji partyjnych, kampanii antysemickiej oraz represji wobec środowisk studenckich i inteligencji.

1969: ukazuje się zeszyt specjalny „Kultury” (poza numeracją miesięcznika) w językach czeskim i słowackim, poświęcony wydarzeniom w Czechosłowacji w 1968 roku.

1970: wychodzą dwie amerykańskie antologie „Kultury” pod redakcją Leopolda Tyrmanda: *Explorations in Freedom: Prose, Narrative, and Poetry from „Kultura”* (New York: The Free Press), *Kultura Essays* (New York: The Free Press) [w Archiwum podseria: Amerykańskie Antologie „Kultury”].

1970–1971: w Warszawie toczy się proces „taterników” oskarżonych o przemykanie do kraju tatrzańskimi szlakami zakazanych w PRL wydawnictw „Kultury” [w Archiwum rps ILK PoJG 07.07].

1971: wychodzi drugi zeszyt specjalny „Kultury” (poza numeracją miesięcznika) w języku rosyjskim, poświęcony stosunkom polsko-rosyjskim.

1974: w Berlinie Władimir E. Maksimow zakłada czasopismo „Kontinent = [Kontinentes = Kontynent = Continent]: literaturnyj, obśestvenno-političeskij i religioznyj žurnal”, w skład kolegium redakcyjnego weszli m.in.: Jerzy Giedroyc, Józef Czapski, Gustaw Herling-Grudziński.

1976–1990: w okresie działania nowo założonego Komitetu Obrony Robotników i innych organizacji oporu społecznego oraz aktywności wydawnictw niezależnych, „Kultura” publikuje dokumenty związane z działalnością ugrupowań opozycyjnych w Polsce, moderuje dyskusje programowe, koordynuje pomoc dla opozycji, przedstawia sytuację w Polsce zagranicznej opinii publicznej.

1976–1990: akcja pomocy dla organizacji działających w podziemiu oraz dla wydawnictw drugiego obiegu [w Archiwum podseria: Pomoc dla Kraju i Wydawnictwa Niezależne oraz rps ILK DWyd 235–241].

1976: w Londynie umiera Juliusz Mieroszewski.

1977–1993: Instytut Literacki bierze udział w międzynarodowych Targach Książki we Frankfurcie nad Menem (Frankfurter Buchmesse).

1979: umiera Zygmunt Hertz.

1980–1981: publikacja w „Kulturze” (398) 1980/11 *Oświadczenia rosyjsko-ukraińskiego* o prawie do suwerenności i współpracy w dążeniach do zmian demokratycznych, a w kolejnym numerze poparcia dla tego *Oświadczenia* ze strony środowiska Instytutu Literackiego.

1980–1997: Jerzy Giedroyc uczestniczy w pracach Niezależnej Fundacji Popierania Kultury Polskiej Polcul Foundation [w Archiwum podseria: Fundacja Polcul–Jerzy Giedroyc].

1981: ukazuje się trzeci zeszyt specjalny „Kultury” (poza numeracją miesięcznika) w języku rosyjskim, poświęcony stosunkom polsko-rosyjskim.

1981–1990: po ogłoszeniu stanu wojennego w Polsce Instytut angażuje się w akcję informacyjną oraz pomoc dla „Solidarności” i innych organizacji oporu społecznego [w Archiwum rps ILK Kor Red Solid oraz podseria: Pomoc dla Kraju].

1981: umiera Maria Czapska.

1982–1983: Instytut Literacki włącza się w akcję związaną z przyznaniem Pokojowej Nagrody Nobla Lechowi Wałęsie w 1983 roku [w Archiwum rps ILK OH 044 oraz pudło z wycinkami prasowymi ILK Wyc. 3].

1982–2000: Jerzy Giedroyc bierze udział w utworzeniu i pracach Funduszu Pomocy Niezależnej Literaturze i Nauce Polskiej [w Archiwum podseria: Fundusz Pomocy Niezależnej Literaturze i Nauce Polskiej–Jerzy Giedroyc].

1984: ukazuje się kolejny zeszyt specjalny „Kultury” (poza numeracją miesięcznika) w języku niemieckim, poświęcony bilateralnym stosunkom polsko-niemieckim.

1986: wystawa „Kultura” i jej krąg 1946–1986, zorganizowana z okazji 40-lecia czasopisma „Kultura” w Bibliotece Polskiej w Paryżu [w Archiwum rps ILK PiWoK 02/01–02].

1989: zostaje ogłoszone oświadczenie o wycofaniu się Instytutu Literackiego z udziału w Międzynarodowych Targach Książki w Warszawie. Publikacje IL były wystawiane pod szyldem księgarni Orbis³³ [w Archiwum rps ILK DWyd 118].

1990: udział Instytutu Literackiego jako samodzielnego edytora w Międzynarodowych Targach Książki w Warszawie [w Archiwum rps ILK DWyd 069].

1990–1994: Jerzy Giedroyc uczestniczy w pracach Fundacji Pomocy Bibliotekom Polskim [w Archiwum podseria: Fundacja Pomocy Bibliotekom Polskim].

1991: Jerzy Giedroyc zostaje odznaczony przez Rząd Polski na Uchodźstwie Wielką Wstęgą Orderu Odrodzenia Polski.

1991: Uniwersytet Jagielloński przyznaje Jerzemu Giedroycowi tytuł doktora honoris causa³⁴ [w Archiwum rps ILK PoJG 04.07].

1991: Wystawa *W kręgu paryskiej „Kultury”* w Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza w Warszawie (w 1992 roku przeniesiona do Ratusza Staromiejskiego w Gdańsku) [w Archiwum ILK PiWoK 04].

1992–1995: Jerzy Giedroyc uczestniczy w pracach Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie” [w Archiwum podseria: Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”].

1993: umiera Józef Czapski.

1993: Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik” inauguruje serię wydawniczą Archiwum „Kultury” (od nr. 13 seria wychodzi w Bibliotece „Więzi”)³⁵.

1994: Jerzy Giedroyc odmawia przyjęcia najważniejszego polskiego odznaczenia – Orderu Orła Białego.

1995: w Warszawie rozpoczyna działalność Towarzystwo Opieki nad Archiwum Instytutu Literackiego w Paryżu.

1996: kończy się współpraca Gustawa Herlinga-Grudzińskiego z Instytutem Literackim na tle sporu o stosunek do PRL i rozliczenia komunizmu w Polsce.

1996: Instytut Literacki bierze udział w Międzynarodowych Targach Książki w Warszawie³⁶.

1996: Jerzy Giedroyc zostaje odznaczony francuskim krzyżem oficerskim orderu Legii Honorowej [w Archiwum rps ILK PoJG 04.04].

1996: Uniwersytet we Fryburgu przyznaje Jerzemu Giedroycowi tytuł doktora honoris causa³⁷ [w Archiwum rps ILK PoJG 04.03].

34. Por. *Jerzego Giedroycia doktoraty honoris causa: przyznane przez Uniwersytet Jagielloński, Uniwersytet we Fryburgu, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Białostocki, Uniwersytet Warszawski*, red. H. Kosienkowska, J. Krawczyk, A. Peciak, Lublin 1999, s. 5–14.

35. W serii, wydawanej od 1993 r., ukazało się 18 zbiorów listów oraz autobiografia Jerzego Giedroycia.

36. Por. katalog wystawy *Jerzy Giedroyc i Dziupla „Kultury”*, 2006.

37. Por. *Jerzego Giedroycia doktoraty...*, op. cit., 5–21.

1997: z okazji nadania Jerzemu Giedroycowi honorowego obywatelstwa Republiki Litewskiej Instytut Literacki w Maisons-Laffitte odwiedzają prezydenci: Polski – Aleksander Kwaśniewski oraz Litwy – Algirdas Brazauskas [w Archiwum rps ILK PoJG 04.03].

1997: wystawa „Kultura” 1947–1997 w Muzeum Okręgowym w Suwałkach.

1997: ukraińsko-polskie sympozjum *Intelektualiści, kultura, polityka: doświadczenia Polski i Ukrainy (ku 50-leciu paryskiej Kultury)*, Kijów, 5–7 czerwca [w Archiwum rps ILK PiWoK 06].

1998: Jerzy Giedroyc zostaje odznaczony litewskim Orderem Wielkiego Księcia Giedymina.

1998: Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Białostocki i Uniwersytet Warszawski przyznają Jerzemu Giedroycowi tytuły doktora honoris causa³⁸ [w Archiwum rps ILK PoJG 04.06].

1998: wystawa *Jerzy Giedroyc i „Kultura”* w Muzeum Narodowym Historii i Kultury Białorusi w Mińsku [w Archiwum rps ILK PiWoK 05].

1998: wystawa w Universität Bremen, której część poświęcono Instytutowi Literackiemu³⁹.

1999: powstaje Stowarzyszenie Instytut Literacki Kultura (Association Institut Littéraire Kultura), powołane przez Jerzego Giedroycia, Zofię Hertz i Henryka Giedroycia.

2000: w Neapolu umiera Gustaw Herling-Grudziński.

2000: Uniwersytet Szczeciński i Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie przyznają Jerzemu Giedroycowi tytuły doktora honoris causa [w Archiwum rps ILK PoJG 04.06].

2000: umiera Jerzy Giedroyc. Dyrektorem Instytutu zostaje Zofia Hertz.

2000: ukazuje się ostatni numer miesięcznika „Kultura” (nr 637).

38. Por. ibidem, s. 23–53.

39. Por. portal kulturaparyska.com w Repozytorium skan F1L02472G.

2001–2005: toczą się prace nad uporządkowaniem i inwentaryzacją Archiwum Instytutu, prowadzone przez zespół archiwistów z Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie [w Archiwum rps ILK DWyd 269].

2002: spółka Instytut Literacki (Institut Littéraire) [w Archiwum rps ILK lLorg 07] zostaje formalnie rozwiązana, od tego momentu Instytut funkcjonuje jako Stowarzyszenie Instytut Literacki Kultura (Association Institut Littéraire Kultura).

2003: umiera Zofia Hertz. Dyrektorem Instytutu zostaje Henryk Giedroyc.

2009: Stowarzyszenie Instytut Literacki Kultura, Biblioteka Narodowa oraz Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych podpisują umowę na opracowanie Inwentarza Archiwum ILK [w Archiwum rps ILK DWyd 272] (projekt zrealizowany w 2015 roku).

2009: Archiwum Instytutu Literackiego zostaje wpisane na listę Pamięci Świata UNESCO.

2010: umiera Henryk Giedroyc. Dyrektorem Instytutu zostaje Wojciech Sikora.

2010: ostatnia publikacja książkowa w serii wydawniczej Biblioteka „Kultury” to *Bibliografia* [4]⁴⁰, a numerem zamykającym kwartalnik „Zeszyty Historyczne” jest nr 171 periodyku.

2010: w Archiwum trwają intensywne prace mieszanego zespołu bibliotekarzy i archiwistów nad uporządkowaniem dokumentów i opisaniem zbioru w *Inwentarzu Archiwum Instytutu Literackiego Kultura*.

40. *Bibliografia* [4], „Kultura” (1988–1996), „Zeszyty Historyczne” (1988–1996), *działalność wydawnicza (1988–1996)*, oprac. A. Supruniuk, M. A. Supruniuk. Biblioteka „Kultury” t. 498. Paryż: Instytut Literacki 1997.

Na metalowych regałach w piwnicy domu ustawione były skoroszyty z dokumentacją finansową (2010).

Fot. Teresa Walczak

W magazynie piwnicznym piętrzyły się teki redakcyjne w papierowych kopertach (2009).

Fot. Anna Nowakowska-Wierzchoś

↑

Jerzy Giedroyc korzystał z tzw. wiszących teczek – podręcznego, aktualizowanego na bieżąco, zbioru materiałów informacyjnych przechowywanego w gabinecie w teczkach zawieszonych na specjalnej szynie (1955).

Fot. ze zbiorów Instytutu Literackiego Kultura

←

Rozdarta koperta teki redakcyjnej (2009).

Fot. Anna Nowakowska-Wierchoś

Archiwalne maszynopisy na przebitkach, przygotowywane do opracowania (2009).

Fot. Anna Nowakowska-Wierchoś

Jedna z tek redakcyjnych „Kultury” w papierowej kopercie (2009).

Fot. Anna Nowakowska-Wierchoś

Nowa pracownia w wyremontowanej Oficynie (2012).

Fot. Maria Wrede

Dawny pokój Józefa Czapskiego został przeznaczony na warsztat
opracowania materiałów archiwalnych (2011).

Fot. Maria Wrede

W pustym odremontowanym magazynie cymeliów porządkowano korespondencję Redakcji (2012).

Fot. Maria Wrede

Magazyn Archiwum po remoncie (2012).

Fot. Maria Wrede

Organizacja materiałów w Archiwum Instytutu Literackiego Kultura

01. Funkcjonowanie

- 01.01. Instytut Literacki w Rzymie / ILR
- 01.02. Placówka / Plac
- 01.03. Libella / Libella
- 01.04. Instytut Literacki – Organizacja / ILorg
- 01.05. Administracja Nieruchomości / Dom
- 01.06. Dary i Legaty / Dary
- 01.07. Działalność Wydawnicza – Organizacja / DWyd
- 01.08. Adwokaci / Adw
- 01.09. Towarzystwo Opieki nad Archiwum Instytutu Literackiego
w Paryżu / TOnAILP

02. Korespondencja Redakcji

- 02.01. Korespondencja Redakcji / Kor Red
 - 02.01.01. Korespondencja IL w Rzymie
 - 02.01.02. Korespondencja Solidarności
 - 02.01.03. Korespondencja Poufna
 - 02.01.04. Korespondencja Krajowa
 - 02.01.05. Korespondencja z Ukraińcami
 - 02.01.06. Kongres Wolności Kultury
- 02.02. Życzenia / Życz

03. Teki Redakcyjne

- 03.01. Kultura – teka redakcyjna / TR K
- 03.02. Biblioteka Kultury – teka redakcyjna / TR B K
 - 03.02.01. Archiwum Rewolucji – teka redakcyjna
 - 03.02.02. Bez Cenzury – teka redakcyjna
 - 03.02.03. Dokumenty – teka redakcyjna
- 03.03. Zeszyty Historyczne – teka redakcyjna / TR B K/ZH
- 03.04. Teki Redakcyjne ILK / TR ILK
- 03.05. Projekty i Plany / PiP
 - 03.05.01. Amerykańskie Antologie „Kultury”
 - 03.05.02. Czechosłowacja 1968

04. Materiały Warsztatowe

- 04.01. Ankiety i Konkursy Kultury / AiKK
- 04.02. Okruchy Historii / OH
 - 04.02.01. Historia Polski do 1914
 - 04.02.02. Historia Polski 1914–1939
 - 04.02.03. Kampania Wrześniowa 1939
 - 04.02.04. Polskie Państwo Podziemne 1939–1948
 - 04.02.05. Powstanie Warszawskie 1944
 - 04.02.06. Rząd Polski na Zachodzie 1939–1990
 - 04.02.07. Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie 1939–1948
 - 04.02.08. Ludowe Wojsko Polskie 1944–1989
 - 04.02.09. Sprawa Katynia 1943–1998
 - 04.02.10. Sytuacja w PRL. Działalność Władz 1944–1989
 - 04.02.11. Rok 1968 w PRL
 - 04.02.12. Kościół i Organizacje Katolickie w PRL
 - 04.02.13. Sytuacja na Wyższych Uczelniach, w Oświacie i Środowiskach Kulturalno-Artystycznych w PRL
 - 04.02.14. Solidarność 1980–2000
 - 04.02.15. Opinie o Sytuacji i Nastrojach Społecznych w PRL
 - 04.02.16. Partie i Organizacje Społeczne w PRL
 - 04.02.17. Sytuacja w Krajach Obozu Socjalistycznego
 - 04.02.18. Sprawy Żydowskie w Polsce po II Wojnie Światowej
 - 04.02.19. Raporty i Dziennik Macieja Morawskiego
 - 04.02.20. Radio Wolna Europa
 - 04.02.21. Materiały Dotyczące Gen. Dr. Izydora Modelskiego z Lat 1940–1959
 - 04.02.22. Słownik Ofiar Terroru PRL 1946–1985
 - 04.02.23. Samoorganizacja Społeczeństwa Alternatywnego 1955–1990
 - 04.02.24. Represje za Działalność i Poglądy Polityczne w Polsce 1946–1989
- 04.03. Ukraina–Litwa–Białoruś / ULB
- 04.04. Sprawy i Troski / SiT

05. Materiały Osobowe

- 05.01. Wiszące Teczki / WT
- 05.02. Materiały Biograficzne / MatB
- 05.03. Czesław Bielecki – materiały dotyczące i fragment korespondencji / Biel
- 05.04. Witold Gombrowicz – materiały dotyczące i fragment korespondencji / Gombro
- 05.05. Jerzy Stempowski – materiały dotyczące i fragment korespondencji / Stemp

06. Materiały Niewykorzystane

- 06.01. Materiały Odrzucone / MO
- 06.02. Wybrane Materiały Odrzucone / WMO
- 06.03. Pasjonaci / War
- 06.04. Dokumenty Chwili / DCh
- 06.05. Rozsyp / R

07. Dystrybucja

- 07.01. Dowody Memoriałowe / DoMe
- 07.02. Administracja / Adm
- 07.03. Wysyłka Kultury / WyKu
- 07.04. Wymiana Wydawnictw – korespondencja / WW–k

08. Pomoc

- 08.01. Pomoc dla Kraju / Pomoc
- 08.02. Wydawnictwa Niezależne / WN
- 08.03. Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” / FPPW
- 08.04. Fundusz Pomocy Niezależnej Literaturze i Nauce Polskiej – Jerzy Giedroyc / FPNLiNP–JG
- 08.05. Fundacja Pomocy Bibliotekom Polskim / FPBP
- 08.06. Fundacja Polcul – Jerzy Giedroyc / POLCUL–JG

09. Finanse

- 09.01. Finanse Instytutu Literackiego w Rzymie / FinIL
- 09.02. Finanse Libelli / FinLib
- 09.03. Finanse Instytutu Literackiego Kultura / FinILK
 - 09.03.01. Bilanse
 - 09.03.02. Dzienniki Finansowe
 - 09.03.03. Kartoteki Finansowe
 - 09.03.04. Dowody Finansowe
 - 09.03.05. Deklaracje Podatkowe
 - 09.03.06. Honoraria
 - 09.03.07. Bank Centre de chèques postaux
 - 09.03.08. Bank Société Générale
 - 09.03.09. Bank Crédit Lyonnais
 - 09.03.10. Dublety
 - 09.03.11. Utrzymanie Nieruchomości
 - 09.03.12. Kolportaż i Prenumeraty

10. Informacje o Działalności

- 10.01. Publikacje i Wystawy o Kulturze / PiWoK
- 10.02. Prace Doktorskie, Magisterskie i Inne / PDMI

11. Materiały na Innych Nośnikach oraz Dokumenty Nietekstowe

- 11.01. Fotografie / FILK
 - 11.01.01. Album Marii Czapskiej
 - 11.01.02. Kolekcja Józefa Czapskiego
 - 11.01.03. Kolekcja Ledy Giedroyc
 - 11.01.04. Kolekcja Henryka Giedroycia
 - 11.01.05. Album księdza Mirskiego
- 11.02. Mikrofilmy/Negatywy / Mf
- 11.03. Dokumenty Audiowizualne / Film, BcT, DVD, VHS
- 11.04. Dokumenty Dźwiękowe / Cd, Winyl, KasetyA, Nagrania
- 11.05. Dokumenty Elektroniczne / Cd ROM
- 11.06. Wycinki Prasowe / Wyc
- 11.07. Życie Artystyczne / Ż.Art

12. Papiery Osobiste Mieszkańców Domu

- 12.01. Papiery Osobiste Józefa Czapskiego / PoJcz
- 12.02. Papiery Osobiste Marii Czapskiej / PoMcz
- 12.03. Papiery Osobiste Jerzego Giedroycia / PoJG
- 12.04. Papiery Osobiste Henryka Giedroycia / PoHG
- 12.05. Papiery Osobiste Zygmunta Hertza / PoZaH
- 12.06. Papiery Osobiste Zofii Hertz / PoZiH

13. Materiały Powierzone

- 13.01. Spuścizna Juliusza Mieroszewskiego / SJM
- 13.02. Spuścizna Konstantego A. Jeleńskiego / SKAJ
- 13.03. Spuścizna Feliksa Mantla / SFM
- 13.04. Spuścizna Leopolda Ungera – fragment / SLU
- 13.05. Spuścizna Stanisława Zaćwilichowskiego – fragment / SSZ
- 13.06. Spuścizna Józefa A. Zielickiego – fragment / SJZ
- 13.07. Spuścizna Kazimierza Studentowicza – fragment / SKS
- 13.08. Spuścizna Andrzeja Bobkowskiego / SAB
- 13.09. Słownik Emigracji / SE
- 13.10. Fundusz Pomocy Niezależnej Literaturze i Nauce Polskiej – Wojciech Karpiński / FPNLiNP–WK
- 13.11. Fundusz Pomocy Niezależnej Literaturze i Nauce Polskiej – Sekretariat / FPNLiNP–S
- 13.12. Fundacja Polcul / POLCUL
- 13.13. Drobne Materiały Powierzone / DMatPow
- 13.14. Publikacje z Archiwum ILK / PAK

Archiwum
Instytutu
Literackiego
Kultura

01. Funkcjonowanie

01.01

ILK ILR

Instytut Literacki w Rzymie

Język polski, francuski, angielski, niemiecki, włoski; 1944–1948; maszynopis, kopia maszynowa, rękopis, druk

25 jednostek (21 woluminów), razem 1500 kart (w tym 800 listów)

Instytut Literacki (Casa Editrice Lettere), założony w Rzymie w 1946 r., został powołany rozkazem⁴¹ gen. Kazimierza Wiśniowskiego, Szefa Sztabu 2 Korpusu WP, w porozumieniu z Rządem RP w Londynie. Miał samodzielną osobowość prawną, a kierowanie Instytutem powierzono Jerzemu Giedroycowi⁴². Celem wydawnictwa miało być wspomaganie działań kulturalno-oświatowych i propagandowych w Wojsku Polskim na Zachodzie za pomocą publicystyki i wybranej literatury pięknej. Zespół tworzyli: Jerzy Giedroyc, Gustaw Herling-Grudziński, Zofia i Zygmunt Hertzowie, Tadeusz Siuta i Władysław Wąchała (kierownik drukarni) oraz pięćoro pracowników. Nabyto także drukarnię Officine Grafiche Italiane. W 1947 r. drukarnia została sprzedana, a wydawnictwo przeniesione do Paryża, gdzie podlegało placówce Samodzielnego Wydziału Kultury i Prasy przy Delegaturze 2 Korpusu do spraw Uzupelnień we Francji.

Podseria zawiera materiały dotyczące działalności Casa Editrice Lettere i drukarni Officine Grafiche Italiane w Rzymie w latach 1946–1948. Dokumenty (oryginały i odpisy) dotyczą powstania, funkcjonowania i likwidacji tych jednostek w 1947 r. Są to rozkazy, polecenia służbowe, meldunki, korespondencja, dokumentacja osobowa i gospodarczo-administracyjna, rachunki, kwity, sprawozdania itp. Część dokumentacji finansowej zob. podseria Finanse Instytutu Literackiego w Rzymie (FinIL).

W trakcie prac porządkowych w 2002 r. wyodrębniono z tego zbioru korespondencję o charakterze półprywatnym i włączono do serii Korespondencja Redakcji – podseria Korespondencja Instytutu Literackiego w Rzymie⁴³. Przy obecnym opracowaniu zachowano zastany układ, uporządkowano materiały wewnątrz jednostek.

Organizacja materiałów w podserii:

ILR 01–05 Dokumenty organizacyjne, statut i protokoły zebrań

ILR 06–08 Plany i umowy wydawnicze

ILR 09–10 Korespondencja w sprawach organizacyjnych

ILR 11–13 Korespondencja w sprawach wydawniczych

41. Por. w Archiwum rps ILK ILR 03–05.

42. Rozkaz gen. Władysława Andersa por. ILK PoJG 02.03.04.

43. Spis por. rps ILK DWyd 269/2.

- ILR 14–15 Korespondencja dotycząca kolportażu wydawnictw
 - ILR 16 Materiały dotyczące spraw spornych
 - ILR 17 Materiały dotyczące wysyłki wydawnictw
 - ILR 18–20 Korespondencja i dokumentacja finansowa
 - ILR 21 Materiały dotyczące spraw personalnych Instytutu Literackiego w Rzymie i Officine Grafiche Italiane
 - ILR 22–23 Materiały dotyczące spraw gospodarczych
 - ILR 24–25 Notatki, kwity, potwierdzenia wpłat i wypłat.
- Uwagi: papier znacznie utleniony, bardzo dużo rdzy po spinaczach, postrzępione brzegi, potrzebne rozprasowanie.

01.02

ILK Plac

Placówka

*Język polski, francuski; 1947–1949, 1993; maszynopis, rękopis, formularz, kserokopia
6 jednostek (1 wolumin), razem 120 kart*

W latach 1946–1947 Instytut Literacki działał jako agenda Polskich Sił Zbrojnych i był finansowany przez wojsko. Z tego okresu pochodzą związki z tzw. Placówką Ministerstwa Informacji i Dokumentacji oraz Samodzielnego Wydziału Kultury 2 Korpusu kierowaną przez Józefa Czapskiego, któremu Instytut został podporządkowany rozkazem gen. Kazimierza Wiśniowskiego. Paryską siedzibą Placówki był Dom na Korneju⁴⁴, gdzie w latach 1946–1953/54 znalazł swoją czasową siedzibę Instytut Literacki.

Podseria zawiera drobne materiały związane z funkcjonowaniem Placówki.

Układ rzeczowy, materiały przechowywane były wraz z dokumentacją finansową ILK oraz materiałami do działalności wydawniczej, podserię wydzielono przy obecnym porządkowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

Plac 1 Budżet Placówki na rok 1949

Plac 2 Zestawienia wydatków Placówki za IX–XII 1947

Plac 3 Książka kasowa Placówki 1948–1949

Plac 4 Dowody finansowe Placówki 1949

Plac 5 Materiały związane z likwidacją Placówki 1948–1949. Załączony spis materiałów Placówki przekazanych wraz ze spuścizną Józefa Czapskiego do Muzeum Czapskich w Krakowie w 1993 r.

Plac 6 Sprawozdanie Zygmunta Hermaszewskiego z działalności w dwutygodniku „Gospodarz Polski we Francji” [za lata 1947–1948].

Libella

Język polski, francuski; 1946–1958 i b.d.; maszynopis, kopia maszynowa, rękopis, druk 4 jednostki (2 woluminy), razem 510 kart (w tym 120 listów)

W pierwszych latach funkcjonowania Instytutu Literackiego na terenie Francji konieczne było podjęcie współpracy z instytucją mającą francuskie uprawnienia edytorskie. Jerzy Giedroyc po zakończeniu współpracy z wojskiem nie mógł zostać we Francji samodzielnym wydawcą, natomiast Libella jako księgarnia posiadała prawa wydawnicze. Zawiązanie współpracy poświadczą statut Libelli z 1948 r. i uzyskanie w lutym 1949 r. uprawnień do korzystania z pocztowego kolportażu „Kultury” związane z odprowadzaniem egzemplarzy obowiązkowych. W kwietniu 1949 r. Jerzy Giedroyc stał się współwłaścicielem i pracownikiem spółki, Zygmunt Hertz został w Libelli zatrudniony, a Redakcja „Kultury” aż do 1961 r. funkcjonowała jako samodzielna część Libelli. Księgarnia była także w latach 1947–1949 adresem pocztowym „Kultury” – Instytut Literacki w Paryżu c/o Librairie „Libella”, 12 rue St. Louis en l’Île, Paris IV, choć listy prywatne przychodziły od początku na adres w Maisons-Laffitte.

Podseria zawiera dokumenty, korespondencję i notatki dotyczące działalności księgarni wydawniczej Libella w zakresie współpracy z zespołem Redakcji „Kultury” w latach 1946–1961⁴⁵.

Układ materiałów rzeczowo-chronologiczny, nadany przy obecnym opracowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

Libella 1 Listy do Redakcji „Kultury” od Składnicy Książki Polskiej Libella 1947–1951

Libella 2 Dokumenty finansowe związane z działalnością

Libella 3 Różne materiały redakcyjne i związane z działalnością wydawniczą

Libella 4 Dokumenty założycielskie i organizacyjne spółki Libella 1946–1950.

Instytut Literacki – Organizacja

Język polski, francuski; 1954–2004; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, druk, komputeropis 7 jednostek (8 woluminów), razem 580 kart (w tym 10 listów) oraz gazety

Instytut Literacki Kultura w latach 1961–2002 funkcjonował jako spółka z o.o. („Institut Littéraire” société à responsabilité limitée) założona przez Jerzego i Henryka Giedroyciów oraz Zofię i Zygmunta Hertzów. Założenie tej spółki przez cudzoziemców było możliwe tylko dzięki temu, iż Jerzy Giedroyc posiadał krzyż kawalerski orderu Legii Honorowej, którym został odznaczony w 1935 r.

45. Zasady współpracy w zakresie finansów por. rps ILK FinLib 32.

za wkład w podpisanie polsko-francuskich umów handlowych. Francuskie władze, respektując wolność słowa – mimo interwencji władz polskich – nigdy nie ingerowały w działalność Instytutu. W 1999 r. obowiązki spółki przejęło Stowarzyszenie Instytut Literacki Kultura (Association Institut Littéraire Kultura), a w 2002 r. Instytut Literacki Kultura formalnie zakończył działalność jako spółka z o.o.

Podseria zawiera dokumenty poświadczające założenie, funkcjonowanie i zmiany organizacyjne ciał zarządzających wydawnictwem; ponadto dokumenty dotyczące założenia w 1954 r. spółki cywilnej nieruchomości przy avenue de Poissy 91 i zmian wprowadzanych w statucie.

Układ materiału rzeczowy. Przy obecnym porządkowaniu zachowano zastany układ, uporządkowano materiały w jednostkach.

Organizacja materiałów w podserii:

ILorg 1 Statut Instytutu Literackiego Kultura

ILorg 2 Protokoły posiedzeń Zarządu

ILorg 4 Potwierdzenie przyjęcia zgłoszenia Zofii Hertz na dyrektora Instytutu Literackiego Kultura przez Greffe du Tribunal de Commerce de Paris

ILorg 5 Dokumenty dotyczące utworzenia spółki cywilnej nieruchomości 91 av. de Poissy

ILorg 6 Dokumenty dotyczące zmian w spółce cywilnej nieruchomości 91 av. de Poissy i w Instytucie Literackim Kultura w związku ze śmiercią Zygmunta Hertza

ILorg 7 Materiały dotyczące Instytutu Literackiego Kultura 2003–2004. Dołączone gazety zawierają obowiązkową publikację zmian w statucie spółki.

01.05

ILK Dom

Administracja Nieruchomości

Język polski, francuski; 1946–1961, 1981; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, druk 8 jednostek (5 woluminów), razem 870 kart (w tym 190 listów)

Po przeniesieniu Instytutu z Rzymu do Francji w 1947 r. i krótkim poszukiwaniu lokalu w Paryżu, Instytut znalazł miejsce w podparyskim mieście Maisons-Laffitte. Zamieszkanie w domu przy avenue Corneille 1 wynikało przede wszystkim z przyjaźni z Józefem Czapskim, a także ze stosunku podległości wobec kierowanej przez niego Placówki Ministerstwa Informacji i Dokumentacji oraz Samodzielnego Wydziału Kultury i Prasy 2 Korpusu Polskich Sił Zbrojnych, która właśnie tam miała swoją siedzibę. Po likwidacji Placówki i zmianie w 1948 r. statusu Instytut Literackiego, dom był wynajmowany od właściciela przez Instytut. Z czasem doszło do konfliktu z właścicielem posesji, sprawa znalazła epilog w sądzie, a Instytut został zmuszony do nabycia innej siedziby. Zbiórka pieniężna rozpisana wśród czytelników „Kultury” pozwoliła w 1954 r. na zakup nieruchomości na skraju miasta Maisons-Laffitte

(obecnie w granicach Le Mesnil-le-Roi), której właścicielem została spółka cywilna właściciel nieruchomości (sc1 de 91 av. de Poissy). Instytut korzysta z tej siedziby do dziś.

W 1960 r. spłacono dom, a z pozostałych pieniędzy utworzony został Fundusz Kultury, w którym gromadzono napływające nadal składki czytelników⁴⁶. W miesięczniku „Kultura” drukowane były wszystkie potwierdzenia wpłat na zakup domu, od numeru „Kultura” (157) 1960/11 drukowano je pod tytułem „Wpłaty na Fundusz Kultury”, często z podaniem dedykacji wpłacającego.

Podseria zawiera materiały dotyczące wynajmu przez Instytut Literacki pierwszego domu przy avenue Corneille 1, jego utrzymania i procesu sądowego oraz zbiórki pieniędzy na zakup drugiego domu przy avenue de Poissy 91. Seria stanowiła część dokumentacji Instytutu podlegającą Zofii Hertz i przechowywaną w jej pokoju – dwie spośród teczek odnaleziono w piwnicy, fragment znalazł się w korespondencji prywatnej Zofii Hertz.

Układ nadany w 2002 r.⁴⁷; wydzielono wówczas część Korespondencji Redakcji, fragmenty spuścizny Józefa Czapskiego, materiały administracyjno-wydawnicze, korespondencję w sprawie dystrybucji „Kultury” oraz dokumenty dotyczące domu przy avenue de Poissy (Le Mesnil-le-Roi) pochodzące z późniejszego okresu; w trakcie porządkowania w latach 2012–2013 przywrócono materiały dotyczące funkcjonowania drugiej siedziby przy avenue de Poissy. Por. też część finansową dokumentacji FinILK 11.01 36; FinILK 12.54; ILK 05.

Organizacja materiałów w podserii:

Dom 1 Dokumentacja związana z wynajmem przez Instytut Literacki pierwszej siedziby przy avenue Corneille w Maisons-Laffitte

Dom 2 Dokumentacja finansowa dotycząca pierwszej siedziby Instytutu Literackiego

Dom 3 Dokumentacja dotycząca procesu z Jules'em N. Aronem – właścicielem domu przy avenue Corneille

Dom 4 Zbiórka funduszy na kupno drugiej siedziby Instytutu Literackiego. Korespondencja, notatki

Dom 5 Zbiórka funduszy na kupno drugiej siedziby Instytutu Literackiego. Cegiełki – wpłaty

Dom 6 Zbiórka funduszy na kupno drugiej siedziby Instytutu Literackiego. Podziękowania Redaktora

Dom 7 Dom przy avenue de Poissy w Le Mesnil-le-Roi

Dom 8 Pokwitowania opłat związanych z utrzymaniem domu 1981.

46. Por. katalog wystawy *Kultura i jej krąg 1946–1986*, Lublin 1995, s. 60; por. w Archiwum rps ILK DWyd 222–224 oraz ILK FinILK 04.055–062.

47. Por. rps ILK DWyd 269/4.

01.06

ILK Dary

Dary i Legaty

*Język polski, francuski, angielski, niemiecki, włoski; 1963–2000; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, druk, kserokopia, fotografia, komputeropis
16 jednostek (7 woluminów), razem 1400 kart (w tym 620 listów)*

Podseria zawiera materiały dotyczące darowizn i legatów na rzecz Instytutu Literackiego oraz dla wsparcia opozycji w Polsce. Materiały stanowiły część dokumentacji funkcjonowania Instytutu podległą Zofii Hertz, przechowywaną w jej pokoju.

Układ zastany chronologiczno-rzeczowy. Zachowano zastany układ, wstępnie uporządkowano materiały w teczkach.

Organizacja materiałów w podserii:

Dary 01–05 Dary i legaty na rzecz Instytutu Literackiego

Dary 06 Zaświadczenia dotyczące darowizn

Dary 07–16 Dary z zagranicy na działalność opozycji w Polsce.

01.07

ILK DWyd

Działalność Wydawnicza – Organizacja

*Język polski, francuski, angielski; 1947–2010; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, druk, kserokopia
286 jednostek (75 woluminów/pudeł), razem 12 285 kart (w tym 3430 listów oraz kartoteki 450 kart)*

Podseria zawiera materiały wytworzone w związku z funkcjonowaniem Instytutu, podlegające zgodnie z zakresem kompetencji Zofii Hertz.

Obowiązujący na początku logiczny funkcjonalny podział rzeczowy dokumentacji z czasem utracił konsekwencję, a materiały zostały rozproszone i przemieszane. Układ materiałów pierwotny został zamieniony w końcu lat 80. ubiegłego wieku, a następnie wyraźnie zakłócony po 2000 r.; po zakończeniu działań wydawniczych przemieszczenia archiwaliów ostatecznie zaburzyły układ. Materiały w większości przechowywano w dużych skoroszytach z przekładkami tematycznymi, lecz przekładki nie były konsekwentnie wykorzystywane, a dokumentów nie umieszczano w wydzielonych przedziałach tematycznych. Znaczna część papierów po 2000 r. została przemieszana w postaci luźnej.

Przy obecnym porządkowaniu starano się zachować zastany podział rzeczowy materiałów, lecz układ teczek jest w znacznej mierze przypadkowy, wynika z kolejności odnajdywania różnych partii materiału. Wymaga uporządkowania w ramach podserii. Dołączono materiały z różnych teczek odnalezionych 2010 r. przy porządkowaniu serii Okrucy Historii, Dary i Legaty, Finanse.

Organizacja materiałów w podserii (opis według tematycznego pogrupowania jednostek):

DWyd 001–056, 058–061, 070–076, 081, 082, 084–087, 089, 091–096, 100–104, 106–110, 112–115, 120–129, 131–139, 147–157, 161, 163, 166, 167, 173, 174, 177–179, 200, 277–285 Korespondencja z wydawnictwami dotycząca praw wydawniczych Instytutu do twórczości różnych autorów oraz umowy i rozliczenia

DWyd 057, 062, 105, 253, 254 Zakup książek, czasopism i innych publikacji dla Instytutu Literackiego Kultura – korespondencja, rozliczenia

DWyd 063–067, 088, 097, 142, 143, 162, 164, 165, 168–172, 185, 186 Korespondencja dotycząca praw autorskich, umów z autorami i tłumaczami, honorariów

DWyd 068, 090, 117, 196 Korespondencja związana z edycją obcojęzycznych numerów „Kultury” oraz wydaniem książki Daniela Beauvois

DWyd 069, 130, 180, 209 Udział Instytutu Literackiego w targach książki

DWyd 077, 078, 093, 111, 144, 157, 160, 195, 197–199, 221, 252, 255–258 Kolportaż, wymiana, prenumerata, zakup publikacji, w tym International Literary Center, Ford Foundation

DWyd 079, 080, 083, 140, 141, 145, 146, 158, 159 Funkcjonowanie Instytutu na francuskim rynku wydawniczym – deklaracje zgłoszeniowe i francuska statystyka wydawnicza oraz certyfikat i issn dla „Kultury”, dane do Annuaire de la presse et de la publicité, przynależność do Fédération française de la presse périodique

DWyd 098, 187–189, 203, 213 Korespondencja w sprawach podatkowych

DWyd 116 Korespondencja z redakcją „Zeszytów Literackich”

DWyd 099, 118, 119, 175, 176, 190–194, 202, 204–207, 210–212, 214–220, 225–230, 245–251, 259, 286 Korespondencja sekretariatu oraz różne sprawy redakcyjne, organizacyjne, zaproszenia, informacje i reklamy, nagrody, sprostowania, wyczenia kosztów, zakup papieru, zakup sprzętów i materiałów biurowych, rozliczenia pozabankowe

DWyd 181–184, 208 Korespondencja w sprawie ogłoszeń zamieszczanych w „Kulturze” w tym z różnymi agendami Solidarności

DWyd 222–224, także 204 Fundusz „Kultury” (nazwa od numeru „Kultura” (157) 1960/11)

DWyd 231–234 Dokumentacja przynależności ILK do różnych organizacji polonijnych

DWyd 235–241 Pomoc udzielana nielegalnym organizacjom krajowym (i czeskim) za pośrednictwem Instytutu

DWyd 242–244 Kontakty z władzami samorządowymi Maisons-Laffitte i Le Mesnil-le-Roi

DWyd 260–268, 274 Informacje o działalności, oceny tekstów, prośby w różnych sprawach

DWyd 269–273 Porządkowanie archiwum, projekty, spisy różnych fragmentów zasobu

DWyd 275, 276 Egzemplarz obowiązkowy – kontakty z Bibliothèque nationale de France, kopie deklaracji zgłoszeniowych.

01.08

ILK Adw

Adwokaci

Język polski, francuski, angielski; 1960–2001; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, komputeropis, fotokopia, druk

16 jednostek (3 woluminy), razem 640 kart (w tym 184 listy) oraz książka, druk, wycinki prasowe

Materiały wytworzone w trakcie funkcjonowania Instytutu, związane ze sprawami spornymi prowadzonymi przez różne kancelarie adwokackie; sprawy podlegały w większości kompetencji Zofii Hertz, która prowadziła korespondencję.

Układ rzeczowy, podział na teczki spraw i kancelarie adwokackie; przy obecnym porządkowaniu zachowano układ zastany oraz istniejące tytuły teczek.

Organizacja materiałów w podserii:

Adw 01 Pisma związane z naruszeniem praw autorskich przez „Życie Literackie”

Adw 02 Sprawa naruszenia praw autorskich przez wydawnictwo ALFA przy wydaniu książki Marka Hłaski *Piękni dwudziestoletni*

Adw 03 Rejestracja Instytutu Literackiego Kultura [korespondencja z adwokatem Markiem de Montfort]

Adw 04 Korespondencja w sprawie zamieszczenia sprostowania Michała Kwiatkowskiego z adwokatem Markiem de Montfort

Adw 05 [Korespondencja z Markiem de Montfort]

Adw 06 Spór Instytutu Literackiego z Stanisławem Szwajcerem – korespondencja z adwokatem Markiem de Montfort

Adw 07 Spór Instytutu Literackiego z wydawnictwem francuskim Plon – korespondencja z kancelarią Jacques’a Merciera

Adw 08 Spór Instytutu Literackiego z Zakładem Narodowym im. Ossolińskich we Wrocławiu – korespondencja z kancelarią Jacques’a Merciera

Adw 09 Spór Instytutu Literackiego z dr. Karolem Poznańskim – korespondencja z kancelarią Jaxa & Partners

Adw 10 Spór Instytutu Literackiego z Józefem Wulfem – korespondencja z Markiem de Montfort

Adw 11 Spór firmy Fiduciaire de Gestion Comptable z Instytutem Literackim – korespondencja z adwokatem Paulem Riquierem

Adw 12 Spór w sprawie noty z Kroniki niemieckiej – korespondencja z Ludwikiem Frendlem

Adw 13 Spór Edwarda Głowackiego z Instytutem Literackim – korespondencja z kancelarią Cabinet Esposito-Pertraccini Advocats

Adw 14 Pismo adwokata z Klein & Associés. Association d’Advocats w sprawie praw do utworów Zbigniewa Herberta

Adw 15 Spór Instytutu Literackiego z tygodnikiem „Rzeczywistość” o naruszenie praw wydawniczych

Adw 16 [Korespondencja z Zespołem Adwokackim nr 15 (Gdańsk) w sprawie rozliczenia ze spadkobiercami praw autorskich po Andrzej Stawarze].

01.09

ILK TOnAILP

Towarzystwo Opieki nad Archiwum Instytutu Literackiego w Paryżu

*Język polski, francuski; 1995–2008; komputeropis, kserokopia
6 jednostek (4 woluminy), razem 660 kart (w tym 20 listów)*

Towarzystwo Opieki nad Archiwum Instytutu Literackiego w Paryżu działało w Warszawie pod kierownictwem Marka Krawczyka w latach 1995–2010, a jego misją było upowszechnianie dorobku i dokonań Instytutu Literackiego, katalogowanie i powiększanie zasobu archiwalnego Instytutu oraz roztaczanie opieki nad jego Archiwum. Towarzystwo zajmowało się popularyzowaniem dorobku Instytutu Literackiego, pośredniczyło w przekazywaniu książek różnym instytucjom oświatowym, a szczególnie środowiskom polskim na Wschodzie. Prowadziło w imieniu Instytutu Literackiego rozliczenia honorariów z autorami mieszkającymi w Polsce, było współwydawcą wielu wznawianych publikacji oraz krajowej edycji „Kultury” i „Zeszytów Historycznych”⁴⁸ (wcześniej wydawane przez oficynę PoMost). Zajmowało się też prenumeratą obu czasopism w Polsce.

Podseria zawiera kopie i oryginały korespondencji wzajemnej Instytutu i Towarzystwa, kopie dokumentów rozliczeń finansowych, dokumenty dotyczące honorariów, dane na temat przesyłki książek, dokumentację prenumeraty.

Układ rzeczowy zastany.

Organizacja materiałów w podserii:

TOnAILP 1–6 Korespondencja Towarzystwa Opieki nad Archiwum Instytutu Literackiego w Paryżu z Instytutem Literackim oraz materiały związane z funkcjonowaniem Towarzystwa przesłane do Instytutu.

I 48. T. Czarnota, „To zawsze zostanie dla potomności...”, op. cit., s. 308–316.

02. Korespondencja Redakcji

02.01

ILK Kor Red

Korespondencja Redakcji

Języki różne; 1946–2010; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, druk, kserokopia, faks, fotografia, komputeropis, telegram

12 930 jednostek (1015 woluminów) (w tym 95 280 listów oraz kopie odpowiedzi Redakcji)

Podseria zawiera korespondencję Redakcji gromadzoną od początku funkcjonowania wydawnictwa. Listy do różnych osób pisał Jerzy Giedroyc osobiście, zwykle dyktował je sekretarce, czasem autorami listów bywali inni członkowie Redakcji – Józef Czapski, Zofia Hertz, Zygmunt Hertz, Gustaw Herling-Grudziński. W serii znajduje się korespondencja redakcji wydawnictwa (adresat: Redakcja „Kultury”, Paryż). Prywatna korespondencja Jerzego Giedroycia (adresat: Jerzy Giedroyc) jest zbiorem osobnym w serii Papiery Osobiste. Oddzielny zbiór stanowi także korespondencja związana z kolportażem w podseriach Administracja 1961–2000 (adresat: Institut Littéraire, Paris) oraz Dowody Memoriałowe 1946–1961 (adresat: Institut Littéraire, Paris). Cześć listów, dotyczących edycji kolejnych pozycji wydawniczych, znajduje się w Tekach Redakcyjnych, korespondencja związana z działalnością w fundacjach – w seriach poszczególnych Fundacji. Liczne listy znajdują się także w innych podseriach (wykazane w opisie). Niektóre listy, mimo iż zawierały informacje kwalifikujące je przede wszystkim do Tek Redakcyjnych czy Administracji, zostały decyzją Jerzego Giedroycia zakwalifikowane do ogólnego zbioru Korespondencji Redakcji ze względu na zawarte w nich dane. Na wielu listach znajdują się adnotacje czerwonym długopisem ręką Zygmunta Hertza, Zofii Hertz lub Henryka Giedroycia dotyczące prenumeraty, opłat, wysyłki, zakupu książek⁴⁹. Po roku 1990, kiedy wiele listów wysyłano faksem, listy oryginalne pozostały w zbiorze. Z tego samego powodu liczne listy przysyłane faksem zachowały się jedynie jako kserokopie z faksów (dość wcześnie zorientowano się, iż wydruk faksu jest bardzo nietrwały)⁵⁰.

Korespondencja pierwotnie gromadzona była w układzie kancelaryjnym, narastającym chronologicznie. W połowie lat 80. ubiegłego wieku zmieniono pierwotny układ kancelaryjny na mieszany chronologiczno-alfabetyczny⁵¹ – układ według lat, a w ramach każdego roku zastosowano układ alfabetyczny według nazw nadawców lub przyjętych haseł. Na początku każdego rocznika

49. Adnotacje te wskazują na przeniesienie listów z podserii Dowody Memoriałowe lub Administracja.

50. Por. na przykład rps ILK Kor Red Zaryczny.

51. Por. T. Czarnota, „To zawsze zostanie dla potomności...”, op. cit., s. 110, 324, 325.

zgrupowano wszystkie listy niezidentyfikowanych autorów i kopie listów do niezidentyfikowanych adresatów. W tym czasie całą korespondencję przepakowano w skoroszyty i umieszczono na regałach.

Niemal od początku gromadzenia Korespondencji Redakcji (ok. 1950 r.), decyzją Jerzego Giedroycia, część listów wydzielano do plików autorskich (listy od Juliusza Mieroszewskiego, Czesława Miłosza, Jerzego Stempowskiego, Andrzeja Bobkowskiego). W 1992 r. powstała lista 67 wybranych nazwisk autorów (uzupełniana w latach 1995 i 1997 do 127 nazwisk)⁵², których listy w pewnym zakresie przewidziane były do publikacji (edycje w ramach serii Archiwum „Kultury” w sw Czytelnik, 17 tomów do 2016 r.). Po roku 2000 to zestawienie nazwisk autorów poszerzano i wybierano listy do plików autorskich m.in. dla potrzeb kwerendy. Powstały w ten sposób nie tylko pliki autorskie, lecz także zbiorki tematyczne lub związane z instytucjami. Do plików dołączano inne materiały dotyczące osoby lub tematu, wyłączając często materiały z innych serii. Wstępne porządkowanie nastąpiło w latach 2002 i 2006⁵³, w latach 2000–2003 powstał wstępny indeks osobowy do korespondencji⁵⁴.

W czasie obecnego porządkowania zastany układ mieszany chronologiczno-alfabetyczny został zmieniony w całości na odwrotny – alfabetyczno-chronologiczny, według nazw autorów listów lub przyjętych w Redakcji haseł (nie zawsze zgodnych z właściwą nazwą nadawcy). Wewnątrz jednostki zastosowano układ chronologiczny rosnący; za jednostkę opisu przyjęto plik listów jednego autora z załączonymi kopiami listów Redakcji i innymi materiałami.

Organizacja materiałów w podserii:

Korespondencję wydzieloną tematycznie w podseriach zgromadzono w magazynie fizycznie na początku serii:

Kopie listów Redakcji do niezidentyfikowanych adresatów w układzie chronologicznym

Listy niezidentyfikowanych autorów do Redakcji w układzie chronologicznym.

Podserie tematyczne:

- 02.01.01 Korespondencja IL w Rzymie
- 02.01.02 Korespondencja Solidarności
- 02.01.03 Korespondencja Poufna
- 02.01.04 Korespondencja Krajowa
- 02.01.05 Korespondencja z Ukraińcami
- 02.01.06 Kongres Wolności Kultury.

52. Por. *ibidem*, s. 346; spisy por. ILK DWyd 273.

53. Zestawiony wówczas przez Andrzeja Kubika indeks autorów zawierał w znacznej części nazwy niezgodne z kartotekami autorytatywnymi.

54. Spis sporządził Leszek Czarnecki na zlecenie Jerzego Giedroycia.

02.01.01

Korespondencja IL w Rzymie

*Język polski; 1947–1948; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, druk
5 jednostek (4 woluminy), razem 869 kart (w tym 278 listów) oraz kopie 397 listów
Redakcji*

Korespondencja z okresu funkcjonowania Instytutu Literackiego w Rzymie w ramach Polskich Sił Zbrojnych była przechowywana pierwotnie razem z fragmentem archiwum Instytutu z okresu rzymskiego. Listy zostały wydzielone, zgodnie z decyzją Jerzego Giedroycia, w pudłach zatytułowanych „Korespondencja Instytutu Literackiego w Rzymie” wraz z załączonymi materiałami.

W trakcie obecnego porządkowania zachowano układ zastany. Listy znajdują się w wydzielonych tekach na początku serii Korespondencja Redakcji, opisy włączono w ciąg opisów serii Korespondencja Redakcji, w sygnaturze dodano ILR jako oznaczenie przynależności do podserii. Wyszukiwanie w bazie danych przez tytuł: Korespondencja Redakcji: Korespondencja IL w Rzymie.

Organizacja materiałów w podserii:

Kor Red ILR T.01 A–J

Kor Red ILR T.02 K–S

Kor Red ILR T.03 T–Ż

Kor Red ILR T.04 Maja Prądkyńska

Kor Red ILR T.05 Kopie listów od Redakcji.

Uwagi: materiały różne odłączone od listów i przeniesione do rps ILK ILR 01–25.

02.01.02

Korespondencja Solidarności

*Język polski, angielski, francuski; 1981–1990; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, druk,
kserokopia, faks, komputeropis
3 jednostki (4 woluminy), razem 500 kart (w tym 90 listów)*

Podseria zawiera listy do Redakcji „Kultury” od komitetów zagranicznych NSZZ „Solidarność” z lat 1981–1990, gromadzone w pudłach zatytułowanych „Solidarność” z dodaniem nazw krajów. Listy ułożone są tematycznie i łączą materiały niezwiązanych ze sobą komórek NSZZ „Solidarność”.

Przy obecnym porządkowaniu zachowano zastany układ korespondencji w podziale na kraje. Wyszukiwanie w bazie danych przez tytuł: Korespondencja Redakcji: Korespondencja Solidarności⁵⁵.

Organizacja materiałów w podserii:

⁵⁵ Pomocy w opisanii tej podserii udzieliła w 2013 r. dr Magdalena Heruday-Kielczewska z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Kor Red Solid T.1/1–2 Materiały i listy przesłane przez Biuro Koordynacyjne „Solidarność” za Granicą (Coordinating Office Abroad of NSZZ „Solidarność”) z lat 1982–1990

Kor Red Solid T.2/01–11 Listy do Redakcji „Kultury” od komitetów i biur „Solidarności” za granicą

Kor Red Solid T.3 Materiały dotyczące funkcjonowania ekspozytur „Solidarności”.

02.01.03

Korespondencja Poufna

Język polski, francuski, angielski, niemiecki; 1978–1986; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, druk, kserokopia, fotografia, komputeropis

1 jednostka (2 woluminy), razem 290 kart (w tym 50 listów)

Podseria zawiera listy 37 korespondentów o treści mogącej narazić bezpieczeństwo autorów lub osób, których dotyczy, nawiązujące przede wszystkim do polityki władz PRL, działań służb bezpieczeństwa, także do spraw niejawnych w polityce zagranicznej, pomocy przekazywanej dla „Solidarności” (m.in. dostaw sprzętu poligraficznego). Zakres chronologiczny wskazuje na utworzenie serii nie przed 1985 r. Korespondencja została wydzielona przez Jerzego Giedroycia z serii Korespondencja Redakcji, do której dołączono materiały informujące o sytuacji w Polsce i działaniach społeczeństwa alternatywnego.

Tytuł podserii pochodzi z nalepki na teczce „Korespondencja poufna. Okres 1979–1985”. Faktycznie teczka zawiera korespondencję z lat 1978–1986.

Przy obecnym porządkowaniu opisy listów włączono do serii Korespondencja Redakcji. Wyszukiwanie w bazie danych przez tytuł: Korespondencja Redakcji: Korespondencja Poufna. Materiały informacyjne znajdują się w wydzielonych teczkach i są uporządkowane według tematów:

Kor Red Poufna T.1 Listy (37), opisy włączone do opisów Korespondencji Redakcji z oznaczeniem w sygnaturze ...po; korespondencja z 1979 r. w sprawie Rady Funduszu Praw Człowieka

Kor Red Poufna T.2 Materiały informacyjne na temat sytuacji w Polsce.

02.01.04

Korespondencja Krajowa

Język polski; 1947–1997; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, druk

2 jednostki (2 woluminy), razem 1000 kart (w tym 450 listów)

Podseria zawiera wybraną przez Jerzego Giedroycia korespondencję (wraz z notatkami) z blisko 500 korespondentami z Polski, którą planowano wydać w przyszłości w osobnym tomie Archiwum „Kultury”.

Przy obecnym porządkowaniu listy włączono do serii Korespondencja Redakcji, łącząc je z innymi listami tych samych autorów. W opisach w bazie danych w polu Uwag dodano oznaczenie o przeniesieniu jej z pudła

Korespondencja Krajowa. Wyszukiwanie w bazie danych przez indeks Słowo: Korespondencja krajowa. Na początku serii Korespondencja Redakcji – osobne teczki z materiałami dołączonymi, niezwiązane z listami oraz listy niezidentyfikowanych osób:

Kor Red Krajowa – Materiały różne z wydzielonych pudeł Korespondencja Krajowa

Kor Red Krajowa NN – Listy (34) niezidentyfikowanych autorów z pudeł Korespondencja Krajowa.

02.01.05

Korespondencja z Ukraińcami

Język polski, ukraiński, angielski, francuski; 1947–1997; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, druk

41 jednostek, razem 590 kart (w tym 290 listów)

Podseria zawiera wybraną przez Jerzego Giedroycia korespondencję z 47 respondentami spośród emigracji ukraińskiej, gromadzoną na potrzeby publikacji o tematyce ukraińskiej oraz do planowanej edycji w osobnym tomie Archiwum „Kultury”⁵⁶.

Przy obecnym porządkowaniu listy włączono do serii Korespondencja Redakcji, łącząc je z innymi listami tych samych autorów. W polu Uwag dodano oznaczenie o przeniesieniu jej z pudła Korespondencja z Ukraińcami. Wyszukiwanie w bazie danych przez indeks Słowo: Korespondencja z Ukraińcami.

02.01.06

Kongres Wolności Kultury

Język polski, francuski, angielski, niemiecki; 1947–1960; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, druk

9 jednostek (3 woluminy), razem 700 kart (w tym 110 listów) oraz drukowane materiały kongresowe i festiwalowe

Congress for Cultural Freedom (Kongres Wolności Kultury) został założony w 1950 r., w roku 1967 zmienił nazwę na International Association for Cultural Freedom (Międzynarodowe Stowarzyszenie Wolności Kultury) i pod tą nazwą działał do 1975 r. Organizacja, której działalność finansowało głównie CIA, miała na celu stworzenie intelektualnego zaplecza do walki z komunizmem oraz obronę wolności słowa⁵⁷. Organami Kongresu były m.in. pisma „Encounter”

56. Por. *Emigracja ukraińska: listy 1950–1982*, wybrała, wstępem i przypisami opatrzyła B. Berdychowska, listy autorów ukraińskich przeł. O. Hnatiuk, Warszawa 2004 oraz *Jerzy Giedroyc, Jewhen Małaniuk: listy 1948–1963*, oprac., wstępem i przypisami opatrzyła H. Dubyk, Warszawa 2014.

57. P. Grémion, *Konspiracja wolności: Kongres Wolności Kultury w Paryżu (1950–1975)*, przeł. J. M. Kłoczowski, Warszawa 2004.

i „Preuves”. Jerzy Giedroyc i Józef Czapski angażowali się w powstanie i prace Kongresu w okresie 1950–1951, później w powołanie i działanie Collège de l’Europe libre (Kolegium Wolnej Europy w Strasburgu) do 1960 r.

Podseria zawiera korespondencję i listy związane z udziałem w pracach Kongresu oraz materiały informacyjne Kongresu i III Światowego Festiwalu Młodzieży i Studentów w Berlinie.

Układ rzeczowy, nadany przy obecnym porządkowaniu. Wyszukiwanie w bazie danych przez tytuł: Korespondencja Redakcji: Kongres Wolności Kultury.

Organizacja materiałów w podserii:

Kor Red KWK/01 Materiały związane z Kongresem Wolności Kultury w Berlinie i udziałem w nim Jerzego Giedroycia i Józefa Czapskiego

Kor Red KWK/02 Materiały związane z obradami Międzynarodowego Komitetu Wolności Kultury w Brukseli i działalnością Józefa Czapskiego w pierwszej połowie 1951 r.

Kor Red KWK/03 Materiały związane z koncepcją Jerzego Giedroycia i Józefa Czapskiego powołania uniwersytetu dla młodzieży z krajów wschodnioeuropejskich, przedstawioną na Kongresie Wolności Kultury w Berlinie

Kor Red KWK/04 Materiały związane z działalnością Collège de l’Europe libre

Kor Red KWK/05 Materiały dotyczące działań przedstawicieli „Kultury” na III Światowym Festiwalu Młodzieży i Studentów w Berlinie

Kor Red KWK/06 Materiały niezwiązane z Kongresem Wolności Kultury

Kor Red KWK/07 Listy różnych osób do Józefa Czapskiego

Kor Red KWK/08 Listy różnych osób do Jerzego Giedroycia

Kor Red KWK/09 Listy różnych osób do Józefa Czapskiego i Jerzego Giedroycia.

02.02

ILK Życz

Życzenia

Języki różne; 1954–2008 i b.d.; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, komputeropis, druk, kserokopie, fotografia

50 jednostek (43 woluminy), razem 6800 kart (w tym 3800 listów)

Podseria zawiera kartki i listy z życzeniami świątecznymi i okolicznościowymi, nadsyłane do Redakcji „Kultury” w latach 1954–2008. Od 1954 r. gromadzono je osobno od pozostałej korespondencji, w dużych kopertach odpowiadających wydarzeniu.

Układ materiałów chronologiczny w podziale na lata, a w jego ramach – według wydarzeń. Zachowano zastany układ. Kartki i listy zawierające istotne treści oraz życzenia od stałych korespondentów przeniesiono do serii Korespondencja Redakcji. Zbiór uzupełniają varia – pocztówki niezapisane, dewocjonalia i inne.

03. Teki Redakcyjne

03.01

ILK TR K

Kultura – teka redakcyjna

Języki polski, ukraiński, niemiecki, rosyjski, angielski, francuski; 1947–2000; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, fotokopia, kserokopia, druk szczotkowy, druk, faks 463 teki (w tym 4 numery specjalne; razem 546 woluminów), od numeru „Kultura” (87) 1955/1–2; z tek TR K (68, 69–70) 1953/6, 7–8 oraz TR K (86) 1954/12 zachowały się jedynie niewielkie fragmenty tekstów; razem 125 420 kart (w tym 2530 listów)

„Kultura” 1947/1 ukazała się w Rzymie, od nr. 1947/2–3 pismo wychodziło w Paryżu (a właściwie w Maisons-Laffitte). W okresie od lata 1947 do 1949 r. wydano 17 numerów (14 zeszytów) „Kultury”. W lutym 1949 r. uzyskano licencję francuską na wydawanie miesięcznika i od nr. (18) 1948/1 rozpoczęto numerację podwójną – ciągłą i roczną. Do września 2000 r. wydano 637 numerów w 529 zeszytach. Ponadto poza numeracją ukazały się specjalne numery krajowe 1–2–3/1952 i 4–5/1953, numery w języku rosyjskim: 1/1960, 2/1971, 3/1981, w 1969 r. numer specjalny w językach czeskim i słowackim, będący częściowo tłumaczeniem „Kultury” nr (253) 1968/10, poświęconej w całości wydarzeniom w Czechosłowacji, oraz numer w języku niemieckim opublikowany w 1984 r. Także pierwsze cztery zeszyty Dokumentów wydano jako dodatki do numerów „Kultury” – dodatek Dokumenty 1 bez numeru; dodatek Dokumenty 2 do nr. (109) 1956/11; dodatek Dokumenty Zeszyt III do nr. (115) 1957/5, drukowany w ramach tego numeru czasopisma, nie stanowi samodzielnego zeszytu; dodatek Dokumenty 4 do nr. (129–130) 1958/7–8; jako samodzielną nadbitkę z 1955 r. wydano także opracowanie Jana Kowalika *Polska w bibliografii powojennych Niemiec 1945–1953*, którą we fragmentach wydrukowano najpierw w „Kulturze”.

„Kulturę” nr 1 z 1947 r. wydrukowano we własnej drukarni Officine Grafiche Italiane (OGI) w Rzymie, lecz nie zachowały się żadne materiały wydawnicze tego numeru.

Podwójny numer 2/3 był drukowany w grudniu 1947 r. za sprawą inż. Stanisława Piaskowskiego (autora projektu okładki) i dzięki jego prywatnym kontaktom w „szybkiej” (2 dni na wydrukowanie numeru) drukarni Władysława Langzama⁵⁸ – Imprimerie Richard (Polskie Zakłady Graficzne Richard). Brak materiałów wydawniczych dotyczących tego numeru. Instytut nie korzystał później z tej drukarni – drukowała lepiej opłacaną „Gazetę Polską (Niepodległość)” (założoną w 1945 r.).

⁵⁸ Władysław Langzam (1917–post 2005) por. M. Mikos, *Francja nas docenia*, „Gazeta Wyborcza” nr 104 z 4 maja 2004: <http://wyborcza.pl/1,75410,2055563.html#ixzz4U2ozEzHy>.

Numery „Kultury” 1948/4 – (54) 1952/9 drukowano w małej, stosunkowo taniej drukarni należącej do Jerzego Czapnika⁵⁹. Zatrudniała ona polskich zecerów i dysponowała polskimi czcionkami, lecz druk numeru trwał cztery dni. Gdy w 1952 r. „Słowo Polskie” złożyło małej drukarni korzystniejszą ofertę, a jednocześnie upadła „Gazeta Polska (Niepodległość)”, Władysław Langzam zwrócił się do Instytutu Literackiego z propozycją umowy z Imprimerie Richard⁶⁰. Od października 1948 do czerwca 1989 r. drukowano tam „Kulturę” (60) 1948/10 – (502–503) 1989/7–8 oraz „Zeszyty Historyczne” i większość pozycji książkowych.

„Kultura” nr (504) 1989/9 – (570) 1995/4 była składana w firmie AKTIS⁶¹, a od numeru (571) 1995/5 do ostatniego (637) 2000/10 jej skład wykonywała firma McWire Diffusion⁶². Drukowano w Imprimerie Nouvelle w Saint-Ouen, a od 2008 r. – w Art Graphique Impression w Saint-Ouen⁶³. Krajowe wydanie „Kultury” zainaugurowało niezależne wydawnictwo Myśl w Warszawie w lipcu 1987 r., następnie edytorem było Wydawnictwo PoMost⁶⁴, a w 1996 r. wydawanie edycji krajowej przejęło Towarzystwo Opieki nad Archiwum Instytutu Literackiego w Paryżu⁶⁵. Był to integralny przedruk każdego numeru w takim samym formacie (ze względu na trudności techniczne – w białej, a nie kolorowej okładce), publikowany z niewielkim opóźnieniem w stosunku do wydania oryginalnego⁶⁶. Po wydaniach tych nie pozostały w Archiwum żadne teki redakcyjne. Nie ma także żadnych pozostałości redakcyjnych po wydaniach miniaturowych „Kultury”, ukazujących się w okresie od połowy 1979 do

59. Adres drukarni: Imprimerie s.n.l.e. 32, rue de Menilmontant, Paris-20'. Por. też M. Ptasńska, *Na rozdrożu: repertuar wydawniczy Instytutu Literackiego w Paryżu 1948–1952*, „Kieleckie Studia Bibliologiczne” 2001 t. 6, s. 17.

60. Adres drukarni: 21, rue Stéphenon, Paris-18'. Por. „Kultura” (502–503) 1989/7–8. Po tylu latach: „W październiku bieżącego roku minęłoby 37 lat, jak zaczęliśmy pracować z drukarnią Richard w Paryżu, która – jak wszystkie mniejsze drukarnie – ulega obecnie likwidacji. Z żalem się z nią rozstajemy i chcemy tutaj podziękować tym wszystkim, którzy harmonijnie współpracowali z nami przez tyle lat – a więc właścicielowi drukarni Władysławowi Langzami, szefowi atelier André Marchand’owi, naszemu znakomitemu linotypiście Mikołajowi Kudłykowi, Michel Binois, maszynistom i całemu personelowi drukarni. REDAKCJA KULTURY”.

61. Por. rps ILK FinLK 04/141; Firma AKTIS zał. w Paryżu przez Jacky Challot (współprac. Anna Bernhardt i Wojciech Sikora), działała w latach 1985–1995.

62. McWire Diffusion zał. przez Andrzeja Bernhardta (współprac. Anna Bernhardt i Wojciech Sikora), działała w latach 1994–2005.

63. Adres drukarni działającej od 1983 r.: 16 Bis Avenue Gabriel Péri, 93400 Saint-Ouen.

64. Wydawnictwo Most, założone w 1983 r. w Warszawie, początkowo działało w drugim obiegu, oficjalnie od 1990 r. Zostało zarejestrowane w 1995 r. W latach 1988–1992 występowało pod nazwą Wydawnictwo PoMost i Oficyna Wydawnicza Pomost.

65. Zob. podseria 01.09.

66. Ogłoszenie w: „Kultura” (501) 1989/6, s. 14.

kwietnia 1989 r.⁶⁷ Od 1964 r. niektóre teksty drukowane w „Kulturze” publikowane były także w osobnych nadbitkach, którym nie towarzyszą jednak osobne materiały redakcyjne⁶⁸.

W podserii archiwalnej znajdują się teki redakcyjne kolejnych numerów czasopisma, zawierające teksty wykorzystane do wydania numeru. Są to przede wszystkim maszynopisy i rękopisy, od lat 90. ubiegłego wieku, także komputeropisy, liczne kserokopie i kopie faksów. Korespondencja dotycząca spraw związanych z redakcją tekstu w większości znajduje się w teczkach imiennych autorów w serii Korespondencja Redakcji. „Kultura” jako miesięcznik polityczno-kulturalny publikowała przede wszystkim teksty publicystyczne i literackie, odpowiadające planom politycznego oddziaływania na czytelników. Dobór tekstów podporządkowany był podstawowym zasadom: respektowania wartości demokratycznych i wolnościowych, otwartości na innych, pluralizmu ideowego, ważności i różnorodności poruszanej problematyki.

Układ materiałów w podserii – według roczników i numerów miesięcznika. Każda teka jest jednostką złożoną w charakterze podserii, a w tece teksty ułożone są według spisu treści – jako jednostka opisany jest każdy tekst stanowiący pozycję w spisie treści. W numeracji tekstów w sygnaturach oznaczenia literowe dotyczą ogłoszeń i wstawek redakcyjnych niewykazanych w spisie treści, dodanych po tekście oznaczonym numerem. W przypadku materiałów zamieszczanych w stałych działach, takich jak Książki Nadesłane czy Wydarzenia, nie zawsze była możliwa identyfikacja ich przynależności do właściwych numerów czasopisma, gdyż odnajdowane były one jako luźne, bez przypisania do teki redakcyjnej. W bazie danych Inwentarza AILK (w opisie) wskazano przynależność danego tekstu do działu w czasopiśmie. Wszystkie działy wyszukać można w indeksie Słowo przez wpisanie: Dział [nazwa działu]. Wyszukiwać można także przez tytuł Kultura – teka redakcyjna albo przez lokalizację ILK TR K (numer ciągły trzycyfrowy). Tekę zamykano po ukazaniu się numeru, a wszystkie materiały służące do jej wytworzenia, czasem także materiały ostatecznie niewykorzystane oraz przypadkowo zamieszane drobne teksty czy listy, pakowano w dużą kopertę lub po prostu w papier pakowy, obwiązywano sznurkiem, opisywano numerem „Kultury” i odkładano w miejsce archiwizacji. Miejsce to było kilkakrotnie zmieniane. W 2009 r. materiały znajdowały się w dużej piwnicy w środkowej części Domu. Ze względu na to, że opakowania licznych tek z czasem uległy uszkodzeniu, w 2001 r. część materiałów (ponad

67. Por. M. A. Supruniuk, *Kultura: materiały źródłowe do dziejów Instytutu Literackiego w Paryżu. T.2, Bibliografia przedruków wydawnictw Instytutu Literackiego w Paryżu w niezależnych oficynach wydawniczych w Polsce w latach 1977–1990*, Warszawa 1995, s. 29, 47–52. Informacja w „Kulturze” (507) 1989/12 na ostatniej stronie.

68. Por. M. A. Supruniuk, *Kultura. Materiały do dziejów Instytutu Literackiego w Paryżu. Bibliografia działalności wydawniczej 1946–1990 (uzupełnienia)*, Toruń 1994, s. 33–39.

130 tek z lat 1957–1965, 1972–1976) uporządkowano i przepakowano w kolorowe teczki biurowe⁶⁹.

Teksty nadesłane w formie rękopisu lub niestandardowego maszynopisu były w Redakcji „Kultury” przepisywane przez sekretarkę na maszynie (stąd często występujące w tekach dwie wersje: oryginał i odpis maszynowy). Oryginały czasem ulegały zniszczeniu lub zachowywano je w innej części Archiwum. W początkowych latach przekazywano do drukarni także dostatecznie czytelne rękopisy, później przepisywane były niemal wszystkie teksty⁷⁰. Niektóre utwory zostały potem wyjęte do przygotowania innych publikacji. Listy wyjmowano też w następnych latach przy kompletowaniu imiennych teczek korespondencji⁷¹, w opisie teki zostały wykazane jako Brak: [tytuł brakującego tekstu]. Teksty, które ze względu na objętość były publikowane w częściach, przechowywane są zwykle w całości przy części pierwszej lub ostatniej (por. informacja w opisie). Teki zawierają niekiedy listy i teksty niewykorzystane ostatecznie w publikacji, także listy, na które odpowiedzią były jedynie krótkie noty w Odpowiedziach Redakcji, a same listy nie były drukowane. Wskazano je w opisie podserii/teki jako Ponadto: [tytuł nieuwzględnionego listu, tekstu], opisano w osobnym rekordzie i w sygnaturze numer oznaczono dopiskiem „dod”. Tytuły podano zgodnie z ich brzmieniem w rękopisie. Odmienną formę występującą w spisie treści lub w uwadze podano jako Inny tytuł.

Organizacja materiałów w podserii:

podseria: TR K (numer ciągły) rok/numer w roku

jednostka: TR K (numer ciągły) rok/numer w roku/nr w spisie treści

Uwagi: Nie zachowały się teki redakcyjne „Kultury” (1–85) 1947–1954. Spośród numerów specjalnych istnieją tylko teki do numerów rosyjskich i numeru niemieckiego. W większości pozostałych tek brak tekstów ogłoszeń i insertów, powtarzalnych, więc drukowanych na podstawie wcześniejszej publikacji, brak także mniejszych Not od Redakcji, część większych Not zachowała się jedynie w formie kserokopii.

Stan konserwatorski dobry, uszkodzenia w wyniku zalania fragmentów tekstów z lat 50. minionego wieku, uszkodzenia krawędzi kart przechowywanych w zbyt ciasnych teczkach, niektóre materiały zafarbowane na skutek kontaktu z wilgotną tekturą kolorowych teczek biurowych.

69. Por. T. Czarnota, *Prace archiwalne historyków UMCS w Instytucie Literackim w Maisons-Laffitte*, rps ILK DWyd 269/1.

70. Wynikało to także z pokoleniowej wymiany linotypistów i metrampaży w drukarniach, z których korzystał Instytut, a większa liczba błędów wydłużała korektę, por.: kopia listu Zofii Hertz do Zofii Bobowicz, sygn. rps ILK PoZiH 01 Bobowicz.

71. Zob. seria Korespondencja Redakcji.

Biblioteka Kultury – teka redakcyjna

Język polski, rosyjski, ukraiński, niemiecki, angielski, francuski; 1953–2010; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, fotokopia, kserokopia, odbitka szcztokowa, druk 483 teki (w tym teki podserii i „Zeszytów Historycznych”; razem 602 woluminy), razem 65 000 kart, 15 listów

Wydawanie serii Biblioteka „Kultury” rozpoczęto w 1953 r., w jej ramach opublikowano 354 tytuły książkowe oraz trzy podserie książkowe i czasopismo „Zeszyty Historyczne”. W 1997 r. jako ostatnia pozycja książkowa nr 498 ukazała się *Bibliografia*[4]⁷². W latach 1998–2010 w serii Biblioteka „Kultury” wydawano jedynie czasopismo „Zeszyty Historyczne”. Ostatni 171 numer „Zeszytów Historycznych” jest tomem 550 Biblioteki „Kultury”⁷³.

Seria zawiera teksty wyjściowe edycji w formie autorskich rękopisów lub maszynopisów (później komputeropisów), także przepisanych już w wydawnictwie przez fachową sekretarkę. Kilka tekstów wyjściowych zachowało się jako druki szcztokowe lub druki poprzedniego wydania z poprawkami do nowej edycji. Materiały gromadzono sukcesywnie do każdej publikacji. Po zakończeniu prac wydawniczych tekę pakowano w kopertę lub papier pakowy i związywano sznurkiem. Takie opakowanie łatwo ulegało destrukcji przy przenoszeniu, teki bywały zatem kilkakrotnie przepakowywane. Podczas prac porządkowych w latach 2001–2003 część materiałów została przepakowana w kolorowe teczki biurowe. Znaczną liczbę tekstów z tek czasopisma „Zeszyty Historyczne”, wydawanego w ramach serii wydawniczej Biblioteka „Kultury”, odnaleziono luzem w pudłach przekazanych do Archiwum w 2013 r.

W czasie obecnego porządkowania zachowano zastany układ materiałów w serii, zawartość tek przeniesiono do opakowań konserwatorskich, w opisie dodano skrócony opis bibliograficzny druku. Materiały odnalezione luzem w miarę możliwości przyporządkowano do właściwych tek na podstawie spisów treści. Prawdopodobnie niektóre nierozpoznane trafiły do podserii Rozsyp.

Miniatury Biblioteki „Kultury”, wydawane od 1981 roku⁷⁴, nie posiadały samodzielnych tek redakcyjnych, tak samo jak kolejne wydania publikowane na podstawie poprzedniej edycji tego samego tekstu. Książki drukowane były przede wszystkim w Imprimerie Richard⁷⁵, ale korzystano także z usług Josph FLOCH Imprimerie (Mayenne) i Imprimerie Jos. Adam (Bruksela)⁷⁶. W zakresie

72. Por. przypis 40.

73. Wydana w 2013 r. jako 551 tom Biblioteki „Kultury” ukazała się *Bibliografia* [5], „Kultura” (1997–2010), „Zeszyty Historyczne” (1997–2010), *działalność wydawnicza (1997–2010)*, „Fragments” (1973–1979), oprac. A. Supruniuk, M. A. Supruniuk. Paryż, Warszawa 2013.

74. Por. M. A. Supruniuk, *Kultura. Materiały...*, op. cit., s. 13–14.

75. Por. przypis 60.

76. Por. rps ILK FinLK 12.02.

składu od 1989 r. korzystano z usług firmy AKTIS⁷⁷, od roku 1995 skład wykonywała firma McWire Diffusion. Od 1989 r. drukowano w Imprimerie Nouvelle w Saint-Ouen, a od 2008 r. – w Art Graphique Impression w Saint-Ouen⁷⁸.

Podserie wydawnicze Biblioteki „Kultury” (dalej zob. opisy): Archiwum Rewolucji, Bez Cenzury, Dokumenty 5–50, „Zeszyty Historyczne” (czasop.) 1–171. Uwagi: Nie zachowało się pierwszych 10 tek redakcyjnych serii. Pierwszą zachowaną jest teka TR B K 011 (Marian Pankowski, *Smagła swoboda*, 1955). Brak także 54 pojedynczych tek oraz licznych tekstów w „Zeszytach Historycznych”, często brak tekstów obcojęzycznych wysyłanych do tłumaczy, zachowały się jedynie uzyskane przekłady oraz teki kolejnych wydań, realizowanych na podstawie poprzedniego druku z ewentualnymi poprawkami (często nie zachowały się egzemplarze stanowiące podstawy druków). Niektóre teksty zostały wyjęte z tek do prac redakcyjnych nad innymi publikacjami, czasem do przygotowania kolejnego wydania. Po przejściu na skład komputerowy w latach 90. ubiegłego wieku w kilku publikacjach nie zachowano większości materiałów stanowiących podstawę edycji. Zachowało się natomiast po kilka egzemplarzy kolejnych wydruków redaktorskich i korektorskich „Zeszytów Historycznych”.

03.02.01

Archiwum Rewolucji – teka redakcyjna

Język polski, niemiecki, francuski, rosyjski; 1964–1967; rękopis, maszynopis, druk, fotokopia

9 jednostek, razem 4720 kart

W informacji opublikowanej w „Kulturze” publikacje zapowiadane w tej serii wydawniczej scharakteryzowano jako „ważniejsze wydawnictwa antystalinowskie i antykomunistyczne nieznanne w bloku wschodnim oraz książki o charakterze rewizjonistycznym autorstwa pisarzy zza żelaznej kurtyny”, a także podkreślono fakt finansowania serii przez fundację Lilly Endowment (Indiana, USA)⁷⁹.

Podserie archiwalna zawiera teksty wyjściowe utworów niedostępnych w Polsce, przekłady z języków niemieckiego, rosyjskiego, francuskiego, niemieckiego, angielskiego⁸⁰.

Układ obecny materiałów – według numerów Biblioteki „Kultury”, bez osobnej numeracji. Podserie archiwalna Archiwum Rewolucji nie stanowi zbioru wydzielonego z serii Biblioteka „Kultury”. Tworzą ją teki rps ILK TR B K: 100 (1964); 111 (1965); 113 (1965); 121, 122 (1965); 129, 130 (1966); 149–151 (1967).

77. Por. przypis 61.

78. Por. przypis 63.

79. Por. „Kultura” (200) 1964/6, s. 4–5.

80. Por. M. A. Supruniuk, *Kultura. Materiały...*, op. cit., s. 87–91; M. Ptaśńska, *Biblioteka Kultury...*, op. cit., s. 307.

03.02.02

Bez Cenzury – teka redakcyjna

*Język polski; 1975–1981; rękopis, maszynopis, kserokopia, druk
13 jednostek, razem 2190 kart*

Podseria archiwalna zawiera teki redakcyjne utworów autorów krajowych (poezji i prozy), wydanych w serii wydawniczej zapowiadanej w ogłoszeniu: „W bieżącym roku rozpoczynamy w ramach Biblioteki <<Kultury>> nową serię pt. BEZ CENZURY. Będą się w niej ukazywały książki pisarzy krajowych (nie-drukowane lub skonfiskowane), nie pod pseudonimami lecz pod prawdziwymi nazwiskami autorów. Kilka książek z tej serii ukaże się już w pierwszym kwartale bież. roku”⁸¹.

Układ obecny materiałów – według numerów Biblioteki „Kultury”, bez osobnej numeracji podserii. Podseria archiwalna Bez Cenzury nie stanowi zbioru wydzielonego z serii Biblioteka „Kultury”. Tworzą ją teki rps ILK TR B K: 271 (1977); 273 (1977); 275 (1977); 277 (1977); 281 (1977); 285 (2977); 291 (1978); 293–295 (1978); 303–304 (1979); 337 (1981).

03.02.03

Dokumenty – teka redakcyjna

*Język polski, ukraiński, angielski; 1960–1986; rękopis, maszynopis, druk, kserokopia, fotokopia
43 jednostki, razem 8100 kart (w tym 1 list)*

Podseria archiwalna zawiera teki redakcyjne książek wydawanych w serii wydawniczej Biblioteki „Kultury” numerowanej Dokumenty 5–50. Zapowiedź informuje, iż seria ma zawierać „polski przekład oryginalnych tekstów... [które] charakteryzują współczesną sytuację światową czy problemy społeczne epoki”⁸². Publikowano w niej oryginalne teksty polskie oraz przekłady z języka francuskiego, rosyjskiego, włoskiego, ukraińskiego, czeskiego, angielskiego i niemieckiego⁸³.

Pierwsze cztery pozycje tej serii ukazały się w formie dodatku do „Kultury” bądź jako osobna edycja na papierze biblijnym⁸⁴ i nie noszą numeracji Biblioteki „Kultury”. Są to:

1. *Nikita Chruszczow, O kulcie jednostki i jego następstwach* – opublikowany jako samodzielny poszyt – dodatek do „Kultury” (109) 1956/11 drukowany wyłącznie na papierze biblijnym (brak teki redakcyjnej);

81. Por. „Kultura” (372–373) 1977/1–2, s. 226.

82. Por. „Kultura” (137) 1959/3, s. 4.

83. Por. M. A. Supruniuk, *Kultura. Materiały...*, op. cit., s. 33, 37, 39, 40; M. Ptaśńska, *Biblioteka Kultury...*, op. cit., s. 191.

84. Najcieńszy rodzaj papieru wykorzystywanego w druku typograficznym, mający zastosowanie do druku publikacji o bardzo dużej objętości (liczbie stron w jednym tomie).

2. *Przemówienie I sekretarza KC PZPR Władysława Gomułki na VIII Plenum 21 x 1956* – opublikowane jako samodzielny poszyt z własną numeracją kart, dodatek do „Kultury” (109) 1956/11 (brak teki redakcyjnej);

3. *Przyczyny rewolucji węgierskiej. Testament Haricha* – dwa teksty opublikowane razem jako dodatek w ramach zeszytu czasopisma, wykazany w spisie treści i z numeracją kart w ramach zeszytu – por. TR K (115) 1957/5 Dokumenty Z.3;

4. *Warszawa–Kijów*, w opracowaniu Borysa Lewickiego – pozycja opublikowana jako samodzielny poszyt z własną numeracją kart i nie wymieniony w spisie treści dodatek do „Kultury” (129–130) 1958/7–8 (brak teki redakcyjnej).

Obecny układ materiałów w podserii archiwalnej – według numerów Biblioteki „Kultury”. Podseria archiwalna Dokumenty nie stanowi zbioru wydzielonego z serii Biblioteka „Kultury”. Tworzy ją 45 tomów serii: Tomy 40, 41, 48, 59, 62, 67, 83, 89, 105, 119, 124, 127, 132, 136, 142, 147, 157, 160, 162, 164, 167, 169, 172, 180, 183, 184, 190, 193, 197, 198, 202, 206, 209, 214, 220, 229, 236, 246, 274, 276, 311, 313, 315, 319, 381, 415.

Uwagi: brak teki TR B K 157 (1968) Dokumenty 21 oraz teki TR B K 246 (1974) Dokumenty 42.

03.03

ILK TR B K/ZH

Zeszyty Historyczne – teka redakcyjna

Język polski, rosyjski, francuski, ukraiński, angielski, niemiecki; 1962–2010; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, druk szrotkowy, druk, komputeropis 171 jednostek, razem 53 500 kart (w tym 35 listów)

Czasopismo „Zeszyty Historyczne” ukazywało się od 1962 r. jako półrocznik, a od roku 1973 – jako kwartalnik. W nr. 40 (1977) i 50 (1979) zamieszczono dwa tomy wspomnień Wacława Stachiewicza w formie książkowej⁸⁵. Od 1964 r. niektóre teksty drukowane w „Zeszytach Historycznych” publikowane były także w osobnych nadbitkach, do których nie zachowały się osobne materiały redakcyjne⁸⁶. Wydawnictwo PoMost w Warszawie rozpoczęło w 1993 r.⁸⁷ krajową reedycję „Zeszytów Historycznych”, ukazały się też reedycje wszystkich „Zeszytów” w miniaturze. Od roku 1989 poszczególne zeszyty miniaturowe

85. W. Stachiewicz, *Pisma. T. 1, Przygotowania wojenne w Polsce 1935–1939*, „Zeszyty Historyczne” 1977 z. 40, T. 2 *Rok 1939*, „Zeszyty Historyczne” 1979 z. 50.

86. W publikacji pominięto: P. Wandycz, *August Zaleski Minister Spraw Zagranicznych RP w latach 1926–1932 w świetle wspomnień i dokumentów*, Paryż 1980, nadbitka „Zeszytów Historycznych” 52 (Biblioteka „Kultury” t. 317).

87. Por. „Kultura” (456) 1985/9, s. 139.

wydawane były w miarę ukazywania się edycji oryginalnej⁸⁸. Od 1996 r. wydanie krajowe „Zeszytów Historycznych” publikowało Towarzystwo Opieki nad Archiwum Instytutu Literackiego w Paryżu (Warszawa)⁸⁹.

Teki redakcyjne czasopisma zawierają teksty źródłowe i publicystyczne, także przyczynki i mniejsze opracowania „poświęcone zagadnieniom związanym z najnowszą historią Polski oraz [...] historii krajów wschodnio-europejskich”⁹⁰. Do publikacji wybierano głównie pamiętniki, wspomnienia, dokumenty, recenzje i bibliografie prac historycznych ukazujących się na Zachodzie, a od 1979 r. – także przedruki z prasy krajowej drugiego obiegu. Nie zabrakło też literatury pięknej (Stefan Żeromski, *Na plebanii w Wyszkowie*), zgodnie z założeniem, iż „Zeszyty” podejmują „drukowanie materiałów w sposób żywy, mogący zainteresować każdego, kto interesuje się sprawami Polski unikając żargonu pseudonaukowego i jałowych przyczynków”⁹¹.

Układ obecny materiałów w podserii archiwalnej – według numerów Biblioteki „Kultury”, bez osobnej numeracji podserii. Podseria archiwalna Zeszyty Historyczne nie stanowi zbioru wydzielonego z podserii Biblioteka „Kultury” od numeru 73 do 550. W podserii czasopisma jednostkę opisu stanowi każdy tekst opublikowany w kwartalniku, a zeszyt jest jednostką o charakterze podserii, łączącą te teksty. Wyszukiwanie w bazie danych *Inwentarz AILK* opisu całych zeszytów w indeksie ТУТУŁ pod tytułem podserii: Zeszyty Historyczne – teka redakcyjna z dodaniem roku i numeru zeszytu, która posiada swój opis całej teki, dalej rozwija się spis tytułów tekstów danego zeszytu.

Organizacja materiałów w podserii:

podseria: TR B K numer Biblioteki „Kultury” (rok)/ZH numer zeszytu

jednostka: TR B K numer Biblioteki „Kultury” (rok)/ZH numer zeszytu/nr tekstu w spisie treści⁹²

Uwagi: w wielu tekach „Zeszytów Historycznych” brak pojedynczych tekstów i listów do Redakcji, dołączono natomiast liczne teksty Ponadto: nie wykorzystane w druku, oznaczone w sygnaturze jako dod. Po 2000 r. i przejściu na skład komputerowy w kilku tekach redakcyjnych nie zachowały się komplety tekstów. Teksty odrzucone w znacznej liczbie znajdują się w serii archiwalnej Rozsyp.

88. Ogłoszenie w „Kultura” (501) 1989/6, s. 14.

89. G. Mazur, *Kronika „Zeszytów Historycznych”* [w:] *Konferencja naukowa „Zeszyty Historyczne” z perspektywy półwiecza*, Warszawa 20–21 października 2015 r., Instytut Literacki Kultura, Fundacja Kultury Polskiej, Warszawa–Paryż–Łódź 2015, s. 37.

90. „Zeszyty Historyczne” 1962 z. 1, s. 7.

91. Por. „Zeszyty Historyczne” 1968 z. 14, s. 3.

92. Np. TR B K 073 (1962)/ZH 001/02.

Teki Redakcyjne ILK

*Język polski; 1948–2010; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, druk
10 jednostek (3 woluminy), razem 342 kart*

Podseria archiwalna pomocnicza została utworzona w trakcie porządkowania serii Teki Redakcyjne z materiałów nieprzyporządkowanych do żadnej z podserii.

Zawiera teksty, które stały się podstawą publikacji Instytutu Literackiego wydanych przed inauguracją serii Biblioteka „Kultury”, publikowane poza serią, poza czasopismem „Kultura”, rozpowszechniane jako samodzielnie nadbitki.

Układ obecny w serii wynika z kolejności porządkowania materiałów, które były sygnowane w miarę odnajdywania.

Organizacja materiałów w podserii:

TR ILK 01. Do krajowych czytelników „Kultury”

TR ILK 02. Do czytelników i przyjaciół

TR ILK 03. Józef Czapski, *Portret Witolda Małcużyńskiego*

TR ILK 04. Jan Kowalik, *Polska w bibliografii powojennych Niemiec 1945–1953*

TR ILK 05. Jerzy Giedroyc [Listy Redakcji „Kultury”]

TR ILK 06. Henryk Giedroyc [Listy informujące o zakończeniu wydawania „Zeszytów Historycznych”]

TR ILK 07. Redakcja „Kultury” [Listy do redakcji ukraińskich czasopism oraz do uczelni ukraińskich]

TR ILK 08. Tłumaczenia tekstów „Kultury” z lat 1971–1981 na języki obce. Por. także wcześniejsze przekłady tekstów „Kultury” na język angielski i korespondencję w sprawie amerykańskiego kwartalnika „Kultury” rps PiP 04 oraz DWyd 097

TR ILK 09. Teksty o nieustalonej przynależności do Tek Redakcyjnych⁹³

TR ILK 10. Materiały dotyczące serii Biblioteka „Kultury”.

Projekty i Plany

*Język polski, różne języki; ok. 1952–2003; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, maszynopis powielany, fotografie, kserokopia, druk
11 jednostek (16 woluminów), razem 2500 kart (w tym 400 listów)*

Podseria utworzona w trakcie porządkowania Archiwum z luźnych materiałów odnajdywanych w zbiorze. Zawiera plany i projekty wydawnicze w różnym

93. Przyjęto tymczasowość tego rozwiązania, w miarę postępu opracowania i naukowego rozpoznania zbioru teksty te powinny znaleźć właściwe miejsce w odpowiednich jednostkach.

stopniu dopracowania, materiały do niezrealizowanych projektów (poszczególne etapy przygotowania niezrealizowanych przedsięwzięć wydawniczych), materiały robocze i korespondencję.

Układ obecny według tematycznych podserii i jednostek. Opisy dwóch podserii tematycznych, których opisy włączone są w ciąg opisów *Inwentarza* podserii Projekty i Plany: Amerykańskie Antologie „Kultury”; Czechosłowacja 1968.

Organizacja materiałów w podserii:

PiP 01 Projekt specjalnego numeru niemieckiego „Kultury”

PiP 02 Projekt specjalnego numeru litewskiego „Kultury”

PiP 03 Projekt specjalnego numeru ukraińskiego „Kultury”

PiP 04 Korespondencja dotycząca amerykańskiej wersji czasopisma „Kultura”

PiP 05 Amerykańskie Antologie „Kultury” (opis podserii zob. niżej)

PiP 06 „Kultura” w zwierciadle politycznych przemian

PiP 07 Czechosłowacja '68 (opis podserii zob. niżej)

PiP 08 Materiały do jubileuszowego numeru „Zeszytów Historycznych” z okazji 40-lecia czasopisma

PiP 09 Projekt wydania dwóch tomów Dokumentów lub „Zeszytów Historycznych” w 7. rocznicę wydarzeń poznańskich

PiP 10 Józef Czapski, *Project de publication d'une serie „Littérature Européene contemporaine” par Cultura*

PiP 11 Materiały Redakcji „Kultury” komentujące sytuację polityczną w latach 1964–1981.

Uwagi: część drobnych materiałów związanych z tą serią znajduje się w serii Działalność Wydawnicza por. DWyd 119.

03.05.01

Amerykańskie Antologie „Kultury”

Język polski, angielski, francuski; 1963–1979; maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia 1 jednostka (6 woluminów), razem 1030 kart (w tym 300 listów)

Amerykański Komitet „Kultury” działał od 25 listopada 1966 do 18 stycznia 1970 r. w składzie: Alicja Iwańska, Stanisława Mroczkowski, Janusz Kazimierz Zawodny (prezes)⁹⁴.

Podseria archiwalna zawiera listy wymieniane między członkami zespołu i nadsyłane do Redakcji „Kultury” w związku z zamiarem wydania antologii, wydzielone tematycznie z Korespondencji Redakcji.

Układ jednostek nadany przy obecnym porządkowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

PiP 05.01 Materiały do Amerykańskich Antologii „Kultury” – listy do Redakcji „Kultury” oraz kopie odpowiedzi

94. Edycja antologii: *Explorations in Freedom: Prose, Narrative and Poetry from Kultura*, ed. L. Tyrmand, New York 1970; *Kultura Essays* (foreword by P. F. Wheeler), ed. L. Tyrmand, New York 1970.

PiP 05.02–03 Listy Alicji Iwańskiej do Redakcji „Kultury” oraz kopie odpowiedzi
PiP 05.04 Listy Stanisława Mroczkowskiego do Redakcji „Kultury” oraz kopie odpowiedzi

PiP 05.05 Listy Janusza Kazimierza Zawodnego do Redakcji „Kultury” oraz kopie odpowiedzi

PiP 05.06 Materiały do Amerykańskich Antologii „Kultury” – założenia wydawnicze.

Uwagi: Por. także wcześniejsze przekłady tekstów „Kultury” na język angielski i korespondencję w sprawie amerykańskiego kwartalnika „Kultura” PiP 04.

03.05.02

Czechosłowacja 1968

Język polski, czeski, słowacki, francuski; 1967–1969; rękopis, maszynopis, maszynopis powielany, kserokopia, druk

1 jednostka (3 woluminy), razem 680 kart (w tym 100 listów) oraz druki i wycinki prasowe

Podseria zawiera materiały zgromadzone w związku z planowaną edycją Białej Księgi czeskiej oraz korespondencję Redakcji w tej sprawie.

Układ jednostek nadany przy obecnym porządkowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

PiP 07.01 Listy do Redakcji „Kultury” dotyczące spraw czeskich oraz kopie odpowiedzi

PiP 07.02 Materiały różne dotyczące Czechosłowacji w 1968 r.

PiP 07.03 Materiały do niedosłej Białej Księgi czeskiej.

Uwagi: materiały i korespondencję dotyczącą wymiany wydawnictw z czeskiemi redakcjami i bibliotekami przeniesiono do podserii Wymiana Wydawnictw – korespondencja.

04. Materiały Warsztatowe

04.01

ILK AiKK

Ankiety i Konkursy Kultury

Języki polski, angielski, czeski, ukraiński, niemiecki; 1959–1994; rękopis, maszynopis, kserokopia, druk

10 jednostek (26 woluminów), razem 5300 kart (w tym 50 listów)

Podseria zawiera odpowiedzi na ankiety oraz materiały do konkursów ogłoszonych przez „Kulturę”. Zbiór nie był planowo gromadzony, spośród 21 ankiet

ogłoszonych na łamach „Kultury” w latach 1950–1997, jedynie 6 reprezentowanych jest w opracowanym zbiorze. Ponadto w serii znajdują się materiały do dwóch konkursów: „policyjnego” (1959) oraz na „pamiętnik z ostatnich 7 lat w PRL” (1982).

Układ serii stworzył Jerzy Giedroyc⁹⁵. W 2005 roku serię sformowano w układzie rzeczowym z podziałem na 96 jednostek⁹⁶. Przy obecnym porządkowaniu zmieniono numerację zastaną, nadano samodzielną sygnaturę każdej ankiecie i konkursowi. W obrębie jednostek dokumenty ułożono wg spisów sporządzonych do poszczególnych ankiet i konkursów.

Organizacja materiałów w podserii:

AiKK 01 Ankieta „Kultury” „O Kulturze”, 1962

AiKK 02 Ankieta „Kultury” „O religii bez namaszczenia”, 1965

AiKK 03 Ankieta „Kultury” „O sytuacji w Polsce”, 1972

AiKK 04 Ankieta „Kultury”: „Młodzież polska na Zachodzie”, 1977–1978

AiKK 05 Ankieta „Kultury” „Dlaczego jestem na Zachodzie”, 1988

AiKK 06 Ankieta „Prace doktorskie i magisterskie poświęcone autorom Kultury”, 1993

AiKK 07 Ankieta „Kultury” „Młodzież polska na Zachodzie”, 1996

AiKK 08 Konkurs literacki „policyjny”, 1959–1960

AiKK 09 Konkurs na pamiętnik z ostatnich siedmiu lat w PRL, 1982–1983

AiKK 10 „Jaka Polska na XXI wiek? Kandydaci na urząd prezydenta odpowiadają na ankietę <<Kultury>>”, 1995–1996.

04.02

ILK OH

Okruchy Historii

Języki różne; 1939–2000; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, kserokopia, druk, fotografia
121 jednostek (149 woluminów), razem 26 350 kart (w tym 260 listów) oraz 15 fotografii, książka, czasopisma, mapy

Materiały historyczne gromadzono od początku istnienia Instytutu przede wszystkim ze względu na zainteresowania osobiste Jerzego Giedroycia. Wykorzystywane były do publikacji w „Kulturze”, potem także w „Zeszytach Historycznych”, z czasem przekształcane w celowo gromadzony zbiór „dla potomności”⁹⁷. Tylko część zasobu zebrano dzięki celowo i kompetentnie przeprowadzonym kwerendum, niektóre zostały przysłane na konkretne zamówienie Redaktora.

95. Por. T. Czarnota, „*To zawsze zostanie dla potomności...*”, op. cit., s. 79.

96. Oprac. Monika Sędlak i Małgorzata Nossowska, por. ILK DWyd 269/3.

97. Por. przypis 1.

Podseria zawiera głównie publicystykę gazetową i powielane różnymi technikami teksty informacyjne o różnym poziomie opracowania naukowego. Część zgromadzonych tu materiałów stanowią oryginalne wspomnienia i cenne materiały źródłowe, a także listy do Jerzego Giedroycia dotyczące przesyłanych materiałów, często opatrzone dłuższymi komentarzami. Przy obecnym porządkowaniu włączono do tej serii materiały przechowywane w pudłach o nazwach: „Relacje i dokumenty”, „Materiały historyczne” (z dodaniem określeń różnych zakresów chronologicznych), „Różne materiały historyczne”, „Okruchy historii” (dział w „Zeszytach Historycznych” od numeru ZH 47/1979)⁹⁸ oraz w stosach i teczkach w magazynku na drugim piętrze Domu. Zachowały się nieliczne spisy różnych fragmentów serii o niewielkim stopniu aktualności⁹⁹. Przy obecnym opracowaniu starano się zachować nazwy teczek i plików, jeżeli odpowiadały zawartości.

Układ obecny – tematyczny lub rzeczowo-chronologiczny, materiały opracowane wstępnie. Podseria składa się w większości z obszernych wielotomowych jednostek złożonych o charakterze podserii (dalej zob. opisy 24 podserii). Jednostki proste, nie mające charakteru podserii, nie zostały tu opisane.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 001 Historia Polski do 1914 (zob. 04.02.01)

OH 002 Historia Polski 1914–1939 (zob. 04.02.02)

OH 003 Kampania wrześniowa 1939 (zob. 04.02.03)

OH 004 Polskie Państwo Podziemne 1939–1948 (zob. 04.02.04)

OH 005 Powstanie Warszawskie 1944 (zob. 04.02.05)

OH 006 Rząd polski na Zachodzie 1939–1994 (zob. 04.02.06)

OH 007 Wojsko Polskie 1914–1939

OH 008 Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie 1939–1948 (zob. 04.02.07)

OH 009 Ludowe Wojsko Polskie 1944–1989 (zob. 04.02.08)

OH 010 Sprawa Katynia 1943–1998 (zob. 04.02.09)

OH 011 Sytuacja na ziemiach polskich pod okupacją niemiecką 1939–1945

OH 012 Sprawy finansowe władz polskich na zachodzie w czasie II wojny światowej

OH 013 Sytuacja w PRL. Działalność władz 1944–1989 (zob. 04.02.10)

OH 014 Rok 1968 w PRL (zob. 04.02.11)

OH 015 Kościół katolicki i organizacje katolickie w PRL (zob. 04.02.12)

OH 016 Sytuacja na wyższych uczelniach w oświacie i środowiskach kulturalno-artystycznych w PRL (zob. 04.02.13)

OH 017 Solidarność 1980–2000 (zob. 04.02.14)

OH 018 Zachód wobec PRL

OH 019 Opinie o sytuacji i nastrojach społecznych w PRL (zob. 04.02.15)

⁹⁸ Por. T. Czarnota, „*To zawsze zostanie dla potomności...*”, op. cit., s. 98–100.

⁹⁹ Szkic opracowania Tomasz Czarnota i Piotr Bednarz 2003, por. rps ILK DWyd 269/4.

- OH 020 Partie i organizacje społeczne w PRL (zob. 04.02.16)
- OH 021 Sytuacja w Polsce po 4 czerwca 1989
- OH 022 Polonia na Zachodzie i emigracja po II wojnie światowej
- OH 023 Polacy w Rosji Sowieckiej 1920–1990
- OH 024 Sytuacja w krajach obozu socjalistycznego (zob. 04.02.17)
- OH 025 Mniejszości narodowe w Polsce 1937–1999
- OH 026 Materiały do historii lotnictwa polskiego 1919–1945
- OH 027 Rada Europy
- OH 028 Projekty konstytucji RP 1990 i 1997
- OH 029 Proces Macieja Kozłowskiego
- OH 030 Sprawy żydowskie w Polsce po II wojnie światowej (zob. 04.02.18)
- OH 031 Polskie Porozumienie Niepodległościowe
- OH 032 Raporty i dziennik Macieja Morawskiego (zob. 04.02.19)
- OH 033 Radio Wolna Europa (zob. 04.02.20)
- OH 034 Materiały dotyczące gen. dr. Izydora Modelskiego 1940–1959 (zob. 04.02.21)
- OH 035 Noty biograficzne kadry oficerskiej i urzędników wojskowych 1947–1970
- OH 036 Słownik ofiar terroru PRL 1946–1985 (zob. 04.02.22)
- OH 037 Informacje o sytuacji w kraju i działaniach społeczeństwa alternatywnego
- OH 038 Wojsko Polskie w okresie starań o wejście do NATO
- OH 039 Stenogramy z 2. posiedzenia Komisji Porozumiewawczej 1989
- OH 040 Holocaust w sprawozdaniach Jana Karskiego
- OH 041 Nieprzestrzeganie praw człowieka w Polsce
- OH 042 Samoorganizacja społeczeństwa alternatywnego 1955–1990 (zob. 04.02.23)
- OH 043 Materiały różne 1951–2000
- OH 044 Nagroda Nobla dla Lecha Wałęsy
- OH 045 Wspomnienia z łagrów i więzień sowieckich
- OH 046 Kongres Wolnej Kultury Polskiej (niezrealizowany; 1956; Paryż)
- OH 047 Represje za działalność i poglądy polityczne w Polsce 1946–1989 (zob. 04.02.24).

04.02.01

Historia Polski do 1914

Język polski, rosyjski, niemiecki, francuski; około 1950–2000; maszynopis, druk, kserokopia

4 jednostki (2 woluminy), razem 500 kart oraz druki i wycinki prasowe

Podseria zawiera publicystykę i drobne opracowania dotyczące różnych zagadnień z historii Polski od końca XIV w. do 1914 r. (kopie)

Układ rzeczowo-chronologiczny nadany przy obecnym opracowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 001/1 Materiały do historii Polski od XIV w do 1794 r.

OH 001/2 Materiały dotyczące Konstytucji 3 maja

OH 001/3 Materiały do historii Polski 1815–1914

OH 001/4 Materiały do zagadnień: PPS, masoneria, Zygmunt Miłkowski (T.T. Jeż).

04.02.02

Historia Polski 1914–1939

Język polski, rosyjski, niemiecki, francuski; około 1958–1990; maszynopis, druk, kserokopia, rękopis

7 jednostek (7 woluminów), razem 1500 kart (w tym 3 listy) oraz druki i wycinki prasowe, 6 map rękopiśmiennych

Podseria zawiera publicystykę, fragmenty pamiętników i wspomnienia, materiały przygotowane do edycji oraz opracowania dotyczące różnych zagadnień z historii Polski z okresu 1914–1939 (oryginały i kopie). Wycinki prasowe oraz kopie wycinków i publikacji.

Układ rzeczowo-chronologiczny nadany przy obecnym opracowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 002/1 Polskie formacje wojskowe i kształtowanie się granic II RP w l. 1914–1920

OH 002/2 Wojna 1920

OH 002/3 Różne zagadnienia polityki wewnętrznej II RP – teksty niepublikowane

OH 002/4 Różne zagadnienia polityki wewnętrznej II RP – teksty publikowane

OH 002/5 II Rzeczpospolita – polityka zagraniczna

OH 002/6 II Rzeczpospolita – wojsko, wywiad

OH 002/7 Opracowania dotyczące II Rzeczpospolitej.

04.02.03

Kampania Wrześniowa 1939

Język polski, rosyjski, niemiecki, francuski; około 1950–2000; maszynopis, kopia maszynowa, druk, kserokopia, rękopis

3 jednostki (3 woluminy), razem 500 kart (w tym 3 listy) oraz druki i wycinki prasowe

Podseria zawiera publicystykę, kopie materiałów źródłowych, fragmenty pamiętników i wspomnienia, opracowania dotyczące klęski wrześniowej 1939 r. Znajdują się w niej także maszynopisy z poprawkami redakcyjnymi, kserokopie, wycinki prasowe oraz kopie wycinków i publikacji.

Układ rzeczowo-chronologiczny nadany przy obecnym opracowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 003/1 Sytuacja w II Rzeczypospolitej w przededniu wybuchu wojny

OH 003/2 Wspomnienia i relacje z walk we wrześniu 1939

OH 003/3 Kopie materiałów publikowanych oraz wycinki prasowe dotyczące kampanii wrześniowej 1939.

04.02.04

Polskie Państwo Podziemne 1939–1948

Język polski; około 1950–2000; maszynopis, kopia maszynowa, druk, kserokopia, rękopis, fotografia

5 jednostek (5 woluminów), razem 1180 kart (w tym 24 listy) oraz 8 fotografii, druki i wycinki prasowe

Podseria zawiera kopie materiałów źródłowych, fragmenty pamiętników i wspomnienia, opracowania dotyczące organizacji państwa podziemnego w okresie okupacji. Znajdują się tu także listy i kopie listów z załączonymi dłuższymi opracowaniami, kopiami materiałów źródłowych, wspomnienia w formie maszynopisów z poprawkami redakcyjnymi, kserokopie materiałów uzupełniających i źródłowych, wycinki prasowe oraz kopie wycinków i publikacji.

Układ rzeczowo-chronologiczny nadany przy obecnym opracowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 004/1 Listy i opinie na temat polskiego podziemia działającego w latach 1939–1948

OH 004/2 Podziemie na centralnych ziemiach Polski. Wspomnienia

OH 004/3 wol.1 Podziemie na Kresach Wschodnich – okręgi wileński, nowogródzki i kowieński

OH 004/3 wol.2 Podziemie na Kresach Wschodnich – okręgi wileński, nowogródzki i kowieński. Wspomnienia

OH 004/4 Polskie Państwo Podziemne wobec Sowietów i polskich władz komunistycznych. Dokumenty i wspomnienia. Ponadto materiały na temat podziemia zbrojnego w l. 1944–1948

OH 004/5 Różne drobne materiały na temat polskiego państwa podziemnego.

04.02.05

Powstanie Warszawskie 1944

Język polski, niemiecki; około 1951–1994; druk, kserokopia, rękopis, maszynopis

2 jednostki (10 woluminów), razem 2420 kart (w tym 2 listy) oraz wycinki prasowe, mapy

Podseria zawiera kopie relacji, listy, fragmenty tekstów publicystycznych, wycinki prasowe.

Układ rzeczowy nadany przy obecnym opracowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 005/1 Wspomnienia, listy, opracowania o Powstaniu Warszawskim i materiały dotyczące Powstania

OH 005/2 Wycinki prasowe w układzie Kalendarium Powstania Warszawskiego.

04.02.06

Rząd Polski na Zachodzie 1939–1990

Język polski, niemiecki, angielski; 1939–2010; maszynopis, kopia maszynowa, druk, kserokopia, rękopis, komputeropis

7 jednostek, razem 1100 kart (w tym 10 listów) oraz wycinki prasowe, mapy

Podseria zawiera listy, kopie listów, opracowania, relacje, wspomnienia, kopie dokumentów. Znajdują się w niej także oryginalne (oraz w kopiach współczesnych) listy i dokumenty z lat 1939–1944 dotyczące funkcjonowania struktur państwowych oraz działań podejmowanych przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej, oryginalne materiały z lat 1939–1971 oraz kopie oficjalnych materiałów Rządu Polskiego na Uchodźstwie. Tytuł podserii został przejęty z nalepki na pudle.

Układ rzeczowy nadany przy obecnym opracowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 006/1 Listy do Jerzego Giedroycia

OH 006/2 Sprawa ministra Józefa Becka i rozgrywki wewnętrzne w polskim rządzie na Zachodzie. Materiały zebrane przez Domana Rogoyskiego

OH 006/3 Rząd Polski na Zachodzie wobec zmieniającej się sytuacji politycznej w Europie

OH 006/4 wol.1 Dokumenty oryginalne 1, Polityka Rządu RP na Zachodzie wobec spraw polskich

OH 006/4 wol.2 Dokumenty oryginalne 2, Polityka Rządu RP na Zachodzie wobec spraw polskich

OH 006/4 wol.3 Kopie dokumentów, Polityka Rządu RP na Zachodzie wobec spraw polskich. Dokumenty (kopie)

OH 006/5 Stosunki polsko-sowieckie 1939–1943

OH 006/6 Kopie artykułów i innych materiałów dotyczących władz polskich na Zachodzie

OH 006/7 Raport otrzymany w Tel-Awivie prawdopodobnie opracowany przez OPW [Obóz Polski Walczącej] w czerwcu 1943 r.

04.02.07

Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie 1939–1948

Język polski, norweski, rosyjski, francuski; około 1942–2000; maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, rękopis, druk

8 jednostek, razem 1170 kart (w tym 36 listów) oraz wycinki prasowe

Podseria zawiera kopie opracowań i tekstów publicystycznych, kopie współczesne rozkazów i raportów, kopie źródeł dotyczących Dowództwa Marynarki, materiały prasowe z okresu wojny, wspomnienia i relacje. Znajdują się tu także listy i raporty dotyczące sytuacji w wojsku, generalicji, drobne opracowania.

Układ rzeczowy nadany przy obecnym opracowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 008/1 Wojsko Polskie w Norwegii w 1940 r.

OH 008/2 Armia Polska na Bliskim Wschodzie

OH 008/3 Bitwa pod Monte Cassino (głównie materiały zgromadzone przez płk. Władysława Michniewicza)

OH 008/4 Sprawy wewnętrzne w Wojsku Polskim na Zachodzie. Kopie rozkazów, sprawozdań z lat wojny i po jej zakończeniu

OH 008/5 Sprawa gen. Tatara, płk. Mariana Utnika, płk. Hańczy (Marian Dorotycz-Malewicz), rtm. Klimkowskiego

OH 008/6 Polska generalicja w czasie wojny i na uchodźstwie. Materiały zebrane przez Brunona Bronisława Wanke

OH 008/7 Oryginały i kopie różnych prac dotyczących Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie

OH 008/8 Walerian Mercik, *Próby zorganizowania oddziałów polskich na Bałkanach*, relacja osobista.

04.02.08

Ludowe Wojsko Polskie 1944–1989

Język polski, angielski; około 1955–1993; maszynopis, kserokopia, rękopis, komputeropis, faks

3 jednostki (2 woluminy), razem 350 kart (w tym 1 list) oraz wycinki prasowe

Podseria zawiera kopie wspomnień, dokumentów i tekstów publicystycznych.

Układ rzeczowy nadany przy obecnym opracowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 009/1 Wspomnienia, dokumenty dotyczące LWP

OH 009/2 Różne materiały na temat LWP

OH 009/3 Materiały dotyczące płk. Ryszarda Kuklińskiego.

04.02.09

Sprawa Katyńia 1943–1998

Język polski, rosyjski, niemiecki, szwedzki, angielski, francuski; około 1949–2000; maszynopis, kserokopia, rękopis, komputeropis, druk, fotografia

3 jednostki (2 woluminy), razem 300 kart (w tym 6 listów) oraz 7 fotografii i wycinki prasowe

Podseria zawiera kopie wspomnień, dokumentów i tekstów publicystycznych (por. też OH 045).

Układ rzeczowy nadany przy obecnym opracowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 010/1 Listy do Jerzego Giedroycia, kopie relacji i dokumentów dotyczących sprawy katyńskiej

OH 010/2 Różne materiały odnoszące się do zbrodni katyńskiej

OH 010/3 Wycinki prasowe.

04.02.10

Sytuacja w PRL. Działalność Władz 1944–1989

Język polski, angielski, rosyjski, francuski; około 1946–2000; druk, maszynopis, rękopis, kserokopia

6 jednostek (6 woluminów), razem 1270 kart (w tym 1 list)

Podseria zawiera noty, publicystykę i wycinki prasowe.

Układ zastany chronologiczno-rzeczowy, zachowany przy obecnym porządkowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 013/1 Lata 1944–1969. Noty, opracowania i artykuły w układzie chronologicznym, wydzielone wycinki prasowe

OH 013/2 Rok 1970. Noty, opracowania i artykuły w układzie chronologicznym, wydzielone wycinki prasowe

OH 013/3 Lata 1971–1974. Noty, opracowania i artykuły w układzie chronologicznym, wydzielone wycinki prasowe

OH 013/4 Lata 1975–1979. Noty, opracowania i artykuły z lat 1975–1979

OH 013/5 Lata 1980–1989. Noty, opracowania i artykuły w układzie chronologicznym, wydzielone wycinki prasowe

OH 013/6 Wycinki prasowe 1979–2000.

04.02.11

Rok 1968 w PRL

Język polski, angielski, czeski, niemiecki; 1965–2000; druk, maszynopis, kopia maszynowa, rękopis, kserokopia, fotokopia

7 jednostek (5 woluminów), razem 630 kart (w tym 3 listy) oraz książka, mikrofilmy

Podseria zawiera liczne wypowiedzi, noty, publicystykę, nasłuch radiowe, kopie dokumentów, poezję polityczną, odpisy nagranych rozmów, wycinki prasowe.

Układ rzeczowy nadany przy obecnym opracowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 014/1 Materiały dotyczące działań opozycyjnych od 1965 r.

OH 014/2 Informacja prasowa dotycząca działań opozycyjnych w latach 1972–1981

OH 014/3 Materiały dotyczące Marca 1968 r.

OH 014/4 „Wydarzenia marcowe” – materiały dotyczące publikacji w serii

Biblioteka „Kultury”¹⁰⁰

OH 014/5 Niewydana publikacja o Marcu '68

OH 014/6 Egzemplarze czasopism: „Głos Młodych” i „Walka Młodych”

OH 014/7 Egzemplarze biuletynu „Nasza Walka”.

I 100. *Wydarzenia marcowe 1968* (Biblioteka „Kultury” t. 167), Paryż 1969.

04.02.12

Kościół i Organizacje Katolickie w PRL

*Język polski, języki różne; 1963–1999; druk, maszynopis, rękopis, kserokopia
5 jednostek (5 woluminów), razem 1300 kart (w tym 1 list)*

Podseria zawiera wypowiedzi, publicystykę, materiały informacyjne organizacji katolickich, wycinki prasowe.

Układ rzeczowy nadany przy wstępnym opracowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 015/1 Publicystyka dotycząca Kościoła katolickiego w Polsce

OH 015/2 Wypowiedzi i noty dotyczące Kościoła katolickiego

OH 015/3 Materiały dotyczące działalności Episkopatu Polski 1973–1989

OH 015/4 Wycinki prasowe i powielane materiały informacyjne dotyczące Kościoła katolickiego w Polsce z lat 1983–1996

OH 015/5 Wycinki prasowe i powielane materiały informacyjne dotyczące Kościoła katolickiego w Polsce z lat 1997–1999.

04.02.13

Sytuacja na Wyższych Uczelniach, w Oświacie i Środowiskach Kulturalno-Artystycznych w PRL

*Język polski, angielski, francuski; 1956–2000; rękopis, druk, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia
3 jednostki (2 woluminy), razem 500 kart*

Podseria zawiera liczne kopie dokumentów, teksty publicystyczne, materiały informacyjne alternatywnych organizacji oświatowych, wiele wycinków prasowych.

Układ rzeczowy nadany przy obecnym opracowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 016/1 Projekt ustawy o szkolnictwie wyższym z 1984 r. Weryfikacja nauczycieli

OH 016/2 Sprawy osobowe ludzi nauki polskiej

OH 016/3 Relacje pomiędzy władzami oświatowymi a narastającą opozycją w środowiskach naukowo-oświatowych i kultury. Dokumenty dotyczące warunków funkcjonowania oświaty w Polsce.

04.02.14

Solidarność 1980–2000

*Język różne; 1980–2000; druk, maszynopis, rękopis, kserokopia, fotografia
7 jednostek (8 woluminów), razem 1310 kart (w tym 20 listów) oraz wycinki prasowe*

Podseria zawiera relacje (oryginały i kopie), wypowiedzi, listy, publicystykę, powielane materiały informacyjne, zapisy nasłuchów radiowych, wycinki prasowe.

Układ rzeczowy i chronologiczny nadany przy obecnym opracowaniu¹⁰¹.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 017/1 Relacje (oryg.) i noty o działalności „Solidarności” w l. 1980–1986

OH 017/2 wol. 1 „Solidarność” podziemna w PRL w latach 1981–1987

OH 017/2 wol. 2 „Solidarność” podziemna w PRL w latach 1981–1987

OH 017/3 Materiały „Solidarności Walczącej” 1986–1988

OH 017/4 Biura Solidarności na Zachodzie – Australia, Belgia, Francja, Grecja, Kanada, Niemcy, Stany Zjednoczone, Szwecja

OH 017/5 wol. 1 Akcje i organizacje wspierające, solidarystyczne, pomocowe w Austrii, Francji, Grecji, Kanadzie, Niemczech, Szwajcarii (układ krajami w porządku alfabetycznym)

OH 017/5 wol. 2 Akcje i organizacje wspierające, solidarystyczne, pomocowe w Szwecji, USA, Wenezueli, Wielkiej Brytanii (układ krajami w porządku alfabetycznym)

OH 017/6 Lata 1987–1989 okres odradzania się „Solidarności” w Polsce

OH 017/7 Materiały różne dotyczące „Solidarności” 1980–2000.

04.02.15

Opinie o Sytuacji i Nastrojach Społecznych w PRL

Język polski, niemiecki; 1952–1997; maszynopis, kopia maszynowa, rękopis, kserokopia 3 jednostki (4 woluminy), razem 750 kart oraz wycinki prasowe

Podseria zawiera listy, kopie dokumentów, publicystykę, relacje, wycinki prasowe.

Układ rzeczowy i chronologiczny nadany przy obecnym opracowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 019/1 PRL w opiniach uciekinierów z Polski

OH 019/2 Opinie Polaków mieszkających w Polsce na temat sytuacji

w PRL

OH 019/3 wol. 1 Relacje z lat 1980–1984

OH 019/3 wol. 2 Relacje z lat 1985–1989.

04.02.16

Partie i Organizacje Społeczne w PRL

Język polski, angielski, francuski; 1956–1995; maszynopis, kopia maszynowa, rękopis, kserokopia, druk

2 jednostki (7 woluminów), razem 400 kart (w tym 1 list) oraz wycinki prasowe

Podseria zawiera kopie dokumentów, listy, publicystykę, materiały informacyjne, wycinki prasowe.

Układ chronologiczny i rzeczowy nadany przy obecnym porządkowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

¹⁰¹. Pomocy w opisanii tej podserii udzieliła w 2013 r. dr Magdalena Heruday-Kiełczewska z Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu.

- OH 020/1 wol. 1 Lata 1956–1983
- OH 020/1 wol. 2 Rok 1984
- OH 020/1 wol. 3 Lata 1985–1987
- OH 020/1 wol. 4 Rok 1988
- OH 020/1 wol. 5 Lata 1989–1992
- OH 020/1 wol. 6 Dokumenty niedatowane
- OH 020/2 Ruch katolików świeckich.

04.02.17

Sytuacja w Krajach Obozu Socjalistycznego

Języki różne; 1947–2000; maszynopis, kopia maszynowa, rękopis, kserokopia, druk 4 jednostki (3 woluminy), razem 580 kart (w tym 3 listy) oraz wycinki prasowe

Podseria zawiera listy i kopie dokumentów, wspomnień, publicystyka, drobne opracowania, przekłady.

Układ rzeczowy nadany przy obecnym opracowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 024/1 Sytuacja w Związku Radzieckim – materiały o charakterze źródłowym

OH 024/2 Sytuacja w Związku Radzieckim – opracowania, wycinki prasowe

OH 024/3 Sytuacja w Czechosłowacji

OH 024/4 Kraje nadbałtyckie, Niemcy Wschodnie, Węgry, Rumunia.

04.02.18

Sprawy Żydowskie w Polsce po II Wojnie Światowej

Języki różne; około1943–2000; maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, druk 5 jednostek (5 woluminów), razem 900 kart (w tym 10 listów) oraz wycinki prasowe

Podseria zawiera listy i kopie dokumentów, wspomnień, publicystyka, drobne opracowania, przekłady.

Układ rzeczowy nadany przy obecnym opracowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 030/1 Materiały publicystyczne – teksty, listy, komentarze

OH 030/2–5 Wycinki prasowe, kopie wycinków i powielane materiały informacyjne dotyczące antysemityzmu oraz sytuacji Żydów w Polsce po II wojnie światowej.

04.02.19

Raporty i Dziennik Macieja Morawskiego

Język polski; 1960–2005; maszynopis, kserokopia 4 jednostki (2 woluminy), razem 340 kart

Podseria zawiera publicystykę polityczną. Autorskie maszynopisy Raportów przechowywane są w Bibliotece Polskiej w Paryżu, kopie przekazane do Archiwum ILK po 2002 r.

Układ rzeczowy nadany przy obecnym opracowaniu.
Organizacja materiałów w podserii:
OH 032/1 Dziennik i inne materiały Macieja Morawskiego
OH 032/2–4 Felietony radiowe, tzw. Raporty Macieja Morawskiego
(kopie).

04.02.20

Radio Wolna Europa

*Język polski, angielski, niemiecki; 1957–1994; maszynopis, kserokopia, druk
11 jednostek, razem 1000 kart (w tym 5 listów)*

Podseria zawiera publicystykę polityczną, dokumentację prasową, skrypty audycji – kopie materiałów gromadzonych w archiwum RWE, przekazywanych do Instytutu Literackiego na mocy uzgodnień, a także materiały z innych źródeł.

Układ rzeczowy nadany w opracowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 033/1 Analizy i opracowania

OH 033/2 Polish Press Summary

OH 033/3 Radio Liberty Research

OH 033/4 Arkhiv Samizdata

OH 033/5 Skrypt pogadanki poświęconej bibliotece Stanisława Augusta Poniatowskiego / Maria Danilewicz Zielińska

OH 033/6 Stenogramy audycji RWE

OH 033/7 Sprawozdania dla RWE / Garczyński-Gąssowski, Ludomir

OH 033/8 RWE w latach 1990–1994

OH 033/9 Materiały dotyczące Jana Nowaka-Jeziorańskiego i Radia Wolna Europa

OH 033/10 RWE wycinki prasowe

OH 033/11 *Radio Free Europe, Polish Section. Program analysis* / Wiśniewski, Józef.

04.02.21

Materiały Dotyczące Gen. Dr. Izydora Modelskiego z Lat 1940–1959

*Język polski, angielski, francuski; 1986–1994; kserokopia
5 jednostek (3 woluminy), razem 690 kart (25 listów)*

Podseria zawiera kopie ze zbiorów Instytutu Hoovera (Hoover Institution of War, Revolution and Peace, Stanford cL.) i Instytutu Sikorskiego w Londynie. Kopie zawierają dokumenty dotyczące lat 1940–1959¹⁰².

Układ rzeczowy zastany.

Organizacja materiałów w podserii:

1 102. Por. też w rps ILK DWyd 057 dokumentacja nabycia tych kopii.

OH 034/1 Korespondencja i dokumenty gen. Izydora Modelskiego. 1940–1959

OH 034/2 Dokumenty osobowe, raporty, rozkazy związane z działalnością gen. Izydora Modelskiego

OH 034/3 Protokoły z badań nad przyczynami klęski we wrześniu 1939

OH 034/4 Raport: *Wojskowe przyczyny klęski wrześniowej. Próba syntezy*

OH 034/5 Dokumentacja wykonanej kwerendy i zakupu kopii od Instytutu Hoovera.

04.02.22

Słownik Ofiar Terroru PRL 1946–1985

*Język polski; około 1964 – po 1985; kserokopia, maszynopis, druk, komputeropis
3 jednostki (2 woluminy), razem 500 kart (w tym 9 listów)*

Podseria zawiera kopie i oryginalne materiały informacyjne nadsyłane z kraju do Instytutu Literackiego.

Układ rzeczowy zastany.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 036/1 Materiały z lat 1946–1965

OH 036/2 Spisy internowanych, represjonowanych i więźniów politycznych z lat 1981–1985

OH 036/3 Spis represjonowanych w grudniu 1981.

04.02.23

Samoorganizacja Społeczeństwa Alternatywnego 1955–1990

*Język polski, francuski, szwedzki, rosyjski, białoruski; post 1955–1990; rękopis, kserokopia, maszynopis, kopia maszynowa, druk, komputeropis
9 jednostek (3 woluminy), razem 600 kart*

Podseria zawiera noty, komunikaty, kopie oświadczeń i listów.

Układ rzeczowy nadany przy obecnym porządkowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 042/1 Organizacje niezależne 1955–1980

OH 042/2 Konwersatorium „Doświadczenie i Przyszłość”

OH 042/3 Konfederacja Polski Niepodległej

OH 042/4 Organizacje i stowarzyszenia niezależne 1985–1989

OH 042/5 Dokumentacja przechwycenia przez SB dostawy sprzętu poligraficznego dla „Solidarności”

OH 042/6 Kontakty międzynarodowe organizacji niezależnych 1987–1989

OH 042/7 Oświata niezależna

OH 042/8 Czasopisma i wydawnictwa niezależne

OH 042/9 „Głosy zza Muru” 1983 z. 4.

Represje za Działalność i Poglądy Polityczne w Polsce 1946–1989

Język polski; 1975–1995; kserokopia, maszynopis, kopia maszynowa, maszynopis powielany 8 jednostek (2 woluminy), razem 510 kart oraz kopie wycinków prasowych

Podseria zawiera kopie spisów, protokołów, opisy i dokumentację, wspomnienia.

Układ rzeczowy zastany.

Organizacja materiałów w podserii:

OH 047/1 Spisy ofiar, protokoły, opracowania wydarzeń w latach 1946–1966

OH 047/2 Opisy wydarzeń, dokumentacja, wspomnienia dotyczące wydarzeń z lat 1962–1979

OH 047/3 Dokumenty spraw sądowych z lat 1982–1986

OH 047/4 Drobne materiały z lat 1981–1986

OH 047/5 Oficjalne protesty przeciwko represjom 1986.

Ukraina – Litwa – Białoruś

Języki różne; około 1944–2007 i bez daty; rękopis, maszynopis, druk, kserokopia 8 jednostek (19 woluminów), razem 3100 kart (w tym 30 listów) oraz 10 fotografii i 13 map

Materiały dotyczące Ukrainy, Litwy, Białorusi i Rosji gromadzone były od samego początku istnienia Instytutu Literackiego, gdyż należały do obszaru najżywszych zainteresowań Jerzego Giedroycia.

Podseria zawiera przede wszystkim kopie korespondencji, artykułów naukowych, wywiadów, opinii, wspomnień, relacji, kopie i oryginały listów do Redakcji „Kultury”. Znaczną część dokumentacji stanowią wycinki prasowe i kopie tekstów publicystycznych. Największa część materiałów dotyczy Ukrainy i Ukraińców (1918–2006), głównie stosunków z Polską w latach 1918–1921, 1939–1947, dążeń niepodległościowych, działalności na emigracji. Mniejsza część dotyczy Litwy, głównie przemian 1989–1990. Niewielka część materiałów dotyczy ZSRR, a potem Rosji i Białorusi (są to przede wszystkim doniesienia prasowe).

Materiały przechowywane były razem z większością dokumentacji historycznej w wydzielonych pudłach, część materiałów znajdowała się w teczkach, bądź w obwolutach z tytułami, bez wyraźnego układu wewnątrz. Seria w prezentowanym układzie została utworzona przy obecnym porządkowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

ULB 01.01/01–09 Ukraina. Materiały dotyczące sytuacji Ukraińców na ziemiach II RP w latach 1918–1939

ULB 01.02/01–07 Ukraina. Materiały dotyczące sytuacji Ukraińców na ziemiach II RP w latach 1939–1947

ULB 01.03/01–56 Ukraina. Materiały dotyczące sytuacji Ukraińców po II wojnie światowej ze szczególnym uwzględnieniem ich stosunków z Polską

- ULB 02/01–13 Sprawa zabójstwa Semena Petlury
- ULB 03/01–51 Materiały dotyczące Litwinów w okresie po II wojnie światowej, szczególnie ich stosunków z Polską oraz przemian lat 1989–1991
- ULB 04/01–11 Materiały dotyczące sytuacji na Białorusi
- ULB 05/01–21 Materiały dotyczące sytuacji w Związku Radzieckim i Rosji.

04.04

ILK SiT

Sprawy i Troski

Język polski, angielski, francuski, hiszpański; około 1950–2000; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, fotografia, druk, komputeropis

17 jednostek (20 woluminów), razem 2800 kart (w tym 40 listów) oraz 10 fotografii

Dział Sprawy i Troski pojawił się w „Kulturze w 1948 r.,” obejmując także teksty publicystyczne (m.in. Kronikę angielską), dotyczące skomplikowanych, kontrowersyjnych lub spornych spraw związanych z funkcjonowaniem i działalnością organizacji oraz instytucji polskich na emigracji, struktur polonijnych i ich styku z władzami państwa polskiego.

Podseria zawiera materiały stanowiące podstawę redagowanych tekstów, informacje nadsyłane przez czytelników i zainteresowane instytucje i organizacje, opracowania.

W trakcie porządkowania w 2000 r. materiały podobnego typu dość przypadkowo dzielone były między kolekcje *Sprawy i troski* oraz *Dokumenty Chwili* i *Emigracyjne Dokumenty Chwili*. Podział materiału między jednostki należy traktować jako wstępny, ujęcie tematu dość ogólne¹⁰³. Zachowano układ zastany, uporządkowano materiały wewnątrz jednostek. Organizacja materiałów w podserii:

- SiT 01–03 Emigracyjne sprawy i troski, spory w partiach i organizacjach polonijnych, polityczne podziały w Rządzie RP na Uchodźstwie
- SiT 04 Kontakty emigracji i polonii z władzami PRL
- SiT 05 Polityka międzynarodowa i obrona praw człowieka
- SiT 06 Ruch oporu w Kraju i pomoc ze strony emigracji i polonii
- SiT 07 Publicystyka i prasa światowa o Polsce
- SiT 08 Kościół katolicki i religia na emigracji
- SiT 09 Polonia i emigracja wobec Polski po 1989
- SiT 10 Walka o prawa człowieka w świecie
- SiT 11 Konflikt w redakcji miesięcznika „Kontakt”
- SiT 12 Działacze polonii i emigracji

¹⁰³. Prawdopodobnie wstępne podziały tych serii wprowadziła Teresa Karpińska, por. T. Czarnota, „*To zawsze zostanie dla potomności...*”, op. cit., s. 323. W 2002 r. Tomasz Czarnota z zespołem podjęli próbę merytorycznego rozdzielenia i uporządkowania jednostek por. rps ILK DWyd 269/3.

- SiT 13 Konflikty w Radio Wolna Europa
- SiT 14 Materiały Andrzeja Chileckiego
- SiT 15 Listy do Redakcji „Kultury” w sprawach konfliktów publicznych
- SiT 16/1–2 Zaproszenia
- SiT 17/1–2 Rezolucje, komunikaty, biuletyny.

05. Materiały Osobowe

05.01

ILK WT

Wiszące Teczki

Język polski i języki różne; 1954–2010; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, fotografia, druk, komputeropis

1600 jednostek (61 woluminów), razem 8500 kart (w tym 180 listów) oraz 80 fotografii

Podseria zawiera podręczny, aktualizowany na bieżąco, zbiór materiałów informacyjnych przechowywany w gabinecie Jerzego Giedroycia w teczkach zawieszonych na specjalnej szynie (stąd nazwa serii); większość materiałów stanowią wycinki prasowe lub kserokopie wycinków, noty biograficzne, często opracowane na zamówienie Redakcji. Materiały częściowo uporządkowano w latach 2001–2003¹⁰⁴.

Układ zastany alfabetyczny według nazwisk osób lub nazw instytucji, tytułów czasopism, haseł rzeczowych:

Masoni; Matematycy; Niemcy; Polska; Rurociąg gazowy; Solidarność; Sprawy kościelne; Wojsko; Wydawnictwa krajowe; Żydzi.

Uwagi: teczka Iwan Kedrin-Rudnicki była zdublowana, przy obecnym porządkowaniu zawartość WT R 074 przeniesiono do WT R 056.

05.02

ILK MatB

Materiały Biograficzne

Język różne; 1940–2000; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, fotografia, druk, komputeropis

130 jednostek (23 woluminy), razem 4900 kart (w tym 50 listów) oraz 10 fotografii i wycinki prasowe

Od początku istnienia Instytutu Literackiego gromadzono materiały biograficzne, informacje o osobach, przede wszystkim o autorach i bohaterach tekstów; m.in. na tej podstawie opracowywano noty o autorach publikowane w „Kulturze”.

1 104. Por. opis prac porządkowych w Archiwum rps ILK DWyd 269/1–5.

Podseria zawiera materiały prasowe (wycinki prasowe i kopie wycinków), noty biograficzne i autobiograficzne, wspomnienia, zebrane materiały dotyczące różnych osób (tu m.in. materiały i wspomnienia Hanny Rewskiej). Tylko niewielka część zebranych informacji posiada dokumentację źródłową i pochodzi z profesjonalnych kwerend.

Układ alfabetyczny według nazwisk, materiały biograficzne stanowiły wydzielony dział (dwa pudła) „Materiałów Historycznych” i „Okruchów historii”; dołączono do nich materiały o podobnej treści znalezione przy porządkowaniu Archiwum.

05.03

ILK Biel

Czesław Bielecki – materiały dotyczące i fragment korespondencji

Język polski i różne języki; około 1978–1997; komputeropis, druk, kserokopia, rękopis, maszynopis, fotografia

11 jednostek (6 woluminów), razem 850 kart (w tym 150 listów) oraz 15 fotografii

Czesław Bielecki (1948–), architekt, publicysta i polityk, działacz opozycji w PRL, poseł na Sejm III kadencji; od 1979 r. publikował w „Kulturze” własne teksty, a także przysyłał materiały związane z działaniami opozycyjnymi.

Podseria zawiera korespondencję i materiały związane z działaniami opozycyjnymi, prześladowaniami, aresztowaniem i sprawą sądową Czesława Bieleckiego.

Układ materiału powstawał w miarę narastania serii od 1979 r. W latach 90. ubiegłego wieku uzupełniono serię o materiały luźne ujawnione w czasie porządkowania Korespondencji Redakcji. Przy obecnym porządkowaniu zachowano układ zastany.

Organizacja materiałów w podserii:

Biel 01 Materiały dotyczące biografii Czesława Bieleckiego

Biel 02 Katalogi Wydawnictwa CDN z lat 1982–1984 oraz inne dotyczące CDN i podziemnego ruchu wydawniczego

Biel 03 Materiały dotyczące reakcji opinii publicznej na Zachodzie na uwięzienie i głódówkę Czesława Bieleckiego

Biel 04 Materiały dotyczące Klubu Porozumienie Ponad Podziałami

Biel 05 Różne teksty Czesława Bieleckiego, udzielone wywiady

Biel 06–08 Listy Czesława Bieleckiego do Jerzego Giedroycia; listy z więzienia do synów Jakuba i Maksymiliana (kopie); listy do różnych osób (kopie)

Biel 09–10 Listy Jerzego Giedroycia do Czesława Bieleckiego (kopie); listy do różnych osób w sprawie Czesława Bieleckiego (kopie)

Biel 11 Listy różnych osób do Jerzego Giedroycia w sprawie Czesława Bieleckiego.

Witold Gombrowicz – materiały dotyczące i fragment korespondencji

Język polski, francuski, portugalski, angielski; 1942–1999; rękopis, maszynopis, maszynopis powielany, kserokopia, druk, fotokopia

8 jednostek (11 woluminów), razem 1800 kart (w tym 500 listów)

Witold Gombrowicz (1904–1969), powieściopisarz, nowelista i dramaturg, od 1939 r. przebywał na emigracji, do 1963 w Argentynie, od 1964 we Francji. Był jednym z najważniejszych autorów, których twórczość publikowano w „Kulturze”. Materiały do edycji dzieł zebranych i listów Witolda Gombrowicza (zob. list Jerzego Giedroycia do korespondentów Gombrowicza¹⁰⁵). Zbiór sukcesywnie uzupełniano w latach późniejszych.

Podseria zawiera fragmenty oryginalnych tekstów Witolda Gombrowicza, wycinki prasowe, ich kserokopie i fotokopie, fragmenty druków, listy oraz odpisy i kopie.

Układ rzeczowy wynika z założeń związanych z przygotowaną publikacją. Zachowano zastany układ, uporządkowano materiały wewnątrz jednostek, dodano odnaleziony w Bibliotece przekład dramatu *Ślub* na język francuski.

Organizacja materiałów w podserii:

Gombro 01 Materiały dotyczące publikacji twórczości przez Instytut Literacki Kultura

Gombro 02 Listy Witolda Gombrowicza do różnych osób

Gombro 03 Listy Witolda Gombrowicza do Jerzego Giedroycia

Gombro 04 Listy Marii Paczowskiej do Jerzego Giedroycia w sprawie edycji

Gombro 05 Listy Rity Gombrowicz do Jerzego Giedroycia

Gombro 06 Materiały Rity Gombrowicz związane z edycją tekstów Witolda Gombrowicza

Gombro 07 Materiały Rity Gombrowicz – popularyzacja twórczości Witolda Gombrowicza

Gombro 08 Witold Gombrowicz, *Le mariage = Ślub*.

Jerzy Stempowski – materiały dotyczące i fragmenty korespondencji

Język polski, francuski, niemiecki; 1929–1990; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, fotografia, druk, rysunek

4 jednostki (13 woluminów), razem 2800 kart (w tym 90 listów)

Jerzy Stempowski (1893–1969), eseista, krytyk literacki, wolnomularz, od 1946 r. ściśle współpracował z „Kulturą” i był jednym z jej najważniejszych publicystów.

W skład podserii wchodzi kopie tekstów, odpisy i kopie listów zgromadzone w związku z planami edytorskimi; w latach 2001–2005 dołączono fragment spuścizny przechowywany w szafach depozytowych (por. w Spisie poz. 052¹⁰⁶).

Zachowano układ zastany, prawdopodobnie nadany w czasie porządkowania w 2002 r.¹⁰⁷, uporządkowano materiały wewnątrz jednostek.

Organizacja materiałów w podserii (opis według struktury spuścizny):

Stemp 01/1–09, 11 TWÓRCZOŚĆ Artykuły drukowane w „Kulturze”, drukowane przed II wojną światową w „Wiadomościach Literackich” i innych pismach oraz kopie felietonów wygłaszanych w Radiu Wolna Europa

Stemp 09, 11 MATERIAŁY WARSZTATOWE notatki, teksty niepublikowane, materiały redakcyjne

Stemp 10 MATERIAŁY DO DZIAŁALNOŚCI Umowa wydawnicza

Stemp 02/1–3 MATERIAŁY BIOGRAFICZNE Nekrologi, wspomnienia

Stemp 03/1–4 KORESPONDENCJA Listy (kopie) do różnych adresatów; także przygotowane do edycji zbiory korespondencji z Bolesławem Micińskim oraz z Zygmuntem Kallenbachem

Stemp 04/1–3 MATERIAŁY RODZINNE Materiały związane z ojcem Stanisławem Stempowskim (w tym 4 zeszyty wspomnień), kopie dzienników Marii Dąbrowskiej

Uwagi: Fotografie należące do zbioru zostały przeniesione do ogólnego zbioru Fotografii.

o6. Materiały Niewykorzystane

o6.01

ILK MO

Materiały Odrzucone

*Język polski, języki różne; około 1950–2000; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, maszynopis powielany, kserokopia, druk
2200 jednostek (183 woluminy), razem 34 500 kart (w tym 150 listów), 35 fotografii oraz książka*

Zbiór powstawał sukcesywnie, niemal od początku istnienia miesięcznika. W czasopiśmie drukowana była informacja, iż Redakcja „Kultury” nie odsyła tekstów niezamówionych. Materiały przechowywano w pudłach, które były kilkakrotnie przeglądane i przepakowywane, liczne teksty zostały wyjęte w trakcie prac

106. Por. rps ILK DWyd 271.

107. Porządkowali Tomasz Czarnota i Piotr Bednarz, por. ILK DWyd 269/2.

redakcyjnych nad innymi publikacjami. W 1992 r. Jerzy Giedroyc wybrał spośród nich bardziej interesujące teksty, tworząc osobny zbiór Wybrane Materiały Odrzucone.

Podseria zawiera nieopublikowane, niezamawiane teksty przesłane do kolejnych numerów czasopisma (niektóre teksty przysłane kilkakrotnie); niekiedy załączono listy przesyłające i materiały dodatkowe.

W spisach¹⁰⁸ załączonych do każdego pudła – układ mniej więcej alfabetyczny, materiały bezautorskie NN – poza spisami. Obecne opracowanie ma charakter wstępny. Zachowano zastany układ według rocznych spisów, identyfikacja autora i tytułu jest niejednokrotnie możliwa jedynie na podstawie spisów, gdyż w wielu tekstach brak tych danych.

Organizacja materiałów w podserii:

MO NN 001–012

MO 0001–018g [lista alfabetyczna]

MO 1988. 0001–0148

MO 1989. 0001–0051

MO 1989.2 0001–0100

MO 1990. 0001–0123

MO 1990.2 0001–0089

MO 1991. 0001–0080

MO 1992 0001–0078

MO 1992.2 0001–0088

MO 1992.3 0001–0069

MO 1993. 0001–0063

MO 1993.2 0001–0072

MO 1995. 0001–0108

MO 1996. 001–0060

MO 1996.2 0001–0116

MO 1997. 0001–0097

MO 1997.2 0001–0115

MO 1997.3 0001–0048

MO 1998. 0001–0104

MO 1998.2 0001–0087

MO 1999. 0001–0132

MO 1999.2 0001–0132

MO 2000. 0001–0138.

Uwagi: Brak materiałów spisanych w ramach roku 1994. Brak około 50 pozycji wymienionych w spisach, niektóre wykorzystano później, są prawdopodobnie w tekach redakcyjnych „Kultury” lub „Zeszytów Historycznych”, w przypadku publikacji pod zmienionym tytułem było to trudne do ustalenia; przy niektórych

1 108. Zastane spisy zawartości pudeł, por. rps ILK DWyd 269/4.

pozycjach zanotowano zwrot utworów autorowi (Andrzej Sulikowski 1994, Stanisława Jasionowicz – S. Maria Teresa 1990, Antoni Pospieszalski 1993).

o6.02

ILK WMO

Wybrane Materiały Odrzucone

Język polski, rosyjski, ukraiński, angielski, francuski; około 1948–1999; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, fotografia, komputeropis, druk
361 jednostek (30 woluminów), razem 7200 kart (w tym 90 listów)

Zbiór powstał z tekstów wydzielonych („wyselekcjonowanych”) przez Jerzego Giedroycia w 1992 r. z serii Materiały Odrzucone z zamiarem wykorzystania do publikacji w czasopismach „Kultura” lub „Zeszyty Historyczne”.

Podseria zawiera zróżnicowane materiały – fragmenty większych utworów literackich, samodzielne nowele, opowiadania, eseje, nieliczne fragmenty pamiętników, poezję, publicystykę polityczną, ekonomiczną, socjologiczną i historyczną.

Układ alfabetyczny wg nazw autorów, w części końcowej znajdują się materiały anonimowe – układ alfabetyczny wg tytułów¹⁰⁹.

o6.03

ILK War

Pasjonaci

Języki różne; około 1946–2002; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, maszynopis powielany, kserokopia, druk
150 jednostek (25 woluminów), razem 3400 kart (w tym 100 listów) oraz 25 fotografii

W serii znajdują się przysyłane do Instytutu Literackiego materiały nie spełniające wymogów pozwalających na publikowanie, nieodpowiadające oczekiwaniom Redakcji „Kultury”, często wskazujące na cechy niezrównoważenia autorów. Gromadzono je od początku w zbiorze wydzielonym pod nazwą Wariaci.

Podseria zawiera materiały wydzielone przez Jerzego Giedroycia, opowiadania z gatunku głębokiej fantastyki oraz teksty autorów prezentujących skrajne poglądy polityczne, postawy ksenofobiczne, z którymi Redakcja się nie zgadzała; czasami dołączone są kserokopie tekstów, do których odnoszą się wypowiedzi autorów posługujących się często pseudonimami.

Większość materiałów stanowią teksty w formie powielonej przez wydruk komputerowy lub kserokopie. Załączone są liczne fotografie, pocztówki, rysunki.

Zbiór został uporządkowany w 2003 r. Nadano mu wówczas układ alfabetyczny wg nazw autorów¹¹⁰. Podczas obecnego opracowania zachowano

109. Wstępny spis z 1992 r. por. rps ILK DWyd 269/3.

110. Porządkowali Tomasz Czarnota i Agata Bednarek, spis zawartości z 2004 r., por. rps ILK DWyd 269/3.

zastany podział na jednostki, w którym znajduje się podzbiór wydzielony, utworzony z materiałów odnalezionych w 2005 r., oznaczony literami alfabetu.

06.04

ILK DCh

Dokumenty Chwili

*Język polski i różne języki; 1949–2000; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, maszynopis powielany, kserokopia, druk, fotografia
73 jednostki (75 woluminów), razem 10 500 kart (w tym 200 listów) oraz 10 fotografii, broszury, znaczek, plakietka*

Dział Dokumenty Chwili pojawił się w „Kulturze” w 1954 r. Podseria zawiera także teksty wcześniejsze. Są to w większości materiały drukowane i powielane, informujące o działalności różnych instytucji i organizacji emigracyjnych oraz krajowych. Teksty odzwierciedlają wydarzenia i opinie różnych podmiotów na emigracji i w kraju (komunikaty, rezolucje). Materiały nadsyłały przede wszystkim instytucje i organizacje, których dotyczą.

Układ chronologiczny, wynikający z dat nadsyłania materiałów, został nadany w czasie porządkowania dokumentów przez Teresę Karpińską w końcu lat 80. ubiegłego wieku, następnie w latach 2003–2004 zmieniony na układ rzeczowy. Wtedy do serii włączono także materiały Emigracyjnych Dokumentów Chwili i oddzielono materiały serii Sprawy i Troski¹¹¹. Podczas obecnego opracowania zachowano utworzone wcześniej jednostki o charakterze podserii i ich układ, uporządkowano materiały wewnątrz plików. Zbiór wymaga wprowadzenia właściwego układu w podziale na podserie tematyczne, a także przenieumerowania jednostek.

Organizacja materiałów w podserii (opis według tematycznego pogrupowania jednostek w podserie):

DCh 010, 033, 034, 036, 037, 044, 057, 058, 060, 061, 069 Organizacje i instytucje społeczne oświatowe, branżowe

DCh 001–007 009, 024–026, 063, 071 Organizacje i instytucje naukowe

DCh 011–023 027, 028, 035, 065–067 Organizacje i instytucje kulturalne

DCh 054–056, 072 Organizacje i instytucje religijne

DCh 029–032 Organizacje i instytucje kombatanckie

DCh 053, 062 Organizacje i instytucje humanitarne

DCh 038–041, 047–052, 057–059 Organizacje, instytucje, fundacje polityczne

DCh 068, 070, 073 Wydarzenia, zaproszenia.

¹¹¹. Wstępne opracowanie: Tomasz Czarnota, Janusz Wesołowski, Małgorzata Nossowska, Monika Sędkak, por. rps ILK DWyd 269/2.

06.05

ILK R

Rozsyp

Język polski; francuski, angielski, rosyjski; około 1948–2010; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, komputeropis, kserokopia, druk, fotografia
 399 jednostek (41 woluminów), razem 8000 kart (w tym 70 listów) oraz 10 fotografii

Podseria zawiera przede wszystkim teksty odrzucone w redakcji „Zeszytów Historycznych” w latach 1993–2010, przekazane do Archiwum w 2013 r. jako obszerny zbiór materiałów luźnych, przemieszanych z korespondencją i wtórnymi z materiałów pomocniczych. Drugą grupę stanowią materiały odnajdywane w trakcie porządkowania Archiwum, których przynależność do innych serii nie była oczywista. Znajdują się tu także liczne materiały, które być może powinny należeć do serii Okruczy Historii lub Materiały Biograficzne, ale zostały odnalezione już po zakończeniu opracowania. Niektóre teksty są zredagowane i przygotowane do publikacji.

Układ wstępny, narastający w miarę odnajdywania tekstów; opracowanie wstępne.

07. Dystrybucja

07.01

ILK DoMe

Dowody Memoriałowe

Język polski, francuski, angielski, niemiecki, włoski; 1947–1960; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, druk
 73 jednostki (69 woluminów), razem 15 200 kart (w tym 1100 listów)

Podseria zawiera zbiór dokumentów księgowych memoriałowych, związanych z systemem prenumeraty i sprzedaży czasopism oraz książek przez przedstawicieli Instytutu. Materiały obejmują okres funkcjonowania wydawnictwa w ramach spółki Libella i rozliczania się w ramach wspólnej księgowości. Część listów zawiera treści znacznie szersze, niż sam kolportaż, co zwykle wykazano w opisie, niektóre listy zostały wyłączone do osobnych teczek (korespondencja 24 osób).

Przy obecnym porządkowaniu zachowano zastany układ chronologiczny w podziale na lata, wyodrębnione Zeszyty.

Organizacja materiałów w podserii:

DoMe 1947/01–09/3–347 – DoMe 1960/10–12/657–876 w głównym zrębie układ chronologiczny według lat i miesięcy, kolejne lata zachodzą na siebie na okres około dwóch miesięcy ze względu na czas krążenia listów i odpowiedzi. W opisach teczek DoMe 1947–1954 wymieniono nazwiska osób, których dotyczą dowody memoriałowe, podano także inne informacje rozszerzające zakres dokumentów księgowych.

DoMe Zeszyty 1–8 (Rejestr długów i wierzytelności 1947–1957) zob. też Uwagi. Teczki osobowe wybranych przedstawicieli utworzone przez Jacka Krawczyka z listów wyjętych z teczek chronologicznych (zaznaczono te miejsca we właściwych teczkach):

DoMe Barcińska

DoMe Giedroyc H.

DoMe Mieczysławska t. 1–2

DoMe Wasung

DoMe Żaba

DoMe Inni (Andrzej Bobkowski, Józef Czapski, Witold Gombrowicz, Gustaw Herling-Grudziński, Marek Hłasko, Aleksander Janta, Konstanty A. Jeleński, Czesław Miłosz, Henryk Stebelski, Jerzy Stempowski, Czesław Straszewicz, Melchior Wańkowicz).

Uwagi: brak DoMe Zeszyt 4 (błąd w numeracji, zachowana ciągłość chronologiczna).

07.02

ILK Adm

Administracja

Języki różne; około 1961–2000, rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, komputeropis, druk, fotografia

405 jednostek (282 woluminy), razem 65 000 kart (w tym 28 500 listów) oraz fotografie

Podseria zawiera materiały dotyczące kolportażu i prenumerat z okresu funkcjonowania Instytutu jako samodzielnego wydawnictwa w latach 1961–2000. Jest to dokumentacja dystrybucji miesięcznika „Kultura”, kwartalnika „Zeszyty Historyczne” i książek z serii Biblioteka „Kultury”, prowadzonej przez wyspecjalizowane firmy kolporterskie, księgarnie wysyłkowe oraz przedstawicieli „Kultury” i pojedynczych prenumeratorów w kilkudziesięciu krajach na sześciu kontynentach. Podserię tworzy korespondencja wzajemna Instytutu i jego przedstawicieli oraz faktury, zamówienia i liczne załączniki. Ta część działalności podlegała w zakresie organizacji Zygmuntowi Hertzowi, a od 1976 r. – Henrykowi Giedroyciowi. Za opłaty i finansowy wymiar prenumerat odpowiadała Zofia Hertz. Część materiałów serii przechowywana była w piwnicy, a część w pokoju Zofii Hertz.

W trakcie prac porządkowych w 2001 i 2005 r. sporządzono wstępny opis 67 teczek przedstawicieli „Kultury”; dokonano uporządkowania i podziału na jednostki (według mieszanych kryteriów osobowo/geograficzno/chronologicznych). W 2006 r. sporządzono spis 3212 nazwisk¹¹². Przy obecnym porządkowaniu zachowano zastany układ i numerację teczek, poprawiając jedynie oczywiste omyłki. Wprowadzono zmiany w układzie: Adm 222/004 przeniesione do sygn.

¹¹². Porządkowanie: Monika Sędkak i Małgorzata Nossowska, Kamil Piech, Janusz Wesołowski, opisy sporządzone przez archiwistów z umcs, por. rps ILK DWyd 269/3.

Adm.079/017; Adm 261/008 włączone do sygn. Adm.276/004; Adm 262/005 Gurowski włączone do Guzowski sygn. Adm.262/009; Adm 369/001 połączone pod sygn. Adm.322/012.

Dokonano wstępnej identyfikacji autorów listów i kolporterów, która wymaga weryfikacji z kartotekami WyKu 84–91. Kolportaż i korespondencja z Instytutem Literackim, mimo istnienia formalnie jednego dystrybutora, często podpisywana była osobno przez małżonków lub innych członków rodziny i wtedy została rozdzielona przez osoby porządkujące na samodzielne pliki. Także kolportaż prowadzony przez firmę bywa zapisany w niektórych latach pod nazwiskami osób, które go w ramach firmy prowadziły i odwrotnie. Przy porządkowaniu numerowano Adm 001–165 każdy wolumin niezależnie od kolportera, potem zmieniono sposób numeracji – Adm 166–405 numerowano woluminy, dzieląc na pozycje przy zmianie kolportera. Znajdują się tu razem teczki wieloletnich kolporterów rozprawdzających każdy numer w wielu egzemplarzach, jak i prenumeratorów pojedynczych egzemplarzy lub zamawiających pojedyncze tytuły.

W opisach wykazano załączniki: spisy publikacji, dokumentację finansowo-księgową, faktury, formularze zamówień, informacje o zmianie adresów odbiorców, fragmenty kopert z danymi adresowymi, listy i kopie odpowiedzi, wycinki prasowe. Czasami kolporter, występujący jako „autor” teczki, nie jest tożsamy z osobą, która rzeczywiście pisała listy, co zaznaczono w opisie. Podobnie – gdy prenumerator „kupuje” prenumeratę dla kogoś innego, ale teczka jest pod nazwiskiem osoby, która uiszcza opłatę. Listy zawierające informacje o charakterze prywatnym, prywatne załączniki, fotografie zostały wykazane w opisach; listy pisano często na papierach korespondencyjnych instytucji, w których autorzy listów byli zatrudnieni. W identyfikacji osób możliwe są błędy, gdyż prenumeratorzy w większości nie występują z racji pełnionych funkcji w żadnych publicznych informatorach.

07.03

ILK WyKu

Wysyłka Kultury

*Język polski, francuski, angielski, niemiecki, ukraiński, białoruski; 1949–2002; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, druk, komputeropis, kserokopia
97 jednostek (96 woluminów/zeszytów/pudeł), razem 22 270 kart (w tym 550 listów i 2315 kart w kartotekach)*

W lipcu 1950 r. wydawnictwa „Kultury” zostały pozbawione debitu komunikacyjnego w Polsce (Monitor Polski nr 79 z 03.07.1950 r.).

Podseria zawiera szczegółowe rozdzielniki wysyłki „Kultury” i innych wydawnictw Instytutu Literackiego, egzemplarzy okazowych, autorskich, wymiennych, bezpłatnych; ewidencji statystyka wysyłki wydawnictw Instytutu Literackiego. Dotyczy wysyłki zarówno do Polski jak do innych państw.

W Zeszytach układ zapisów prowadzony był wg kolejnych numerów „Kultury” z podziałem na kraje, odbiorców z uwzględnieniem liczby wysłanych egzemplarzy; w kartotekach – układ wielokrotny, według różnych kryteriów wyszukiwawczych.

Organizacja materiałów w podserii:

WyKu Zeszyt 1–20, 20a, 21–55 Rozdzielniki wysyłki miesięcznika „Kultura”, 1949–2000

WyKu 56/pudła 1–5 Potwierdzenia odbioru na drukach akcydensowych z lat 1959–1991

WyKu 57–62 Rozliczenie edycji subskrybowanych: *Pamiętniki Wincentego Witosa*, *Lotnictwo polskie w Wielkiej Brytanii* Franciszka Kalinowskiego, *Dzieła wszystkie* Witolda Gombrowicza, 1963–1969

WyKu 63–66 Rozdzielniki wysyłki miniatur „Kultury” i Biblioteki „Kultury”, 1981–1989

WyKu 67–73 Zamówienia na pojedyncze książki oraz wysyłka indywidualna do Niemiec, Austrii i Polski, 1979–1991

WyKu 74–80 Wysyłka książek na Targi Książki we Frankfurcie, 1983–1989

WyKu 81 Pocztowe książki nadawcze, 1962–1979

WyKu 82–83 Rozdzielniki wysyłki „Kultury” 1966–2000 oraz Biblioteki „Kultury”, 1955–2002

WyKu 84–91 Kartoteki prenumeratorów (układ w kartotekach wielokrotny: wg tytułów, wg nazw adresatów, wg krajów, także w rejestracjach zeszytowych informacje powtórzone w różnych układach, dodane informacje o opłatach i kosztach)

WyKu 92–97 Ewidencja wysyłki wydawnictw Instytutu Literackiego, 1962–2000.

07.04

ILK WW–k

Wymiana Wydawnictw – korespondencja

Język polski i różne języki; 1948–2000; rękopis, maszynopis, kopia maszynopisu, kserokopia, komputeropis, druk

341 jednostek (41 woluminów), razem około 7200 kart (w tym 2480 listów)

Niemal od początku funkcjonowania Instytutu jedną z ważniejszych dróg docierania do odbiorców w kraju była współpraca przy gromadzeniu zbiorów, pośrednictwo w zakupie książek oraz czasopism i wymiana z bibliotekami naukowymi, wydawnictwami i redakcjami czasopism. Korespondencja z Biblioteką Narodową obejmuje także pisma z 1959 r. dotyczące zakupu sprzętu do mikrofilmowania; korespondencja z Biblioteką Uniwersytecką w Warszawie dotyczy pośrednictwa w wymianie między Biblioteką a wydawnictwami zagranicznymi; korespondencja z Instytutem Badań Literackich odnosi się także do gromadzenia danych słownikowych i bibliograficznych.

Podseria zawiera korespondencję z wydawnictwami, księgarniami, antykwiariatami, bibliotekami, redakcjami czasopism dotyczącą wymiany wydawnictw ILK i innych publikacji, prowadzonej przez ILK dla odbiorców krajowych oraz odbioru i zamówień; część korespondencji stanowią akcydensowe potwierdzenia odbioru, dezyderatki oraz reklamacje niedostarczenia przesyłek przez pocztę. Część korespondencji zob. także w serii Działalność Wydawnicza (DWyd).

Zachowano zastany układ wytworzony w trakcie funkcjonowania wydawnictwa.

Organizacja materiałów w podserii:

WW-k 001-0290 Korespondencja z instytucjami w Polsce

WW-k 291 Drobne materiały odnalezione po zakończeniu porządkowania

WW-k 292-327 Korespondencja z wydawnictwami, redakcjami czasopism, stowarzyszeniami twórczymi, instytucjami badawczymi krajów europejskich oraz Stanów Zjednoczonych AP

WW-k 328-337 Materiały różne związane z wymianą wydawnictw odnalezione po zakończeniu porządkowania, nie włączone w ciąg alfabetyczny instytucji krajowych

WW-k 338/1-2 Dokumentacja współpracy z International Literary Center 1980-1991

WW-k 339/1-4 Rozdzielniki wysyłki wydawnictw ILK na wymianę

WW-kart 001-002 Kartoteki czasopism drugi ego obiegu oraz adresowe, układ alfabetyczno-chronologiczny w podziale na instytucje krajowe i zagraniczne oraz wydzielone.

o8. Pomoc

o8.01

ILK Pomoc

Pomoc dla Kraju

Język polski, francuski, angielski; 1953-1990; rękopis, maszynopis, kopia maszynopisu, kserokopia, komputeropis, druk

12 jednostek (7 woluminów), razem 1270 kart (w tym 160 listów) oraz wycinki prasowe i ulotki

Regularne świadczenie pomocy dla pozbawionych możliwości zarobkowania pracowników kultury rozpoczęto od 1953 r. po przejściu przez PAX „Tygodnika Powszechnego”¹¹³ i kontynuowano do 1959 r. Kolejne restrykcje wobec

¹¹³ Paczki wysyłano przez firmę „Tazab” z Londynu, por. rps ILK Kor Red Zabłocki, ILK Kor Red Tazab, ILK FinILK 04.138.

niepokornych przedstawicieli kultury po 1976 r., a potem szerokie fale represji po roku 1981 powodowały rozbudowanie akcji pomocowych. Po 1983 r. aż do roku 1990 intensywnie wspomagano także wydawnictwa niezależne i Solidarność. Świadczenie pomocy było możliwe przede wszystkim dzięki darowiznom czytelników, instytucji i organizacji międzynarodowych. Por. też w seriach: Wydawnictwa Niezależne oraz Finanse ILK¹¹⁴.

Podseria zawiera materiały dotyczące pomocy rzeczowej i finansowej dla ludzi kultury, organizacji i działaczy opozycyjnych, komórek Solidarności w kraju.

Układ chronologiczno-rzeczowy zastany, wytworzony w trakcie funkcjonowania Instytutu.

Organizacja materiałów w podserii:

Pomoc 1953–1959 Wysyłka paczek z pomocą

Pomoc 1977–1990 Pomoc dla opozycji i Solidarności

Pomoc 1984–1989 Potwierdzenia dotacji w prasie niezależnej.

o8.02

ILK WN

Wydawnictwa Niezależne

Język polski, niemiecki; po 1981–1989; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia 11 jednostek (3 woluminy), razem 335 kart (w tym 130 listów)

Podseria zawiera korespondencję oraz materiały związane ze współpracą z wydawnictwami drugiego obiegu w Polsce i z ich przedstawicielstwami za granicą; współpraca dotyczyła przede wszystkim przekazywania informacji, wsparcia finansowego oraz sprzętu, por. też materiały w podserii Pomoc.

Zachowano zastany układ rzeczowo-chronologiczny.

Organizacja materiałów w podserii:

WN 01–02 Informacje o wydawnictwach niezależnych w Polsce

WN 03–11 Korespondencja Redakcji z wydawnictwami niezależnymi w Polsce oraz ich przedstawicielstwami za granicą; umowa z wydawnictwem Nowa 1981.

o8.03

ILK FPPW

Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”

Język polski, łotewski, ukraiński; 1992–1995; maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, druk

8 jednostek (5 woluminów), razem 140 kart (w tym 20 listów)

Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie”, której organem założycielskim był Skarb Państwa Polskiego, powstała w 1992 r. i działa do dziś. Została

114. Por. M. A. Supruniuk, *Zobaczyć inną Polskę. Pomoc Instytutu Literackiego w Paryżu dla Polski 1946–1990*, Toruń 2011.

zarejestrowana w Warszawie, a jej celem jest niesienie pomocy Polakom zamieszkałym na terenie byłego Związku Radzieckiego poprzez m.in. upowszechnianie znajomości języka polskiego, polskiej kultury i tradycji. Fundacja działa poprzez swoje organy statutowe: Radę Fundacji, Prezydium Rady Fundacji i Zarząd. Jednym z członków Rady Fundacji w latach 1992–1994 był Jerzy Giedroyc.

Podseria zawiera dokumenty dotyczące działalności Jerzego Giedroycia jako członka Rady Fundacji. Jest to m.in. korespondencja z Zarządem Fundacji i pisma przesyłane do wiadomości członka Rady Fundacji (kopie). Jako nieliczne występują oryginalne listy kierowane do Jerzego Giedroycia.

Zachowano zastany układ rzeczowo-chronologiczny nadany w czasie porządkowania w 2005 r.¹¹⁵.

Organizacja materiałów w podserii:

FPPW 1 Akt powołania i statuty

FPPW 2 Protokół posiedzenia Rady

FPPW 3 Sprawozdanie z działalności

FPPW 4 Sprawozdania finansowe

FPPW 5 Korespondencja Jerzego Giedroycia związana z działalnością

FPPW 6 Materiały dotyczące działalności

FPPW 7 Projekty i opracowania

FPPW 8 Wystawy.

o8.04

ILK FPNLiNP–JG

Fundusz Pomocy Niezależnej Literaturze i Nauce Polskiej – Jerzy Giedroyc

*Języki różne; 1982–2000. rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, faks
32 jednostki (24 woluminy), razem 3540 kart (w tym 360 listów) oraz 4 fotografie*

Informacje o działalności Funduszu por. opis podserii 13.11 Fundusz Pomocy Niezależnej Literaturze i Nauce Polskiej–Sekretariat. Funkcję prezesa pełnił Czesław Miłosz. Jerzy Giedroyc był współtwórcą Funduszu oraz członkiem Komitetu Wykonawczego, który miał siedzibę we Francji i odgrywał decydującą rolę w udzielaniu wsparcia finansowego. Fundusz ostatecznie zakończył działalność we wrześniu 2002 r.

Podseria zawiera materiały zgromadzone przez Jerzego Giedroycia.

Materiał opracowany w 2003 r., opis na podstawie wstępu do sporządzonego wówczas inwentarza¹¹⁶. Przy obecnym opracowaniu zachowano zastany układ rzeczowo-chronologiczny.

Organizacja materiałów w podserii:

FPNLiNP–JG 01–02 Sprawozdania z zebrań Komitetu Wykonawczego

¹¹⁵. Por. spis: Tomasz Czarnota, Agata Bednarek, rps ILK DWyd 269/2.

¹¹⁶. Por. wstępny inwentarz: Tomasz Czarnota i Artur Czuchryta, rps ILK DWyd 269/2.

FPNLiNP–JG 03–04 Materiały związane z działalnością
FPNLiNP–JG 05–08 Umowy, korespondencja i materiały dotyczące instytucji wspierających działalność Funduszu
FPNLiNP–JG 09–14 Korespondencja Jerzego Giedroycia z członkami Funduszu
FPNLiNP–JG 15–16 Wnioski wydawnicze rozpatrywane przez fundusz
FPNLiNP–JG 17–29 Spisy osób zgłaszanych i wnioski stypendialne
FPNLiNP–JG 30 Potwierdzenia odbioru i sprawozdania z wykorzystania stypendiów
FPNLiNP–JG 31 Dublety.

o8.05

ILK FPBP

Fundacja Pomocy Bibliotekom Polskim

*Język polski, francuski, angielski; 1990–1999; rękopis, maszynopis, kserokopia, druk, faks, fotografia, rysunek techniczny
31 jednostek (1 wolumin), razem 760 kart (w tym 40 listów) oraz fotografie, dokumentacja techniczna*

Fundacja Pomocy Bibliotekom Polskim została założona 1990 r. w celu realizowania programu pomocy dla bibliotek polskich w kraju i za granicą m.in. przez bezpłatne przekazywanie książek. Jerzy Giedroyc był jednym ze współzałożycieli i członkiem Rady Fundatorów (Rady Fundacji).

Podseria zawiera materiały zgromadzone przez Jerzego Giedroycia w związku z jego działalnością w Fundacji.

Układ rzeczowy został nadany w trakcie opracowania w 2004 r.¹¹⁷. Przy obecnym opracowaniu układ zastany został zmieniony na układ rzeczowo-chronologiczny.

Organizacja materiałów w podserii:

FPBP 01–02 Dokumenty dotyczące powołania Fundacji oraz statuty

FPBP 03–13 Protokoły posiedzeń oraz uchwały Rady Fundatorów, Rady Fundacji, Zarządu, Rady Nadzorczej, materiały informacyjne

FPBP 14 Wycinki prasowe dotyczące Fundacji Pomocy Bibliotekom Polskim

FPBP 15 Umowy o współpracy z innymi organizacjami

FPBP 16–20 Sprawozdania, preliminarze, dokumentacja finansowa

FPBP 21–25 Korespondencja Jerzego Giedroycia z Fundacją i członkami

Zarządu

FPBP 26–30 Dokumentacja obrotu książkami przez Fundację

FPBP 31 Dublety.

¹¹⁷ Por. inwentarz serii opracowany przez Agatę Bednarek i Tomasza Czarnotę rps ILK DWyd 269/2.

o8.o6

ILK POLCUL–JG

Fundacja Polcul – Jerzy Giedroyc

*Język polski, francuski, angielski; 1980–1997; rękopis, maszynopis, kserokopia, druk, faks
18 jednostek (7 woluminów), razem 1440 kart (w tym 110 listów)*

Informacje o Fundacji zob. opis podserii 13.12 Fundacja Polcul. Fundacja działa poprzez swoje organy statutowe: dyrektorów stanowiących Zarząd Fundacji i jurorów. Jednym z jurorów w latach 1981–1997 był Jerzy Giedroyc, który zgromadził materiały dotyczące jego zakresu działania.

Podseria zawiera materiały dokumentujące udział Jerzego Giedroycia w pracach Fundacji w latach 1980–1997.

Układ materiałów nadany w trakcie opracowania w 2004 r.¹¹⁸ (do sporządzenia obecnego opisu korzystano ze sprawozdania z tych prac). Przy obecnym opracowaniu zastany układ rzeczowo-chronologiczny został nieznacznie zmieniony.

Organizacja materiałów w podserii:

POLCUL–JG 01 Certyfikat rejestracji Niezależnej Fundacji Popierania Kultury Polskiej Polcul

POLCUL–JG 02 Materiały informacyjne dotyczące działalności Fundacji Polcul

POLCUL–JG 03 Protokoły komisji podsumowującej głosy jurorów, wykazy osób wyróżnionych

POLCUL–JG 04–07 Formularze do głosowania zawierające wykazy kandydatów do wyróżnienia wraz z uzasadnieniem 1988–1997

POLCUL–JG 08 Korespondencja nadsyłana do Jerzego Giedroycia z propozycjami kandydatów do nagrody, wykazy kandydatów, informacje o kandydatach

POLCUL–JG 09 Komunikaty Niezależnej Fundacji Popierania Kultury Polskiej Polcul skierowane do jurorów oraz ogólne informacje dotyczące jej działalności

POLCUL–JG 10–14 Korespondencja Jerzego Giedroycia z jurorami Fundacji Polcul z dyrektorem Jerzym Bonieckim, sekretarzem Wojciechem Sikorą, z różnymi osobami w sprawach Fundacji Polcul

POLCUL–JG 15 Robocze zestawienia i notatki dotyczące wypłat przyznanych wyróżnień przez Niezależną Fundację Popierania Kultury Polskiej Polcul

POLCUL–JG 16 Potwierdzenia odbioru przyznanych wyróżnień Niezależnej Fundacji Popierania Kultury Polskiej Polcul

POLCUL–JG 17 Wycinki prasowe dotyczące działalności Fundacji Polcul

POLCUL–JG 18 Wtórnik folderów reklamowych dotyczących działalności Fundacji Polcul.

09. Finanse

09.01

ILK FinIL

Finanse Instytutu Literackiego w Rzymie

*Język polski, francuski, włoski; 1946–1947; druk, rękopis
3 jednostki (1 wolumin), razem 80 kart*

W okresie 1946–1947 IL prowadził działalność wydawniczą na terenie Włoch i podlegał Służbom Pieniężnym 2 Korpusu Polskiego. Większość dokumentacji finansowej z tego okresu powinna znajdować się w archiwach wojskowych.

Seria zawiera jedynie niewielki odprysk dokumentacji finansowej wytworzonej przez Instytut Literacki w Rzymie.

Układ rzeczowo-chronologiczny. Zachowano układ zastany.

Organizacja materiałów w podserii:

FinIL 01 Potwierdzenia wpłat 1946

FinIL 02 Rejestr wydatków 1946

FinIL 03 Księga rozchodów i przychodów funduszu specjalnego. 1946–1947.

Uwagi: Rejestr rozchodów za okres 1946.12–1948 i księga kasowa przychodów i rozchodów za lata 1946–1949 zinwentaryzowane zostały w serii Finanse Libelli.

09.02

ILK FinLib

Finanse Libelli

*Język polski, francuski; (1946) 1947–1960; rękopis, maszynopis, formularz
34 jednostki (10 woluminów), razem 1420 kart (w tym 5 listów)*

W latach 1947–1961 Instytut Literacki wydawał swoje publikacje w ramach wydawniczej działalności księgarni Libella¹¹⁹.

Podseria zawiera część dokumentacji finansowej prowadzonej w ramach spółki Libella.

Zachowano zastany układ rzeczowo-chronologiczny.

Organizacja materiałów w podserii:

FinLib 01–21 Dokumentacja przychodów i rozchodów

FinLib 22–23 Dowody wypłaty pensji Jerzego Giedroycia i Zygmunta Hertza

FinLib 24–25 Deklaracje zgłoszeniowe „Kultury”

FinLib 26 Rozliczenia z Firmami Vistula i Gryf

FinLib 27–28 Zestawienia książek wydanych i sprzedanych

FinLib 29–30 Zakup papieru

FinLib 31–32 Sprawy pracownicze

FinLib 33–34 Deklaracje zgłoszeniowe i egzemplarz obowiązkowy.

Uwagi: por. też materiały w serii Libella.

119. Por. rps ILK DWyd 269/2. Por. też M. Ptasieńska, *Z dziejów Biblioteki Kultury*, op. cit., s. 75.

09.03

ILK FinILK

Finanse Instytutu Literackiego Kultura

Język francuski, niemiecki, angielski, włoski, polski; 1961–2002; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, druk, kserokopia, formularz, komputeropis; część materiałów w postaci zeszytów oprawionych w półpłótno

888 jednostek (682 woluminy), razem 105 662 kart (w tym 776 listów), ponadto grzbiety 330 książeczek czekowych

Podseria zawiera dokumentację finansową wytworzoną przez Instytut Literacki Kultura w latach 1961–2002, gdy działał on jako sp. z o.o. (franc. SRL) założona przez Jerzego i Henryka Giedroyciów oraz Zofię i Zygmunta Hertzów.

Wśród dokumentów finansowych znajdują się także materiały opisowe oraz listy do Redakcji „Kultury”. Dokumentacja była prowadzona według francuskich przepisów księgowych i podatkowych i nadzorowana przez wyspecjalizowane służby buchalteryjne. Część dokumentacji prowadzono wykorzystując różne systemy obliczeń mechanicznych, a następnie komputery.

Dokumentację finansową przechowywano w piwnicy na regałach, w skrzyniach, także w skrzyniach amunicyjnych w kotłowni oraz w szafie biurowej w pokoju na parterze. Ze względu na trudne warunki lokalowe opracowanie zbioru trwało trzy lata. W niektórych ciągach sygnatur konieczne było dodanie do nich liter ABCD dla materiałów odnalezionych później. Podział na jednostki (o charakterze podserii) wprowadzono przy obecnym porządkowaniu.

Organizacja materiałów w podserii:

09.03.01 Bilanse FinILK 01.01–98

09.03.02 Dzienniki finansowe FinILK 02.01–70

09.03.03 Kartoteki finansowe FinILK 03.01–37

09.03.04 Dowody finansowe FinILK 04.01–148

09.03.05 Deklaracje podatkowe FinILK 05.01–66

09.03.06 Honoraria FinILK 06.01–46

09.03.07 Bank Centre de chèques postaux FinILK 07.001–191

09.03.08 Bank Société Générale FinILK 08.001–112

09.03.09 Bank Crédit Lyonnais FinILK 09.01–09

09.03.10 Dublety FinILK 10.01–21

09.03.11 Utrzymanie nieruchomości FinILK 11.01–66

09.03.12 Kolportaż i prenumeraty FinILK 12.01–24.

09.03.01

Bilanse

Język francuski, polski; 1961–2002; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, druk, komputeropis

98 jednostek (32 woluminy), razem 4630 kart (w tym 90 listów) oraz biuletyn

Podseria zawiera bilanse z lat 1961–2002; materiały wstępne do przygotowania bilansów, bilanse okresowe (dokumentacja zatwierdzana przez udziałowców

spółki Instytut Literacki Kultura). Zawiera ponadto korespondencję dotyczącą współpracy z francuskimi firmami prowadzącymi księgowość Instytutu oraz zestawienia kosztów wydawnictw własnych, a także dokumentację związaną z własnością nieruchomości przy avenue de Poissy 91 w Le Mesnil-le-Roi.

Organizacja materiałów w podserii:

FinLK 01.01–98.

09.03.02

Dzienniki Finansowe

Język francuski, polski; 1961–2000; maszynopis, kopia maszynowa, druk, formularz, komputeropis

70 jednostek (78 woluminów), razem 9050 kart

Podseria zawiera dzienniki finansowe z lat 1961–2000, księgi główne, rejestry przychodów i rozchodów, zestawienia finansowe.

Organizacja materiałów w podserii:

FinLK 02.01–70.

09.03.03

Kartoteki Finansowe

Język francuski, polski; 1961–2000; maszynopis, kopia maszynowa, komputeropis

37 jednostek (52 woluminy), razem 11 050 kart (w tym 1 list)

Podseria zawiera kartoteki finansowe obejmujące lata 1961–2000, kartoteki rozliczeń z kontrahentami (wielokrotne, ułożone według różnych kryteriów), zawierające pseudonimy autorów, subskrypcje wydawnictw, kartoteki kontowe.

Organizacja materiałów w podserii:

FinLK 03.01–37.

09.03.04

Dowody Finansowe

Język francuski, angielski, polski, szwedzki; 1961–2001; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, druk, komputeropis, faks

148 jednostek (113 woluminów), razem 25 240 kart (w tym 50 listów) oraz ulotki reklamowe, grzbiety 5 książeczek czekowych

Podseria zawiera dowody finansowe z lat 1966–2002, faktury, rachunki, paragony, rejestry drobnych wydatków, alfabetyczny skorowidz, w którym znajdują się ewidencje wpłat na Fundusz „Kultury” wraz z dedykacjami ofiarodawców. Kopie faktur dostarczają między innymi wielu konkretnych informacji o sposobie doręczenia „Kultury”, „Zeszytów Historycznych” i książek osobom zamieszkającym w Polsce. Zgromadzona jest tu również bogata korespondencja w sprawach prenumeraty, potwierdzenia wpłat na prenumeratę oraz wykazy instytucji i osób prywatnych, które otrzymywały „Kulturę”, „Zeszyty Historyczne”, a także książki poprzez Fundację Pomocy Bibliotekom

Polskim oraz Foundation littéraire et culturelle polonaise. W dokumentacji znajdują się paragony, rachunki, oświadczenia, potwierdzenia odbioru honorarium, bilety kolejowe, bilety lotnicze, rachunki z restauracji. Podseria zawiera też faktury za zakup i transport papieru, faktury wystawione przez drukarnie i firmy prowadzące fotoskład, a także wykazy pomocy finansowej przekazywanej do kraju oraz dokumenty dotyczące wysyłki do Polski paczek (żywnościowych).

Organizacja materiałów w podserii:
FinLk 04.01–148.

09.03.05

Deklaracje Podatkowe

*Język francuski; 1962–1999; rękopis, maszynopis, formularz
66 jednostek (27 woluminów), razem 3970 kart (w tym 90 listów)*

Podseria zawiera deklaracje podatkowe z lat 1962–1999, rozliczenia podatkowe, korespondencję w sprawach podatkowych dotyczących Instytutu Literackiego jako przedsiębiorstwa, także spółki właścicieli nieruchomości przy avenue de Poissy 91, prywatnych rozliczeń Jerzego Giedroycia oraz Zofii i Zygmunta Hertzów.

Organizacja materiałów w podserii:
FinLk 05.01–66.

09.03.06

Honoraria

*Język francuski, polski; 1961–1994; rękopis, maszynopis, druk, komputeropis
46 jednostek (27 woluminów), razem 1490 kart (w tym 30 listów), ponadto grzbiety
25 książeczek czekowych*

Podseria zawiera dokumentację wypłaty honorariów z lat 1961–1994, rejestry wypłat, kwitariusze, korespondencję w sprawie uniknięcia podwójnego opodatkowania, wypłaty pensji pracowników, uiszczenia składek ubezpieczeniowych.

Organizacja materiałów w podserii:
FinLk 06.01–46.

09.03.07

Bank Centre de chèques postaux

*Język francuski, polski; 1961–1994; rękopis, maszynopis, druk, komputeropis
191 jednostek (148 woluminów), razem 22 280 kart (w tym 12 listów), ponadto grzbiety
100 książeczek czekowych*

Podseria zawiera dokumentację związaną z bankiem Centre de chèques postaux (CCP) z lat 1961–1999: rejestry operacji bankowych, zestawienia sald, dowody bankowe, przekazy pieniężne, awiza, książeczki czekowe. Znajdują

się tu także potwierdzenia przelewów, czeki, korespondencja w sprawach finansowych z bankiem oraz zamówienia książek i prenumeraty miesięcznika „Kultura”.

Organizacja materiałów w podserii:

FinlLK 07.001–191.

09.03.08

Bank Société Générale

Język francuski, polski, angielski, niemiecki; 1963–2001; rękopis, druk, kserokopia, maszynopis, komputeropis

112 jednostek (160 woluminów), razem 21 600 kart (w tym 100 listów), ponadto grzbiety 160 książeczek czekowych

Podseria zawiera dokumentację związaną z bankiem Société Générale 1963–2001: rejestry operacji bankowych, dowody bankowe, książeczki czekowe, awiza, zestawienia operacji bankowych. Znajdują się tu także polecenia przelewu, awiza, korespondencja z bankiem.

Organizacja materiałów w podserii:

FinlLK 08.001–112.

09.03.09

Bank Crédit Lyonnais

Język francuski, polski, angielski; 1963–2000; rękopis, maszynopis, komputeropis, druk, kserokopia

9 jednostek (4 woluminy), razem 250 kart (w tym 38 listów), ponadto grzbiety 42 książeczek czekowych

Podseria zawiera dokumentację związaną z bankiem Crédit Lyonnais oraz Bankiem Handlowym w Warszawie: czeki, dublety bilansów, wyciągi bankowe, polecenia przelewu, korespondencję finansową.

Organizacja materiałów w podserii:

FinlLK 09.01–09.

09.03.10

Dublety

Język francuski, polski; 1963–2000; rękopis, maszynopis, komputeropis, druk, kserokopia

21 jednostek (9 woluminów), razem 1570 kart

Podseria zawiera dublety dokumentów zgromadzonych w powyższych podseriach.

Organizacja materiałów w podserii:

FinlLK 10.01–21.

09.03.11

Utrzymanie Nieruchomości

Język francuski, polski; 1963–2000; rękopis, maszynopis, komputeropis, druk, kserokopia, fotografia

66 jednostek (27 woluminów), razem 3897 kart (w tym 377 listów) ponadto grzbiety 1 księżeczki czekowej, druki reklamowe, karty gwarancyjne, wizytówki dostawców

Podseria zawiera dokumentację związaną z utrzymaniem nieruchomości przy avenue de Poissy 91 w Le Mesnil-le-Roi: kontrakty wynajmu mieszkań, rozliczenia finansowe i techniczne remontów, rysunki techniczne budowy garażu, biblioteki, remontów Oficyny, ogrodzenia, Domu. Znajdują się tu dokumenty związane z utrzymaniem Domu, wydatków domowych, samochodu, zakupem i konserwacją sprzętu biurowego, także wycena majątku.

Organizacja materiałów w podserii:

FinlLK 11.01–65.

09.03.12

Kolportaż i Prenumeraty

Język francuski, polski, angielski, włoski; 1950, 1962–2000; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa

24 jednostki (4 woluminy), razem 653 karty (w tym 18 listów)

Podseria zawiera zamówienia, formularze prenumerat, ustalenie płatności, kopie faktur, potwierdzenia wpłat, rozliczenia prenumerat, rozliczenia z kolporterami, wykazy i monity do prenumeratorów zalegających z opłatami (kopie z adnotacjami).

Organizacja materiałów w podserii:

FinlLK 12.01–24.

10. Informacje o Działalności

10.01

ILK PiWoK

Publikacje i Wystawy o Kulturze

Język polski, języki różne; 1959–2006; maszynopis, kopia maszynowa, druk, kserokopia, fotografia, komputeropis

22 jednostki (180 woluminów), razem 1135 kart (w tym 160 listów) oraz 140 fotografii

Wycinki prasowe dotyczące „Kultury”, Instytutu Literackiego oraz tematów bezpośrednio związanych z kulturą, gromadzono od początku istnienia wydawnictwa. Większość wycinków pochodziła z prenumerowanych gazet i czasopism.

Wycinki prenumerowano też okresowo w wyspecjalizowanych agencjach¹²⁰. Zabiegano o kopie wszelkich informacji o Instytucie Literackim rozpowszechnianych w kraju i za granicą¹²¹.

Podseria zawiera przede wszystkim wycinki prasowe, druki, ulotki, folde-ry, egzemplarze czasopism.

Układ rzeczowy, materiały uporządkowane wstępnie.

Organizacja materiałów w podserii:

PiWoK 01 Projekt pracy zbiorowej „Piętnastolecie „Kultury”

PiWoK 02 „Kultura” i jej krąg 1946–1986. Wystawa w 40-lecie „Kultury”

PiWoK 03 Numer 500 „Kultury” maj 1989

PiWoK 04 Wystawa *W kręgu paryskiej „Kultury”*

PiWoK 05 Wystawa w Mińsku „Jerzy Giedroyc i Kultura”

PiWoK 06 Ukraińsko-polskie sympozjum „Intelektualiści, kultura, polityka”

Kijów 1997

PiWoK 07 Noty, wystawy, rocznice, 2000–2002

PiWoK 08 Prasa obcojęzyczna, czasopisma i wycinki dotyczące „Kultury”,

1959–1966

PiWoK 09 Public relations – noty i informacje o „Kulturze”, 1982–1999

PiWoK 10 Dokumenty dotyczące „Kultury” z lat 1954–1955 z Archives

Diplomatiques z lat 1960–2006 (kopie)

PiWoK 11 Reakcje na numer specjalny w języku niemieckim z 1984 r.

PiWoK 12–13 Informacje o Jerzym Giedroyciu i Gustawie Herlingu-Grudzińskim

PiWoK 14 Informacje wywiadu o „Kulturze”

PiWoK 15–22 Wywiady i eseje na temat „Kultury” i Redaktora

PiWoK 23 Wycinki prasowe dotyczące „Kultury” i Instytutu Literackiego,

146 woluminów¹²².

Uwagi: wycinki prasowe wyraźnie utlenione, proces postępuje, widoczny degradujący wpływ zastosowanych klejów i taśm klejących, liczne ślady rdzy po spinaczach i zszywkach, zanikające kserokopie.

120. Por. rps ILK DWyd 220.

121. Jerzy Giedroyc, zlecając opracowanie głównego zbioru wycinków w tomy w zielonym płótnie, mógł mieć w pamięci tak właśnie oprawiony zbiór wycinków ministra Leona Janty-Pończyńskiego, którego sekretarzem był w latach 1930–1932. Por. M. Żebrowski w: „Tygodnik Powszechny” z 06.01.2013 r. nr 01(3313) Dodatek Specjalny „Kultura Paryska. 60 lat Biblioteki Kultury w Maisons-Laffitte”.

122. W 2010 r. Renata Głowacka sporządziła spis 380 tytułów gazet i czasopism za lata 1947–1990, wykorzystanych do wytworzenia tego zbioru, a także szczegółowy spis wycinków za 2005 r. (dokument elektroniczny).

Prace Doktorskie, Magisterskie i Inne

Język polski, francuski, angielski, niemiecki; post 1958–2009; komputeropis, kserokopia, maszynopis

84 jednostki (50 woluminów), razem 9700 kart (w tym 30 listów)

Prace naukowe dotyczące Instytutu i „Kultury” powstawały od początku lat 60. XX w. W 1993 r. ogłoszono ankietę „Prace doktorskie i magisterskie poświęcone autorom Kultury”¹²³.

Seria zawiera prace doktorskie, magisterskie, licencjackie i inne opracowania przekazane do Instytutu Literackiego, część z nich powstała w oparciu o dokumenty znajdujące się w archiwum Instytutu. Dotyczą one działalności Jerzego Giedroycia, osób związanych z „Kulturą”, oddziaływania „Kultury” na kraj, historii Polski, spraw Litwy, Ukrainy i Białorusi. Prace powstały na wyższych uczelniach Polski, Francji, Stanów Zjednoczonych. W teczkach znajdują się także listy autorów prac do Jerzego Giedroycia, Zofii Hertz i Henryka Giedroycia.

Układ alfabetyczny według nazwisk autorów 001–072 nadany w 2001 r., dalej narastający mniej więcej chronologicznie. Podział na jednostki i wstępny opis sporządzono w 2001 r.¹²⁴. Przy obecnym opracowaniu zachowano układ zastany, uzupełniono opisy.

11. Materiały na Innych Nośnikach oraz Dokumenty Nietekstowe

Fotografie

Ca 1870–2010; fotografia, rękopis, druk, maszynopis

12 000 jednostek oraz drobne druki i wycinki prasowe

Seria zawiera fotografie oryginalne i reprodukcje fotograficzne, pochodzące z wielu różnych źródeł. Są to rodzinne fotografie mieszkańców domu, przede wszystkim Jerzego i Henryka Giedroyciów, fotografie twórców spuścizn znajdujących się w zbiorach Archiwum, kolekcje fotografii zgromadzone przez różne osoby w związku z ich działalnością i zainteresowaniami, należące do spuścizn i papierów osobistych, a także przekazane do Instytutu jako kolekcja w celu zarchiwizowania. Znaczną część zbioru stanowią pojedyncze fotografie i reprodukcje ilustrujące poruszane tematy, załączane do listów i nadsyłanych

123. Por. rps ILK AiKK 06.

124. Por. rps ILK DWyd 269/3.

tekstów. Do niektórych fotografii dołączone są dłuższe opisy na osobnych kartkach. Znaczna liczba fotografii została wytworzona w samym Instytucie i ilustruje zarówno życie codzienne, jak i uroczystości, wizyty ważniejszych gości, udział członków Instytutu w wydarzeniach kulturalnych i politycznych.

Układ materiału w serii został nadany w trakcie skanowania w latach 2012–2015, większość fotografii przechowywano w dużym pudle, inne w pudłach lub teczkach razem z papierami osobistymi lub spuściznami. Niektóre zdjęcia zostały od tych pierwotnych zbiorów odłączone i przeniesione do zbioru fotografii.

W latach 2012–2015 fotografie zostały przepakowane w specjalistyczne opakowania¹²⁵ z oznaczeniem numeracją ciągłą, zgodną z numeracją wykonanych wówczas skanów¹²⁶. Obecne opisy sporządzono na podstawie skanów, bez autopsji. W opisach zaznaczono przynależność do zidentyfikowanych podserii:

- 11.01.01 Album Marii Czapskiej
- 11.01.02 Kolekcja Józefa Czapskiego
- 11.01.03 Kolekcja Ledy Giedroyc
- 11.01.04 Kolekcja Henryka Giedroycia
- 11.01.05 Album księdza Mirskiego.

Uwagi: niektóre fotografie zanikają, często są przesuszone, część opisów na odwrociu wykonana długopisem, niektóre flamastrami, co spowodowało uszkodzenie fotografii.

11.01.01

Album Marii Czapskiej

1941–1943; 63 fotografie

Podseria zawiera album fotografii naklejonych na szary papier lakonicznymi podpisami oraz fotografie luźne. Są to zdjęcia polskich uciekinierów z ZSRR wykonane w latach 1941–1943 w Tatiszczewie, Tockoje i Buzułuku oraz w Pahlewi i Iranie¹²⁷.

11.01.02

Kolekcja Józefa Czapskiego

1939–1993; 60 fotografii

Podseria zawiera fotografie ze spuścizny Józefa Czapskiego, wśród nich fotografie rzeźb Leona Wardeckiego. Do podserii należą także fotografie sporządzone po śmierci Józefa Czapskiego, prezentujące wnętrza jego mieszkania

125. Polyester Melinex 50µ, Atlantis–France.

126. Skany wykonał w latach 2012–2015 Leszek Czarnecki skanerem Epson Perfection 4990 Photo.

127. Część fotografii pochodzi prawdopodobnie z serwisu prasowego Ministerstwa Informacji RP i Służb Fotograficznych 2 Korpusu. Por. podobny zbiór „Polacy na zsyłce. Dzieci polskie ewakuowane z Rosji” w zbiorze fotografii dotyczącym drugiej wojny światowej w Muzeum Księży Marianów w Licheniu Starym.

w Domu Kultury oraz fotoreportaż z pogrzebu i uroczystości pożegnalnej w siedzibie Instytutu Literackiego.

Część fotografii z kolekcji Józefa Czapskiego została naklejona na papier kraft lub na kartki zeszytowe (z czasem niektóre uległy odklejeniu) i opisana dość lakonicznie przez Marię Czapską. Nie mają przypisanej przynależności do podserii i znajdują się w zbiorze ogólnym Fotografii.

11.01.03

Kolekcja Ledy Giedroyc

1935–1945; 301 fotografii

Podseria zawiera fotoreportaż z Indochin z lat 1935–1945, na kilku fotografiach występują: żona Henryka Giedroycia Leda Giedroyc i Leopold Bielli.

11.01.04

Kolekcja Henryka Giedroycia

1870–2010; album i fotografie luźne

2600 fotografii oraz dewocjonalia, pocztówki

Podseria zawiera fotografie wykonane w większości przez Henryka Giedroycia. Pochodzą z Rumunii z lat 1939–1941, z okresu służby wojskowej na Bliskim Wschodzie i w Afryce, pobytu we Włoszech w latach 1944–1946, a następnie w Wielkiej Brytanii do 1952 r. Przedstawiają przyrodę, krajobraz i zabytki Francji, Włoch, Hiszpanii. Większość zdjęć, pochodzących z okresu pracy Henryka Giedroycia w Instytucie Literackim od 1952 r., dotyczy wydarzeń i życia codziennego. Znajdują się wśród nich liczne podobizny brata, Jerzego Giedroycia. Do zbioru należą fotografie rodzinne Giedroyciów (najstarsze z lat 70. XIX w.) pochodzące także z papierów brata, Zygmunta Giedroycia Teczka Starzyccy oraz fotografie rodzinne i prywatne żony Henryka, Ledy Giedroyc (najstarsze z ok. 1900 r.).

11.01.05

Album księdza Mirskiego

Język polski; około 1960–1980; fotografia, fotokopia, maszynopis, druk

80 fotografii, reprodukcje, wycinki prasowe

Podseria zawiera fotografie zgromadzone przez ks. Romana Dzwonkowskiego (pseud. Józef Mirski) i nadesłane ok. 1981 r. na prośbę Jerzego Giedroycia z obszernymi opisami – miały stanowić ilustracje w albumie, którego edycję planowano. Są to fotografie i reprodukcje dokumentujące duchowe życie Polaków mieszkających w dawnym ZSRR (Ukraina, Litwa i Białoruś oraz Kazachstan). Fotografie dotyczą tematów:

obrządku religijne

duchowieństwo katolickie

miejsca zabytkowe związane z Polską

kościoty i kaplice katolickie, prawosławne cmentarze
postaci kultury: Wałam Szałamow, Anna Achmatowa.

11.02

ILK Mf

Mikrofilmy/Negatywy

*ca 1950–1970; negatyw, rękopis
7 jednostek*

Podseria zawiera materiały wyłączone z serii *Fotografie* oraz z innych serii ze względu na konieczność stworzenia im lepszej ochrony. Znajdują się wśród nich: dwa albumy z negatywami wyłączone ze zbioru fotografii, zbiór pojedynczych negatywów wyłączonych z jednostek rękopiśmiennych, dwa pudełka z mikrofilmami opisanymi bez autopsji ze względu na zły stan zachowania.

Układ wstępny, opisy wstępne bez autopsji.

Uwagi: bardzo wysuszone klisze, ich stan nie pozwala na autopsję, wyłączone z rękopisów dla lepszej ochrony.

11.03

ILK Film/ILK BcT/ILK DVD/ILK VHS

Dokumenty Audiowizualne

Język polski, francuski, niemiecki, rosyjski, litewski; około 1982–2014; film; ścieżka dźwiękowa

Film 2 szpule 16 mm

BcT 31 (36 części) kaset wizyjnych Betacam SP

DVD 61 płyt (104 części)

VHS 252 (325 części) kaset wizyjnych VHS

Podseria zawiera zbiór dokumentów audiowizualnych rejestrowanych na różnych nośnikach. Jest to materiał archiwalny nagrany w związku z działaniami w Instytucie Literackim Kultura oraz zakupione produkcje większych wytwórni.

Układ materiału w podziale na nośniki, każdy rodzaj z własnym spisem i numeracją.

Organizacja: wg istniejącego spisu K001–K206, dopisano pozycje niewystępujące w spisie. Większość tytułów występuje w kilku kopiach, a także powtarza się na płytach DVD i kasetach BcT. Opisy sporządzone na podstawie spisu¹²⁸ i informacji zewnętrznych, bez autopsji.

Organizacja materiałów w podserii:

Film – dwie szpule 16 mm o nierozpoznanej zawartości (film i ścieżka dźwiękowa) z lat 1982–1990. Oznaczenie na kopercie: Film CDN. Oznaczenie na taśmie: Pologne Bordier

BcT 04–034 zawierają sfilmowane wydarzenia z lat 1995–2005 dotyczące

przede wszystkim Jerzego Giedroycia oraz Józefa Czapskiego, wywiady, audycje TV. Część tytułów powtarza się na płytach DVD i kasetach VHS

DVD 01–61 zawierają oryginalnie wydane w latach 1993–2014 płyty DVD oraz kopie filmów z kaset VHS i VCT dotyczące Redakcji „Kultury” i osób z nią związanych

VHS 1–252 kasety wizyjne oryginalnie wydane w latach 1993–2014 zawierają w większości materiał filmowy dotyczący Redakcji „Kultury” i osób z nią związanych. Są wśród nich: Stanisław Mackiewicz, Jerzy Giedroyc, Stanisław Lem, Józef Czapski, Konstanty A. Jeleński, Kazimierz Wierzyński, Józef Mackiewicz, Anna Langfus, Andrzej Bobkowski, Piotr i Paweł Zaremba, Siostry Lilpop (Aniela Mieczysławska, Halina Rodzińska, Felicja Krance, Maria Uniłowska), Bohdan Osadczyk, Leopold Unger, Czesław Miłosz, Jacek Kuroń, Krzysztof Wolicki, Jan Zachwatowicz, Agnieszka Osiecka, Marek Hłasko, Andrzej Dobosz, Gustaw Herling-Grudziński, Jacek Kaczmarski, Ryszard Siwiec, Janusz Szpotański, Ksawery Pruszyński, Wiktor Juszczenko, Zbigniew Herbert, Tadeusz Kantor, Władysław Sikorski, Bułat Okudźawa, Lidia Ciołkoszowa, Ewa Berberysz, Romuald Szeremietiew, Julian Strykowski. Ponadto dokumenty historyczne, polityczne (m.in. *Tratwa kultury*, *Stacja PRL*, *Antologia literatury emigracyjnej*, *Trudne braterstwo*, *Robotnicy 88*, *Telewizyjne Wiadomości Literackie*), publicystyczne i kulturalne.

Uwagi: Braki VCT – wg zastanej numeracji Kb1–34 brak kaset Kb1–Kb3.

11.04 ILK Cd/ILK Winył/ILK KasetyA/ILK Nagrania Dokumenty Dźwiękowe

Język polski, francuski, niemiecki, rosyjski; 1948–2011

Cd, 79 płyt (w tym 41 tytułów)

Winył, 211 płyt (w tym 186 tytułów)

kasetyA, 537 kaset (w tym 333 tytuły)

Nagrania, 52 szpule magnetofonowe

Podseria zawiera nagrania dźwiękowe sporządzone różnymi technikami na różnych nośnikach oraz nabyte od wytwórców zewnętrznych profesjonalnych i amatorskich.

Układ materiału w podziale na nośniki, opisane na podstawie danych na nośniku oraz na podstawie sporządzonych wcześniej spisów, bez autopsji.

Organizacja materiałów w podserii:

Cd 01–48 – zawiera wydania z lat 1982–2011 nagrań muzyki poważnej i rozrywkowej, nagrania poezji i dramatów, zapisy dźwiękowe audycji publicystycznych i wywiadów, audycji radiowych. Wydawnictwa polskie, rosyjskie, niemieckie. Nagrania amatorskie, dokumentujące ważne wydarzenia lub wypowiedzi, nieformalne kopie innych nośników określono w Uwagach jako Nagrania archiwalne. Układ wg spisu o sygnaturach Cd1–Cd39, dopisano płyty

nie występujące w spisie Cd40–48. Nagranie dźwiękowe o sygnaturze Cdo8, to kasetka audio przeniesiona na sygnaturę kasety A 525. Płyty Cd 36 ROM, Cd 39 ROM, Cd 41 ROM, Cd 46 ROM, Cd 47 ROM przeniesiono do zbioru dokumentów elektronicznych;

Winył 001–185 – zawiera wydania z lat 1948–1988 nagrania muzyki poważnej i rozrywkowej, nagrania czytanej poezji i prozy. Wydawnictwa polskie, niemieckie, rosyjskie, francuskie. Układ zastany, wg spisu płyt winylowych: L 33–sygn. P001–P123, M 33–sygn. P124–P145, M 45–sygn. P150–P184. Różnice w opisie płyty i okładki w 2 przypadkach: sygn. P011 – obecnie Winył 011 i sygn. P138 – obecnie Winył 138; zdublowana sygnatura Winył 32 i Winył 32b;

KasetyA 001–537 – zawiera nagrania z lat 1970–2000 audycji Radia Solidarność, audycji Radia Wolna Europa, Radio France, Polskiego Radia, Radio Watykan, Polskiego Radia w Sztokholmie, nagrania wywiadów i relacji z Polski, nasłuchów ZOMO i milicji obywatelskiej 1981–1984, wywiadów i rozmów z ludźmi „Kultury”, z ważnymi postaciami ze świata, dźwiękowy zapis uroczystości dotyczących „Kultury” oraz użytkowe nagrania rozmów telefonicznych z lat 1978–1982. Ponadto wydania na kasetach nagrań muzyki, czytania poezji, prozy, występów kabaretowych. Liczne kasetki produkcji Media-Kontakt, Wydawnictwa CDN, Niezależnej Oficyny Wydawniczej Nowa, Niezależnej Oficyny Fonograficznej Kraków. Zachowano układ i opis¹²⁹ sygn. 1–473 i dopisano kasetki nie występujące w spisie. Nagrania amatorskie dokumentujące ważne wydarzenia lub wypowiedzi czy rozmowy telefoniczne, nieformalne kopie określono w Uwagach jako Nagrania archiwalne;

Nagrania 1–3 – zawierają nagrane na taśmy magnetofonowe z lat około 1950–2000 oryginalne wywiady, nagrania muzyczne (duet Marek i Wacek, Bułat Okudźawa), kopie nagrań, fragmenty audycji. Dotyczą wydarzeń w Instytucie Literackim, osób związanych z „Kulturą”. Opisy na podstawie spisu w układzie wg rozmiarów szpul magnetofonowych: duże o średnicy 18 cm – sygn. Td1–Td21 (obecnie: Nagrania 01), średnie o średnicy 13 cm – sygn. Ts1–Ts13 (obecnie: Nagrania 02), małe o średnicy 7,5 cm – o sygn. Tm1–Tm3 (obecnie: Nagrania 03). Dopisano nagrania wcześniej niezinventaryzowane. Nagrania amatorskie dokumentujące ważne wydarzenia lub wypowiedzi, nieformalne kopie innych nagrań określono w Uwagach jako Nagrania archiwalne.

129. Opis podserii KasetyA wykonany przez Artura Górkę w 2001 r., por. rps ILK DWyd 269/1.

11.05

ILK Cd ROM

Dokumenty Elektroniczne

Język polski; 2001–2011

4 jednostki

Podseria zawiera zbiór przypadkowy, materiały nadesłane przez czytelników.

Układ według numerów płyt CD; przechowywane i opisane w ramach zbioru płyt CD zostały wydzielone ze zbioru dokumentów dźwiękowych bez osobnej numeracji.

Organizacja materiałów w podserii:

Cd 36 ROM – *Bibliografia Miasta Tarnowa za Lata... / oprac. Maria Sądziadowicz*

Cd 39 ROM – *Instytut Literacki w Paryżu 1947–2001*. Wystawa: Kołobrzeg 30.08–09.09.2001

Cd 41 ROM – *Przeciwko kilku myślom... co nie nowe: procesy krajowców za kontakty z paryską „Kulturą”: wystawa IPN*

Cd 46 ROM – 2. Ogólnopolskie Biennale „Pejzaż ludzki”, dedykowane Józefowi Czapskiemu dla uczniów państwowych średnich szkół plastycznych: „Życie jako inspiracja działań artystycznych”

Cd 47 ROM – 4. Ogólnopolskie Biennale „Pejzaż ludzki”, dedykowane Józefowi Czapskiemu dla uczniów państwowych średnich szkół plastycznych: „Życie jako inspiracja działań artystycznych”.

11.06

ILK Wyc

Wycinki Prasowe

Język polski, języki różne; 1946–2008; druk, kserokopia, komputeropis

2 jednostki

Podseria zawiera wybrane egzemplarze gazet, wycinki prasowe gromadzone za pośrednictwem agencji wycinków, prenumeraty prasy, egzemplarzy i wycinków nadsyłanych przez korespondentów, kserokopie wycinków.

Mniejsze i większe zbiory wycinków znajdują się w niemal każdej serii archiwalnej – por. m.in. PoJCz 21/1–2, Kor Red Herling T.4/1–8. W serii Okruchy Historii są to wydzielone tomy: OH 002/4, OH 003/3, OH 005/2, OH 010/3, OH 013/6, OH 014/2, OH 015/3–5, OH 021/1–5, OH 022, OH 026/2, OH 051/10. Zbiory wycinków w większości nieuporządkowane.

Organizacja materiałów w podserii:

Wyc 01 Wycinki dotyczące Lecha Wałęsy (duże pudło)

Wyc 02 Wycinki prasowe i drobne materiały 1960–2000.

Uwagi: papier gazetowy silnie utleniony, wczesne kserokopie zanikają.

Życie Artystyczne

Język polski i różne języki; 1950–2001; druk, rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, fotografia, komputeropis

12 jednostek (17 woluminów), razem 3000 kart (w tym 10 listów)

Podseria zawiera dokumenty życia społecznego dotyczące twórczości artystycznej w Polsce i wśród Polonii, wycinki prasowe i kopie listów. Kolekcja utworzona z nadsyłanych materiałów, wydzielonych w okresie około 1950 r. równoległe ze zbiorem Emigracyjne dokumenty chwili (obecnie włączone do serii Dokumenty Chwili). Nazwa zbioru „Wystawy plastyczne na Zachodzie” została w 2004 r. zmieniona na „Życie artystyczne w Kraju i na emigracji”¹³⁰.

Uporządkowanie wstępne w 2003 r.¹³¹. Przy obecnym porządkowaniu zachowano zastany układ rzeczowy, materiały wewnątrz teczek wymagają uporządkowania i opisanie.

Organizacja materiałów w podserii:

Ż.Art 01–02 Wystawy plastyczne

Ż.Art 03–05 Teatr

Ż.Art 06 Opera i operetka

Ż.Art 07 Muzyka

Ż.Art 08 Fotografia

Ż.Art 09 Film

Ż.Art 10–12 Plakaty i materiały różne.

Uwagi: Plakaty Ż.Art 10 przechowywane są w specjalistycznej komodzie w magazynie cymeliów. Plakaty i afisze w większości przedarte na zgięciach, papier znacznie utleniony.

12. Papiery Osobiste Mieszkańców Domu

Papiery Osobiste Józefa Czapskiego

Język polski, francuski, angielski, niemiecki, rosyjski, czeski; 1941–2000; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, druk, fotografia

22 jednostki (24 woluminy), razem 4100 kart (w tym 1000 listów) oraz 2 fotografie

Józef Czapski (1896–1993) polski artysta malarz i pisarz, major WP; od 1947 związany z Instytutem Literackim, autor „Kultury”; mieszkaniec Domu „Kultury”.

130. T. Czarnota, „*To zawsze zostanie dla potomności...*”, op. cit., s. 101, przypis 407.

131. Uporządkowanie Janusz Wesołowski, zarys wstępu do inwentarza i wstępne opracowanie dr Małgorzata Nossowska, Monika Sędłak, por. rps ILK DWyd 26g/2.

Podseria zawiera fragment osobistych papierów pozostawiony w miejscu zamieszkania po przekazaniu zgodnie z testamentem całej spuścizny do Muzeum Czapskich w Krakowie¹³².

Układ materiałów rzeczowy; listy w PoJCz 18 układ alfabetyczny, korespondencja wzajemna w PoJCz 19 układ chronologiczny.

Organizacja materiałów w podserii (opis zgodnie z układem spuścizny):

PoJCz 01–05, 13, 15–17, 20–22 MATERIAŁY BIOGRAFICZNE i AUTOBIOGRAFICZNE Dokumenty osobiste; Dokumenty dotyczące służby wojskowej; Materiały związane ze śmiercią; Materiały związane ze spuścizną; Józef Czapski, Oświadczenie w sprawie Katynia; Papiery finansowe; Rachunki prywatne – ubezpieczenia, opłaty, podatki; Katalogi wystaw i spotkań poświęconych Józefowi Czapskiemu; Wycinki i kopie z prasy; Różne publikacje związane z życiem i twórczością Józefa Czapskiego

PoJCz 06–08, 14 MATERIAŁY DOTYCZĄCE DZIAŁALNOŚCI Papiery dotyczące drukarni La Presse Rapide; Sprawozdania, dokumenty i inne materiały związane z likwidacją Placówki; Józef Czapski, *Notatki dotyczące „Kultury”*; Papiery związane z działalnością – podróże, kontakty, finanse

PoJCz 09 TWÓRCZOŚĆ Józef Czapski, Wspomnienia starobielskie; *Le paradis perdu*; Józef Czapski, *O przyjacielu*

PoJCz 12 MATERIAŁY WARSZTATOWE Materiały związane z Mustafą Czokajewem (Šokaj, Mustafa)

PoJCz 18 KORESPONDENCJA Listy do Józefa Czapskiego od różnych osób

Korespondencja wzajemna Józefa Czapskiego i Jerzego Giedroycia.

Uwagi: PoJCz 09 wymaga pełnej konserwacji. Fotografie znajdują się w zbiorze fotografii – Kolekcja Józefa Czapskiego.

12.02

ILK PoMCz

Papiery Osobiste Marii Czapskiej

Język polski, francuski; 1947–1981; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, druk, fotografia

4 jednostki (4 woluminy), razem 410 kart (w tym 40 listów) 1 fotografia

Maria Czapska (1894–1981), historyk literatury, eseistka, autorka wspomnień, siostra Józefa Czapskiego; od 1945 r. w Paryżu, od roku 1947 związana z Instytutem Literackim; mieszkanka Domu „Kultury”.

132. Archiwum Józefa Czapskiego przechowywane w Muzeum Czapskich w Krakowie mierzy około 16 mb., w katalogu drukowanym opisano t. 1, 700 j. (*Archiwum Józefa i Marii Czapskich z Maisons-Laffitte / zinwentaryzował, wstęp i indeks przygotował Janusz S. Nowak przy współpr. Janusza Pezdy; Kraków: Muzeum Narodowe; Warszawa: Instytut Dokumentacji i Studiów nad Literaturą Polską. Oddział Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza, [2008]*); t. 2, 165 j. (w druku), w tym listy blisko 1700 korespondentów. Dzienniki 1942–1992 około 6,5 mb.

Podseria zawiera fragment spuścizny składający się z drobnych resztek odnalezionych w Archiwum po przekazaniu właściwej spuścizny do Muzeum Czapskich w Krakowie.

Układ rzeczowy.

Organizacja materiałów w podserii:

PoMCz 1 Kalendarze z adresami

PoMCz 2 Notatki do różnych prac literackich

PoMCz 3 Listy do Marii Czapskiej od różnych osób

PoMCz 4 Drobne materiały dotyczące Marii Czapskiej.

Uwagi: PoMCz 5 przeniesione do podserii Fotografie – Album Marii Czapskiej.

12.03

ILK PoJG

Papiery Osobiste Jerzego Giedroycia

*Język polski, francuski, angielski, niemiecki, rosyjski, ukraiński; 1764–2005; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, druk, fotografia, komputeropis
151 jednostek (96 woluminów), razem 21 300 kart (w tym 2750 listów) oraz 10 fotografii, 9 map*

Jerzy Giedroyc (1906–2000), wydawca, publicysta, polityk i działacz emigracyjny; współzałożyciel Instytutu Literackiego w Rzymie w 1946 r. (od 1947 r. w Paryżu), redaktor „Kultury” i „Zeszytów Historycznych”, mieszkańiec Domu „Kultury”; założyciel i członek Stowarzyszenia Instytut Literacki Kultura; 1981–2000 działacz czterech fundacji pomocowych, po roku 1990 wielokrotnie uhonorowany odznaczeniami oraz doktoratami *honoris causa* siedmiu uniwersytetów.

Podseria zawiera papiery prywatne, które udało się Jerzemu Giedroycowi przewieźć przez całą wojenną wędrówkę¹³³. Przechowywane były osobno od archiwum wydawnictwa, dopiero po śmierci Henryka Giedroycia w 2010 r. włączono je do Archiwum. Udostępnianie części dokumentów zostało przez twórcę archiwum zastrzeżone do 2025 roku.

Układ teczek i ich tytuły, modyfikowane w różnych okresach przez autora, zostały prowizorycznie spisane w roku 1998 i porządkowane w 2005 r.¹³⁴, ze zmianami wprowadzonymi przez Henryka Giedroycia. Ze względu na znaczne niekonsekwencje nieautorskiego układu zastanego, przy obecnym porządkowaniu zmieniono go na zgodny z układem spuścizny z zachowaniem tytułów

133. Por. rps ILK Kor Red Weinstein – Kopia listu Jerzego Giedroycia do Jana Weinsteina z 21.08.1968: „część archiwum [osobistego] zaginęła w Turcji a część wyjeżdżając na początek 1941 roku z Rumunii w sposób raczej dramatyczny, musiałem zniszczyć”.

134. Por. projekt uporządkowania Tomasz Czarnota rps ILK DWyd 269/2 oraz tegoż, *Problem granic zespołu w archiwach osobistych z perspektywy ich twórców – przypadek archiwaliów Jerzego Giedroycia*, „Archeion” 2016 nr 117, s. 248–270.

teczek i autorskich podziałów, które udało się zidentyfikować. Organizacja materiałów w podserii:

PoJG 01 TWÓRCZOŚĆ: Wypowiedzi, wywiady, noty; Materiały warsztatowe

PoJG 02 DZIAŁALNOŚĆ: Działalność do 1939; Działalność w strukturach cywilnych władz państwowych w kraju i poza jego granicami 1939–1941; Działalność w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie 1941–1948

PoJG 03 MATERIAŁY AUTOBIOGRAFICZNE: Życiorysy; Agendy; Dziennik

PoJG 04 DOKUMENTY OSOBISTE

PoJG 05 MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

PoJG 06 MATERIAŁY RODZINNE

PoJG 07 MATERIAŁY OBCE

PoJG 08 KORESPONDENCJA: Listy z lat 1939–2000 (układ alfabetyczny wg nazwisk nadawców; w opisach zaznaczono listy przechowywane wcześniej w tezcze „Wybrane”); Życzenia okolicznościowe (układ wg lat); Korespondencja polityczna 1986–1997 (układ alfabetyczny wg nazwisk nadawców); Listy i materiały wybranych osób kopiariusz korespondencji z okresu wojennego

PoJG 09–PoJG 10 MATERIAŁY ZASTRZEŻONE. Poufne i zastrzeżone do 2025 r. Uwagi: ponadto mapy i plany z lat 1939–1945: Rumunia (2), Palestyna, Jerozolim, Europa Śr., Adriatyk, Sardynia i Korsyka, Włochy. W dwóch pudłach przechowywane są materiały Głównej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – Instytut Pamięci Narodowej dotyczące Jerzego Giedroycia i „Kultury” (kserokopie) przekazane do Archiwum w 1997 r. przez Zbigniewa Siemiątkowskiego¹³⁵.

12.04

ILK PoHG

Papiery Osobiste Henryka Giedroycia

Język polski, francuski, angielski, niemiecki, włoski, rumuński; 1938–2010. rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, druk, fotografia, komputeropis 5 jednostek (5 woluminów), razem 800 kart (w tym 110 listów) oraz 10 fotografii

Henryk „Dudek” Giedroyc (1922–2010), brat Jerzego Giedroycia; współpracownik Instytutu Literackiego od 1952 r., w latach 1952–1966 i 2002–2010 mieszkaniec Domu „Kultury”, w latach 2003–2010 dyrektor Instytutu Literackiego.

Podseria zawiera przede wszystkim dokumenty osobiste i pamiętki z okresu 1939–1953 oraz korespondencję z lat 2000–2010.

Układ materiału według układu spuścizny. Przy porządkowaniu nie zachowano układu zastanego ze względu na jego przypadkowość i niekonsekwencję.

Organizacja materiałów w podserii:

PoHG 01 DOKUMENTY OSOBISTE

PoHG 02 MATERIAŁY AUTOBIOGRAFICZNE I BIOGRAFICZNE

PoHG 03 KORESPONDENCJA

PoHG 04 VARIA I MATERIAŁY OBCE.

Uwagi: PoHG 05 przeniesione do podserii Fotografie Kolekcja Henryka Giedroycia oraz Kolekcja Ledy Giedroyc.

12.05

ILK PoZaH

Papiery Osobiste Zygmunta Hertza

Język polski, francuski, włoski, angielski, niemiecki; około 1942–1993; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, druk, fotografia
14 jednostek (23 woluminy), razem 3300 kart (w tym 950 listów) oraz 2 rysunki, 23 fotografie, wycinki prasowe

Zygmunt Hertz (1908–1979), współzałożyciel i pracownik Instytutu Literackiego, mieszkaniec Domu „Kultury”.

Podseria zawiera materiały ze spuścizny Zygmunta Hertza, porządkowane przez Zofię Hertz.

Układ materiału zgodny z układem spuścizny nadano przy obecnym porządkowaniu. Korespondencja porządkowana była w 2001 i w 2004 r.¹³⁶.

Organizacja materiałów w podserii:

PoZaH 01–07, 11 MATERIAŁY BIOGRAFICZNE Dokumenty osobiste, Dokumenty dotyczące służby wojskowej, Materiały dotyczące czasu wolnego, stanu zdrowia i śmierci; Wspomnienia o Zygmuncie Hertz

PoZaH 08 TWÓRCZOŚĆ

PoZaH 10 MATERIAŁY DO DZIAŁALNOŚCI Działalność księgarska, sprawy finansowe

PoZaH 12 KORESPONDENCJA

PoZaH 09, 13, 14 MATERIAŁY OBCE Materiały związane z edycją korespondencji Czesława Miłosza i Zygmunta Hertza.

Uwagi: część spuścizny, w tym obszerny zbiór fotografii por. Zakład Rękopisów Biblioteki Narodowej w Warszawie

12.06

ILK PoZiH

Papiery Osobiste Zofii Hertz

Język polski, francuski, włoski, angielski, niemiecki, rosyjski; 1945–2006; rękopis, maszynopis, kserokopia, druk, faks, komputeropis, fotografia
28 jednostek (42 woluminy), razem 2700 kart (w tym 1800 listów) oraz fotografie

Zofia Hertz z d. Neuding (1910–2003), współzałożycielka Instytutu Literackiego, najbliższa współpracownica Jerzego Giedroycia, po jego śmierci dyrektorka Instytutu Literackiego w Paryżu.

1 136. Por. wcześniejsze spisy rps ILK DWyd 269/2.

Podseria zawiera materiały ze spuścizny Zofii Hertz.

Układ mieszany, rzeczowo-chronologiczny, częściowo zgodny z układem spuścizny z uwzględnieniem podziałów dokonanych przez twórcę.

Organizacja materiałów w podserii (opis według układu spuścizny):

PoZIH 01–07 KORESPONDENCJA

PoZIH 08, 10, 19, 26 MATERIAŁY BIOGRAFICZNE Rozmowa Zdzisława Kudelskiego z Zofią Hertz; Rachunki prywatne, materiały pośmiertne

PoZIH 14, 17 MATERIAŁY RODZINNE Listy i drobne pamiątki po mężu Zygmuncie oraz kondolencje po jego śmierci

PoZIH 18, 23 MATERIAŁY WARSZTATOWE Egzemplarz redakcyjny publikacji *Listy Czesława Miłozsa do Zygmunta Hertza* oraz recenzje dotyczące tej publikacji

PoZIH 09–25 MATERIAŁY OBCE

PoZIH 26d, 27d, 28d DEPOZYTY Olgi Scherer i Agnieszki Osieckiej.

Uwagi: część spuścizny, w tym obszerny zbiór fotografii por. także Zakład Rękopisów Biblioteki Narodowej w Warszawie.

13. Materiały Powierzone

13.01

ILK SJM

Spuścizna Juliusza Mieroszewskiego

Język polski, angielski, francuski, niemiecki, rumuński, białoruski; około 1924–1976; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, druk
 13 jednostek (8 woluminów), razem 1600 kart (w tym 20 listów)

Juliusz Mieroszewski (1906–1976), dziennikarz, publicysta, pisarz polityczny; od 1949 r. stały współpracownik „Kultury”.

Podseria zawiera materiały zgromadzone w Archiwum w trakcie trwania współpracy, przesłane przez autora, uzyskane okazjonalnie oraz materiały pośmiertne, materiały przekazane przez rodzinę drugiej żony Jadwigi (Inki), materiały przekazane przez córkę Monikę w 1997 r.

Układ nadany w trakcie porządkowania przez Teresę Karpińską w latach 80. xx wieku, oraz w 2002 r.¹³⁷. Przy obecnym porządkowaniu zachowano układ zastany, dołożono papiery odnalezione później.

Organizacja materiałów w podserii (opis według układu spuścizny):

¹³⁷ Por. wstęp do publikacji *Listy 1957–1975. Cz. 1–3 / Jerzy Giedroyc, Juliusz Mieroszewski; opracował, wstępem i przypisami opatrzył Rafał Habielski, Warszawa 2016; wstępny spis zawartości spuścizny oraz zarys biogramu Tomasz Czarnota, Piotr Bednarz, rps ILK DWyd 269/2.*

SJM 01–09 TWÓRCZOŚĆ Artykuły i inne teksty Juliusza Mieroszewskiego z lat 1960–1972 publikowane głównie w dziale „Kroniki angielskie”; Teksty niepublikowane; Tłumaczenia, notatki i inne teksty; Teksty polemiczne

SJM 10–12 MATERIAŁY BIOGRAFICZNE Dokumenty osobiste oraz materiały biograficzne

SJM 13 KORESPONDENCJA.

13.02

ILK SKAJ

Spuścizna Konstantego A. Jeleńskiego

Język polski, angielski, francuski, niemiecki, włoski; około 1850–1996; rękopis, maszynopis, kserokopia, druk, rysunek, fotografia

27 jednostek (5 woluminów), razem 1200 kart (w tym 180 listów) oraz 16 fotografii, rysunek

Konstanty A. Jeleński (1922–1987), intelektualista, eseista, krytyk i publicysta; żołnierz Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie; w latach 1952–1973 uczestnik Kongresu Wolności Kultury; od 1950 r. związany z paryską „Kulturą”.

Podseria zawiera fragment spuścizny¹³⁸ przekazany do Archiwum Instytutu w latach 1987–1997 i przechowywany w szafach depozytowych¹³⁹.

Zastany układ materiału według porządku spuścizny nadany został przy porządkowaniu w 2001 r.¹⁴⁰. Przy porządkowaniu obecnym zachowano układ zastany.

Organizacja materiałów w podserii (opis według układu spuścizny):

SKAJ 01–02 TWÓRCZOŚĆ Artykuły i tłumaczenia

SKAJ 03–05 MATERIAŁY WARSZTATOWE Fragmenty tłumaczeń, utworów literackich, notatki, wycinki prasowe.

SKAJ 06–10, 26–27 MATERIAŁY BIOGRAFICZNE Dokumenty osobiste, dokumenty dotyczące służby wojskowej, dotyczące spraw finansowych, materiały pośmiertne; Fotografie (wraz ze spisem)

SKAJ 15–23 MATERIAŁY RODZINNE Fragment spuścizny Reny Jeleńskiej; Materiały dotyczące Jeleńskich

SKAJ 11, 13 KORESPONDENCJA

SKAJ 12, 14, 24–25 MATERIAŁY OBCE Autograf opowiadania Gustawa Herling-Grudzińskiego *Księżę Mediolanu* z dedykacją dla Konstantego A. Jeleńskiego oraz artykuł Jana Zielińskiego o twórczości Konstantego A. Jeleńskiego; Materiały genealogiczne rodziny Giedroyciów; Listy Witolda Gombrowicza i Kazimierza Romanowicza do różnych adresatów; Spis książek i archiwaliów Konstantego A. Jeleńskiego przekazanych do archiwum KUL.

138. Inna część spuścizny Konstantego A. Jeleńskiego przechowywana jest w archiwum KUL.

139. W spisie poz. ILK DMatPow 179.

140. Por. rps ILK DWyd 269/4.

13.03

ILK SFM

Spuścizna Feliksa Mantla

Język polski, angielski, francuski, rosyjski; 1940–1971; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, druk, fotografia
7 jednostek (6 woluminów), razem 1020 kart (w tym 150 listów) oraz 63 fotografie i 9 kart poczt.

Feliks Mantel (1906–1990), prawnik, działacz polityczny, dyplomata i historyk, poseł do Krajowej Rady Narodowej (1944–1947). Spuścizna Feliksa Mantla, przechowywana przez prof. Jerzego Langroda w Paryżu, zgodnie z wolą twórcy została przekazana do Instytutu Literackiego w 1963 r. *Kronika*, prowadzona w Wiedniu 1946 r., została przesłana na ręce Jerzego Giedroycia w 1971 r. Spuścizna przechowywana była w szafach depozytowych¹⁴¹.

Podseria zawiera wybrane przez twórcę materiały przekazane zgodnie z jego wolą do Instytutu.

Przy obecnym porządkowaniu zachowano układ materiałów nadany w 2001 r.¹⁴².

Organizacja materiałów w podserii (opis według układu spuścizny):

SFM 01, 06 MATERIAŁY BIOGRAFICZNE; Materiały biograficzne i rodzinne; Fotografie i ikonografia

SFM 02, 05 MATERIAŁY DO DZIAŁALNOŚCI Materiały do działalności politycznej, dyplomatycznej i zawodowej; Materiały związane z 2 Korpusem Polskim we Włoszech

SFM 03 TWÓRCZOŚĆ Mantel, Feliks *Kronika wiedeńska*

SFM 04 KORESPONDENCJA; Korespondencja

SFM 07 Spis akt wykonany przez Feliksa Mantla.

13.04

ILK SLU

Spuścizna Leopolda Ungera – fragment

Język polski; 1981–2010; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, komputeropis, fotografia, druk
2 jednostki (1 wolumin), razem 110 kart (w tym 5 listów) oraz 2 fotografie, wycinki prasowe

Leopold Unger (1922–2011), dziennikarz, publicysta, eseista, komentator ds. międzynarodowych, od 1969 r. na emigracji, współpracował z „Kulturą” od 1969 do 2000 r.

Podseria zawiera niewielki fragment wydzielony przez twórcę z całości spuścizny. Materiały zostały przywiezione przez Wojciecha Sikorę z Brukseli¹⁴³ po śmierci Leopolda Ungera w 2011 r.

141. W spisie poz. rps ILK DMatPow 047.

142. Opis na podstawie inwentarza serii sporządzonego przez Artura Rogalskiego w 2001 r., por. rps ILK DWyd 269/4.

143. Większość materiałów została przekazana do zbiorów Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.

Układ rzeczowy nadany przez twórcę spuścizny.
Organizacja materiałów w podserii:
SLU 01 Materiały dotyczące Józefa Becka
SLU 02 Materiały dotyczące Instytutu Literackiego Kultura.

13.05

ILK SSZ

Spuścizna Stanisława Zaćwilichowskiego – fragment

Język polski, angielski, francuski, rosyjski; 1917–1930. rękopis, maszynopis, kserokopia, druk, fotografia

5 jednostek (2 woluminy), razem 240 kart (w tym 1 list) oraz 50 fotografii

Stanisław Zaćwilichowski (1902–1930), oficer II Oddziału Sztabu Generalnego Wojska Polskiego; sekretarz premiera Kazimierza Bartla (1926–1929), zginął w wypadku samochodowym.

Podseria zawiera fragment spuścizny, część materiałów została przesłana przez córkę, Zofię Danutę Zaćwilichowską-Łoś w 1995 r.

Układ zastany w 2005 r.¹⁴⁴, zmieniono na układ zgodny z układem spuścizny.

Organizacja materiałów w podserii:

SSZ 1–2 DOKUMENTY OSOBISTE oraz list

SSZ 3–4 MATERIAŁY BIOGRAFICZNE I AUTOBIOGRAFICZNE – Dziennik

SZZ 5 FOTOGRAFIE.

13.06

ILK SJZ

Spuścizna Józefa A. Zielickiego – fragment

Język polski, angielski, włoski; 1943–1944; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, druk 3 jednostki (2 woluminy), razem 120 kart (w tym 40 listów)

Józef A. Zielicki (1910–1973), pedagog, działacz harcerski, matematyk, absolwent Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, więzień sowiecki, przyjaciel Józefa Czapskiego, po wojnie działacz emigracyjny w Londynie; współpracownik Instytutu Literackiego w Rzymie i w okresie spółki z księgarnią Libella, opublikował w „Kulturze” kilka tekstów.

Podseria zawiera fragment papierów osobistych z okresu wojennego.

Układ rzeczowo-chronologiczny.

Organizacja materiałów w podserii:

SJZ 01 Dokumenty dotyczące służby wojskowej

SJZ 02 Dokumenty dotyczące działalności w Referacie Filmowym Armii Polskiej na Wschodzie

SJZ 03 Korespondencja.

144. Porządkowała Agata Bednarek, opis obecny na podstawie inwentarza z 2005 r., por. rps ILK DWyd 269/3.

13.07

ILK SKS

Spuścizna Kazimierza Studentowicza – fragment

*Język polski; 1938–1980; maszynopis, kserokopia, fotokopia, druk
10 jednostek (5 woluminów), razem 1160 kart*

Kazimierz Studentowicz (1903–1992), prawnik, doktor habilitowany nauk ekonomicznych, publicysta, działacz polityczny, ofiara represji w okresie stalinowskim.

Podseria zawiera materiały przesłane do Instytutu Literackiego przez twórcę w 1957 r.

Spis teczek I–VI materiałów przekazanych przez Kazimierza Studentowicza sporządziła Teresa Karpińska w latach 80. XX wieku; z teczek I autobiografia (życiorys) została przeniesiona do serii *Wiszące Teczki*. W 2001 r. nadano nowy układ zgodny z porządkiem spuścizny¹⁴⁵. Przy obecnym porządkowaniu zachowano układ zastany.

Organizacja materiałów w podserii:

SKS 01–05, 07, 08 Twórczość naukowa i publicystyczna

SKS 05–06, 10 Materiały dotyczące działalności politycznej.

Uwagi: Listy do Redakcji „Kultury” z lat 1957–1963, 1973 z licznymi załącznikami por. Kor Red Studentowicz; życiorys por. WT S 121.

13.08

ILK SAB

Spuścizna Andrzeja Bobkowskiego

*Język polski, hiszpański; 1946 – ca 1980; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, druk, komputeropis, fotografia
6 jednostek (9 woluminów), razem 1200 kart (w tym 180 listów) i 1 fotografia*

Andrzej Bobkowski (1913–1961), pisarz, eseista, przedsiębiorca, popularyzator modelarstwa lotniczego, z wykształcenia ekonomista; od 1948 r. przebywał w Gwatemali, w latach 1947–1961 publikował utwory w „Kulturze”.

Podseria zawiera materiały kolekcji utworzonej w Archiwum w połowie lat 80. XX wieku. Do fragmentu spuścizny pisarskiej przekazanej przez żonę, Barbarę¹⁴⁶ dołączono listy Andrzeja Bobkowskiego do Jerzego Giedroycia (wydzielone z serii *Korespondencja Redakcji*).

W trakcie obecnego porządkowania zachowano zastany układ rzeczowy nadany w połowie lat 80. XX wieku.

Organizacja materiałów w podserii:

SAB 1–2 Listy Andrzeja Bobkowskiego do Jerzego Giedroycia i do różnych osób

SAB 3–4 Twórczość oraz przekłady utworów Andrzeja Bobkowskiego dokonane przez Barbarę Bobkowską na jęz. hiszpański

¹⁴⁵. Porządkowanie Katarzyna Litwin i Ewa Zielińska. Spis por. rps ILK DWyd 269/3 tu w aneksie spis publikacji oraz spis części spuścizny znajdującej się w PIASA.

¹⁴⁶. Por. sygn. rps ILK Kor Red Bobkowska B.

SAB 5 Materiały dotyczące Andrzeja Bobkowskiego

SAB 6 Zbiór wycinków prasowych.

Uwagi: część papierów znacznie utleniona, listy i maszynopisy na przebitkach.

13.09

ILK SE

Słownik Emigracji

*Język polski; 1974–1990; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia
3 jednostki (4 woluminy), razem 500 kart (w tym 70 listów)*

Idea opracowania *Słownika Emigracji Polskiej* powstała w 1984 r. w kręgu podziemnego krakowskiego pisma „Arka”, której reprezentantem w Paryżu był Wojciech Sikora. We współpracy z Jerzym Giedroyciem i Konstantym A. Jeleńskim, przygotowaniem i realizacją projektu zajęli się Marek Kuderski i Wojciech Sikora. Dane biograficzne pozyskiwano drogą korespondencji oraz ankiet. Prace zostały wstrzymane w 1985 r., informacje biograficzne spływały do 1990 r., a większość nadesłanych tekstów wspomnieniowych została opublikowana na łamach „Arki”. Zebrane materiały przekazano do Archiwum Instytutu Literackiego.

Podseria zawiera materiały redakcyjne *Słownika*.

Układ nadany przez redaktora *Słownika* Wojciecha Sikorę. W trakcie obecnego porządkowania zachowano układ zastany.

Organizacja materiałów w podserii:

SE 01 Materiały redakcyjne, korespondencja oraz hasła osób i ciał zbiorowych

SE 02 Materiały pomocnicze do redakcji haseł

SE 03 Dublety.

13.10

ILK FPNLiNP–WK

Fundusz Pomocy Niezależnej Literaturze i Nauce Polskiej – Wojciech Karpiński

*Język polski, francuski, angielski, niemiecki, włoski; 1982–2002; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, druk
8 jednostek (2 woluminy), razem 320 kart (w tym 30 listów)*

Dzieje organizacji zob. podseria 13.11 Fundusz Pomocy Niezależnej Literaturze i Nauce Polskiej – Sekretariat.

Podseria zawiera materiały związane z działalnością w Funduszu zgromadzone przez Wojciecha Karpińskiego, który w 1982 r. objął funkcję koordynatora Funduszu po Konstantym A. Jeleńskim.

Układ rzeczowo-chronologiczny nadany w sekretariacie Funduszu. Przy obecnym porządkowaniu zachowano układ zastany.

Organizacja materiałów w podserii:

- FPNLiNP–WK 1 Dokumentacja spraw organizacyjnych Funduszu
- FPNLiNP–WK 2 Sprawozdania z zebrań Komitetu Wykonawczego
- FPNLiNP–WK 3 Informacje dotycząc funkcjonowania Funduszu
- FPNLiNP–WK 4 Sprawozdanie Finansowe za lata 1983–1986
- FPNLiNP–WK 5 Korespondencja Funduszu z Ford Foundation New York dotycząca przekazywania pieniędzy
- FPNLiNP–WK 6 Korespondencja Fundacji dotycząca otrzymywania subwencji z różnych fundacji
- FPNLiNP–WK 7 Sprawy wydawnicze Funduszu
- FPNLiNP–WK 8 Wtórnik dokumentów Funduszu.

13.11

ILK FPNLiNP–S

Fundusz Pomocy Niezależnej Literaturze i Nauce Polskiej – Sekretariat

Języki różne; 1982–2002; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, druk, faks 108 jednostek (60 woluminów), razem 11 700 kart (w tym 1970 listów) oraz 25 fotografii i 10 slajdów

Fundusz powstał w lutym 1982 r. (formalnie działalność zgłoszono w 1983 r.). Celem było udzielanie pomocy niezależnym inicjatywom z kręgu kultury i nauki z Polski oraz państw sąsiednich głównie z Ukrainy, Litwy i Białorusi. Prezesem był Czesław Miłosz, Jerzy Giedroyc był współtwórcą Funduszu oraz członkiem Komitetu Wykonawczego, w skład którego wchodził także Stanisław Barańczak, Mirosław Chojecki, Józef Czapski, Maria Danilewicz Zielińska, Feliks Gross, Gustaw Herling-Grudziński, Konstanty A. Jeleński, Zygmunt Kallenbach, Wojciech Karpiński, Leszek Kołakowski, Sławomir Mrozek, Krzysztof Pomian, Olga Scherer, Wiktor Weintraub. Komitet Wykonawczy miał siedzibę we Francji i odgrywał decydującą rolę w udzielaniu wsparcia finansowego, ostatecznie zakończył działalność we wrześniu 2002 roku.

Podseria zawiera materiały zgromadzone przez sekretarzy Funduszu – Mirosława Chojeckiego (do 1986 r.) i Wojciecha Sikorę. Do obowiązków sekretarzy należało prowadzenie korespondencji między członkami Komitetu Wykonawczego w sprawach Fundacji, gromadzenie, sprawdzanie i rozsyłanie wniosków w sprawach przyznawania stypendiów, wysyłanie i rozliczenia stypendiów, gromadzenie sprawozdań od beneficjentów z przebiegu stypendiów. Materiały związane z zakresem działalności Jerzego Giedroycia por. podseria o8.04 Fundusz Pomocy Niezależnej Literaturze i Nauce Polskiej – JG, a materiały związane z działalnością Wojciecha Karpińskiego zob. podseria 13.10 Fundusz Pomocy Niezależnej Literaturze i Nauce Polskiej – Wojciech Karpiński.

Układ materiałów rzeczowo-chronologiczny nadany w Sekretariacie Funduszu, przy obecnym porządkowaniu zachowano układ zastany.

Organizacja materiałów w podserii:

FPNLiNP 001–002 Sprawozdania z zebrań Komitetu Wykonawczego
 FPNLiNP 003–034 Wnioski o stypendia
 FPNLiNP 035 Sprawozdania z działalności Funduszu, 1983–2001
 FPNLiNP 036–051 Korespondencja członków Komitetu związana z działal-
 -nością
 FPNLiNP 052–062 Współpraca z Fundacjami, prośby o subwencje, gran-
 ty, rozliczenia i podziękowania za darowizny
 FPNLiNP 063 Wykazy stypendystów 1983–1999
 FPNLiNP 064 Sprawozdania z wykorzystania stypendiów Funduszu 1988–1997
 FPNLiNP 065 Potwierdzenia odbioru stypendiów
 FPNLiNP 066–068 Informacje o stypendiach przyznanych stypendystom
 z Białorusi, Ukrainy i Litwy
 FPNLiNP 069–082 Korespondencje sekretarza Funduszu z osobami ubie-
 gającymi się o granty wydawnicze oraz propozycje wydawnicze 1984–2000
 FPNLiNP 083 Akcja wymiany książek dla Polski
 FPNLiNP 084 Wywiad z Krzysztofem Pomianem nt. Funduszu
 FPNLiNP 086–099 Dokumenty księgowo Funduszu
 FPNLiNP 100–103 Wtórnik pism dotyczących subwencji i wniosków
 stypendialnych
 FPNLiNP 104 Podziękowania stypendystów
 FPNLiNP 105–108 Lista ostatnich podań oraz korespondencja sekreta-
 rza Wojciecha Sikory.

13.12

ILK POLCUL

Fundacja Polcul

Język polski, francuski, angielski; 1985–1991; maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, druk, faks

15 jednostek (7 woluminów), razem 1400 kart (w tym 50 listów)

Niezależna Fundacja Popierania Kultury Polskiej im. Jerzego Bonieckiego Polcul Foundation zarejestrowana została w roku 1981 w Sydney w Australii. Celem Fundacji jest wyróżnianie indywidualnych osób w Polsce czynnie zaangażowanych w tworzenie społeczeństwa obywatelskiego, poświęcających swój czas dla innych, podejmujących inicjatywy służące demokracji i budowaniu społeczności lokalnych.

Podseria zawiera materiały paryskiego biura Niezależnej Fundacji Popierania Kultury Polskiej im. Jerzego Bonieckiego POLCUL FOUNDATION zgromadzone przez Wojciecha Sikorę sekretarza do spraw europejskich z okresu, kiedy wyróżnienia były do Polski wysyłane z Francji. Sekretarz do spraw europejskich pełnił funkcję koordynatora, a przede wszystkim zajmował się wysyłaniem i dostarczaniem wyróżnień. Po 1989 r. stopniowo tworzone były przedstawicielstwa w Polsce i nie było potrzeby rozdzielania i rozprowadzania wyróżnień poprzez

Francję. W roku 1991 ustała definitywnie działalność sekretarza do spraw europejskich¹⁴⁷. Materiały związane z zakresem działalności Jerzego Giedroycia por. podseria o8.03 Fundacja Polcul – JG.

Układ rzeczowo-chronologiczny nadany w sekretariacie Fundacji¹⁴⁸, przy obecnym porządkowaniu zachowano układ zastany.

Organizacja materiałów w podserii:

POLCUL 01 Listy Jerzego Bonieckiego do Wojciecha Sikory i kopie odpowiedzi

POLCUL 02–04 Materiały informacyjne, wycinki prasowe, foldery reklamowe Fundacji Polcul

POLCUL 05 Rozliczenia finansowe rozdziału wyróżnień Fundacji Polcul za rok 1985

POLCUL 06 Sprawozdanie z rozdziału wyróżnień Fundacji Polcul za rok 1986

POLCUL 07–12 Sprawozdania z wysyłki za lata 1987–1990

POLCUL 13–14 Rejestry wysyłki nagród i adresy za lata 1986–1989

POLCUL 15 Dublety dokumentów.

13.13

ILK DMatPow

Drobne Materiały Powierzone

Języki różne; 1900–2010; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, fotografia, komputeropis, druk

391 jednostek (290 woluminów), razem 70 800 kart (w tym 430 listów), 600 fotografii, mapy, ilustracje, wycinki prasowe

Podseria zawiera różne materiały przekazane Instytutowi Literackiemu w depozyt przez osoby prywatne lub instytucje¹⁴⁹. Zbiór utworzony przede wszystkim w celu bezpiecznego przechowania powierzonych materiałów, także dla wykorzystania ich w pracach badawczych i edytorskich. Są to w większości materiały oryginalne – rękopisy, maszynopisy i kopie maszynowe z poprawkami, niektóre teksty były publikowane w „Kulturze” lub „Zeszytach Historycznych”. Seria zawiera wspomnienia, pamiętniki i relacje, opracowania publicystyczne i naukowe, prace magisterskie, autorskie zbiory materiałów dokumentacyjnych do tematu lub biografii osoby, dokumentację wydarzeń, także wiersze i teksty literackie prozą, dramaty oraz przekłady, zbiory twórczości stanowiące fragmenty spuścizn. Część materiałów dotyczących spraw politycznych

147. 15-letnia działalność Fundacji por.: POLCUL FOUNDATION Niezależna Fundacja Popierania Kultury Polskiej / [oprac. red. Jolanta Jabłonowska], Rose Bay, Australia: Polcul Foundation [druk ulotny wyd. II około 1998].

148. Wstępny opis 2004–2005 por. rps ILK DWyd 269/2.

149. Por. T. Czarnota, „*To zawsze zostanie dla potomności...*”, op. cit., s. 281, spisy por. ILK DWyd 271.

lub uznanych za zagrażające bezpieczeństwu osób, chroniona była w schowku w piwnicy (zaznaczono w opisie).

Układ według spisu, liczącego 275 pozycji, sporządzonego w roku 1997¹⁵⁰. Materiały przechowywane były w szarych kopertach lub teczkach w układzie przypadkowym, w pewnej mierze opartym na chronologii wpływu. W różnych latach sporządzono kolejne spisy depozytów. Zastane braki w spisach wynikają prawdopodobnie z przeniesienia niektórych materiałów do innych części Archiwum z powodu potrzeb edytorskich, niektóre wydzielono podczas porządkowania w latach 2000–2005 (w opisie dodano odsyłacze). Przy obecnym porządkowaniu ze względów konserwatorskich wyjęto do osobnej jednostki wycinki prasowe i kserokopie wycinków, jeżeli stanowiły samoistne całości, materiały tematycznie zgodne dołączono do serii Okruczy Historii, jednostkom nowo utworzonym nadano numery poza dotychczasowymi spisami: DMatPow 347–391; na końcu dodano opisy materiałów nie wpisanych na listę, dołożonych do szaf depozytowych po 1997 r.

Uwagi: wg spisu brak ośmiu pozycji z tego: DMatPow 047 Spuścizna Feliksa Mantla wyjęta w 2001 r. znajduje się w serii SFM 1–7; DMatPow 052 Spuścizna Jerzego Stempowskiego wyjęta w 2001 r. znajduje się w serii Stemp 1–4; DMatPow 179 Spuścizna Konstantego A. Jeleńskiego wyjęta w 2001 r. znajduje się w serii SKAJ 1–27. Prawdopodobnie zwrócono deponentom DMatPow 024, 108, 151, 154, ale tylko przy poz.185 dodana nota „zwrócono w 2000 r.”

13.14

ILK PAK

Publikacje z Archiwum ILK

Język polski, 1993–2005; rękopis, maszynopis, kopia maszynowa, kserokopia, komputeropis, druk

17 jednostek (43 woluminy), razem 10 000 kart (w tym 30 listów)

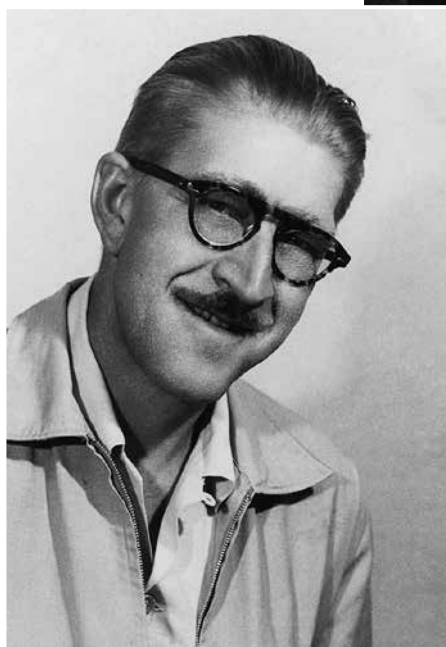
Podseria zawiera dokumentację prowadzonych w Instytucie Literackim korekt i prac uzupełniających (przede wszystkim indeksy) do 11 zbiorów listów wydanych przez sw „Czytelnik” w serii wydawniczej Archiwum „Kultura”¹⁵¹ oraz 5 publikacji opartych na materiałach z Archiwum ILK wydanych przez: Wydawnictwo Norbertinum, Wydawnictwo UMCS, Bibliotekę Narodową, Towarzystwo „Więź”, Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Emigracji.

Układ materiałów według numeracji serii wydawniczej Archiwum „Kultura”, pozostałe – układ zastany. Organizacja materiałów w podserii:

150. Por. rps ILK DWyd 271.

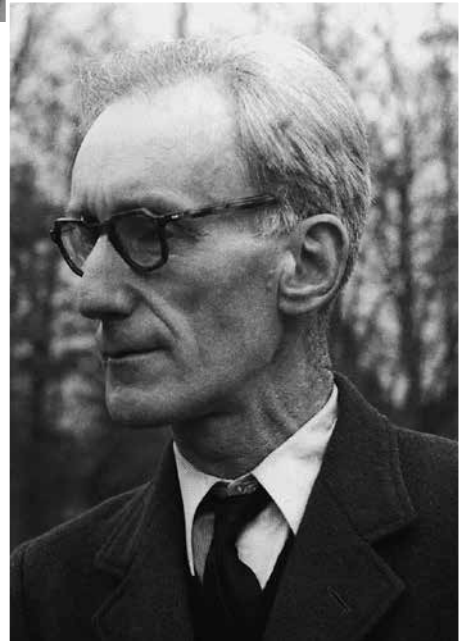
151. W liście Andrzeja S. Kowalczyka do Jacka Krawczyka z 25 czerwca 1993 r. czytamy: „Czytelnik planuje wydać całą serię korespondencji z archiwum Instytutu i zaproponuje to redaktorowi” por. list rps ILK Kor Red Kowalczyk A S; w korespondencji Michała Komara, wiceprezesa sw „Czytelnik” z Jerzym Giedroyciem brak listów z tego okresu.

- PAK 00 Materiały dotyczące serii wydawniczej Archiwum „Kultury”
PAK 01 Listy Jerzy Giedroyc – Witold Gombrowicz
PAK 02 Jerzy Giedroyc, *Autobiografia na cztery ręce*, wyd. 2
PAK 03 Listy Jerzy Giedroyc – Konstanty A. Jeleński
PAK 04 Listy Jerzy Giedroyc – Andrzej Bobkowski
PAK 05 Listy Jerzy Giedroyc – Jerzy Stempowski
PAK 06 Listy Jerzy Giedroyc – Juliusz Mieroszewski
PAK 07 Listy Jerzy Giedroyc – Melchior Wańkowicz
PAK 08 Emigracja ukraińska: listy 1950–1982 / Jerzy Giedroyc
PAK 09 Listy Jerzy Giedroyc – Witold Gombrowicz (wyd. 2)
PAK 10 Listy Jerzy Giedroyc – Czesław Miłosz
PAK 11 Listy Jerzy Giedroyc – Teodor Parnicki
PAK 12 Listy Jerzy Giedroyc – Zbigniew S. Siemaszko
PAK 13 *Była raz „Kultura”...*
PAK 14 *Uporządkować wspomnienia...*
PAK 15 *Teczki Giedroycia*
PAK 16 Listy Jerzy Giedroyc – Aleksander Janta-Pończyński
PAK 17 *Jerzego Giedroycia doktoraty honoris causa.*

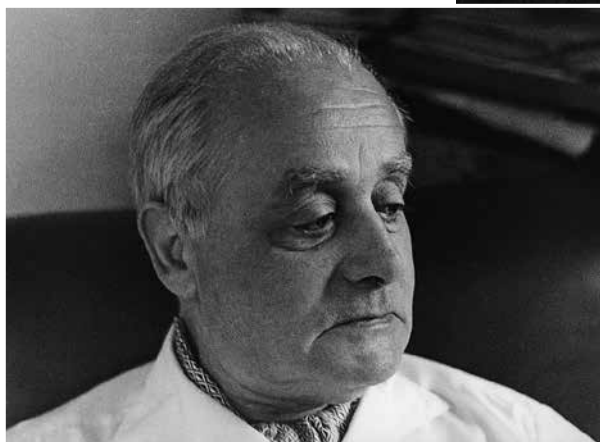
Czesław Bielecki (1948-).
Fot. ze zbiorów Instytutu Literackiego Kultura

Andrzej Bobkowski (1913-1961), Gwatemala 1958.
Fot. ze zbiorów Instytutu Literackiego Kultura

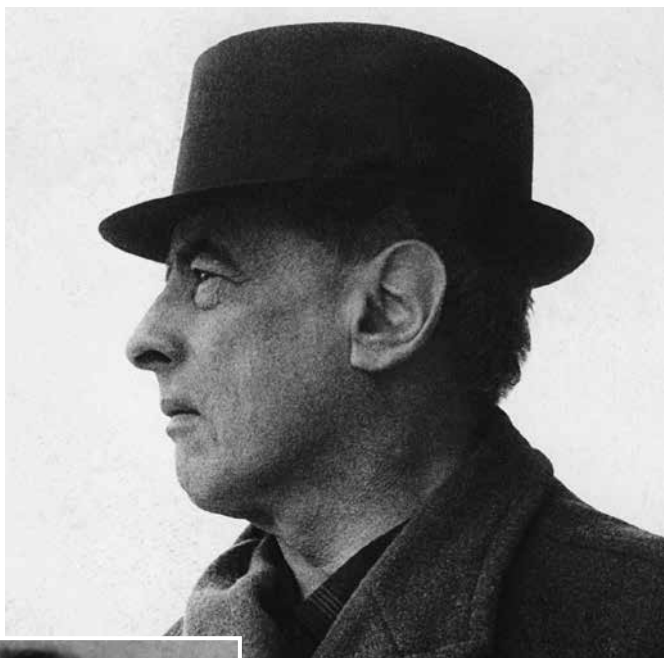
Maria Czapska (1894–1981).
Fot. ze zbiorów Instytutu Literackiego Kultura

Józef Czapski (1896–1993) podczas uroczystości obchodów
40-lecia „Kultury”, Paryż 1986.
Fot. Hanna Wesołowska-Dobiecka ze zbiorów Instytutu
Literackiego Kultura

Henryk Giedroyc (1922–2010).
Fot. ze zbiorów Instytutu Literackiego Kultura

Jerzy Giedroyc (1906–2000).
Fot. ze zbiorów Instytutu Literackiego Kultura

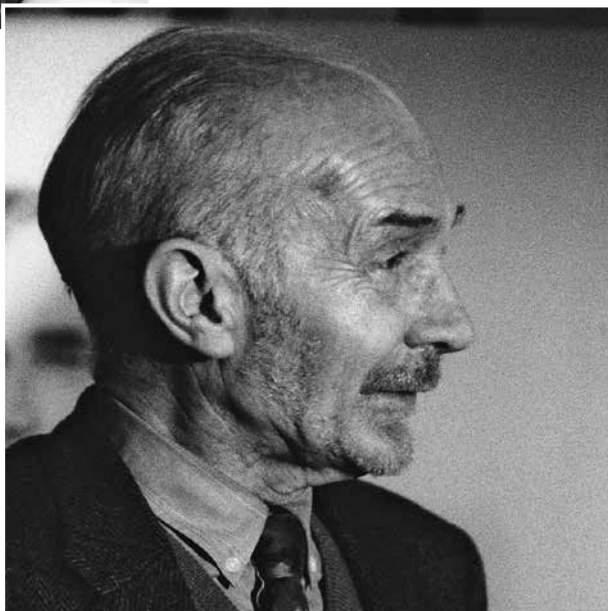

Witold Gombrowicz (1904–1969), Vence 1965.

Fot. Bohdan Paczowski ze zbiorów Instytutu Literackiego Kultura

Zofia Hertz (1910–2003).

Fot. ze zbiorów Instytutu Literackiego Kultura

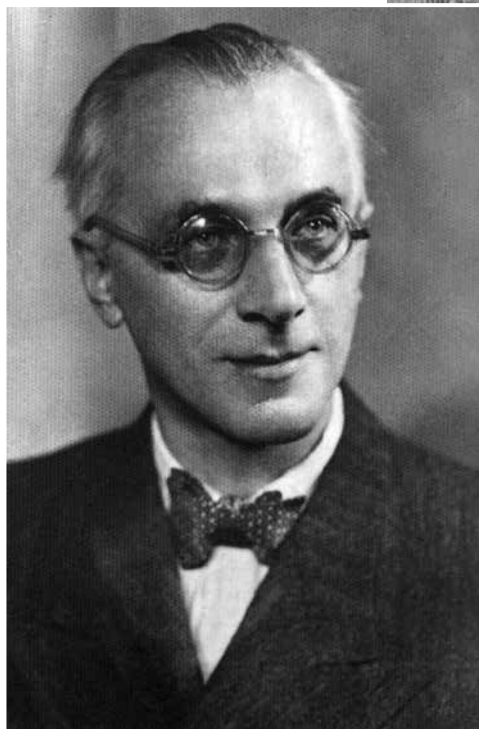
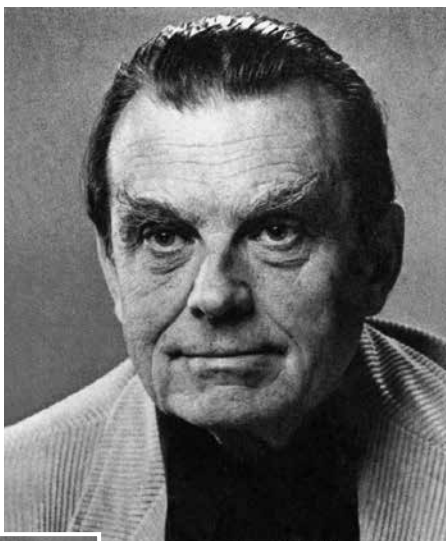
Zygmunt Hertz (1908–1979).
Fot. ze zbiorów Instytutu Literackiego Kultura

Konstanty A. Jeleński (1922–1987) podczas uroczystości obchodów
40-lecia „Kultury”, Paryż 1986.
Fot. Hanna Wesołowska-Dobiecka ze zbiorów Instytutu
Literackiego Kultura

Feliks Mantel (1906–1990).
Fot. ze zbiorów Instytutu Literackiego Kultura

Juliusz Mieroszewski (1906–1976).
Fot. ze zbiorów Instytutu Literackiego Kultura

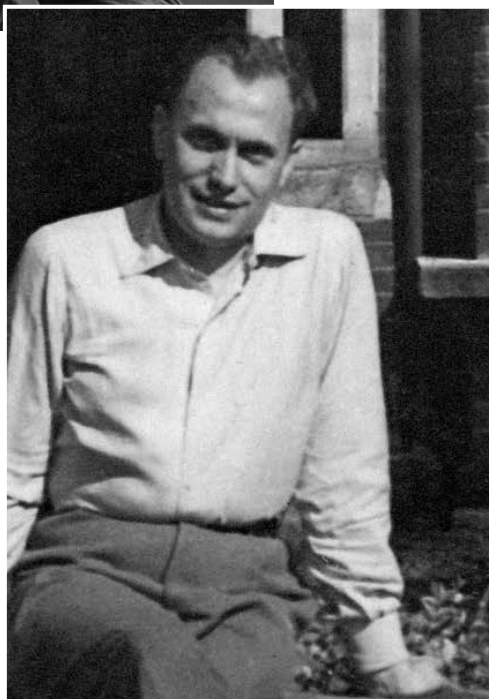
Czesław Miłosz (1911–2004).
Fot. ze zbiorów Instytutu Literackiego Kultura

Jerzy Stempowski (1893–1969).
Fot. ze zbiorów Instytutu Literackiego Kultura

Kazimierz Studentowicz (1903–1992).
Fot. Studium Polski Podziemnej w Londynie
ze zbiorów Archiwum Fotografii Ośrodka KARTA

Leopold Unger (1922–2011) na uroczystości wręczenia
Jerzemu Giedroycowi doktoratu honoris causa
Uniwersytetu Fryburskiego, Fryburg 1996.
Fot. ze zbiorów Instytutu Literackiego Kultura

Stanisław Zaćwilichowski (1902–1930) jako sekretarz ministra
Kazimierza Bartla, 1926.

Fot. ze zbiorów Narodowego Archiwum Cyfrowego

Józef A. Zielicki (1910–1973) koło domu przy avenue Corneille 1,
Maisons-Laffitte 1946–1953.

Fot. ze zbiorów Instytutu Literackiego Kultura

Indeks

Indeks nie obejmuje *Wprowadzenia* ani *Kalendarium*, liczby odsyłają do numerów haseł w *Przewodniku*. Hasła indeksowe podane są w formie zgodnej z kartoteką wzorcową Biblioteki Narodowej i tam należy szukać odsyłaczy i pseudonimów – w *Indeksie* podano tylko niezbędne. Nazwy instytucji polonijnych występują w języku polskim z odsyłaczami od form obcojęzycznych. Nie uwzględniono nazw „Kultura”, Instytut Literacki (Institut Littéraire) oraz Redakcja „Kultury”, gdyż dotyczą ich w szerszym lub węższym zakresie wszystkie serie omówione w *Przewodniku*.

Ahmatova, Anna Andreevna (1889–1966) 11.01.05

Alfa, wydawnictwo 01.08

AKTIS 03.01, 03.02

Annuaire de la presse et de la publicité 01.07

Archiwum „Kultury” (seria wyd.) 13.14

„Arka” (Kraków) 13.09

Armia Polska na Wschodzie 04.02.07

Armia Polska na Wschodzie. Dowództwo. Oddział Propagandy i Kultury 13.06

Aron, Jules Nathan 01.05

Art Graphique Impression (Saint-Ouen) 03.01

Bank Centre de chèques postaux (Paryż) 09.03; 09.03.07

Bank Crédit Lyonnais 09.03; 09.03.09

Bank Handlowy (Warszawa) 09.03.09

Barańczak, Stanisław (1946–2014) 13.11

Barcińska, Julia (1912–1991) 07.01

Bartel, Kazimierz (1882–1941) 13.05

Beauvois, Daniel (1938–) 01.07

Beck, Józef (1894–1944) 04.02.06; 13.04

Berberyusz, Ewa (1929–) 11.03

Biblioteka „Kultury” (seria wyd.) 03.02; 03.02.01–03; 03.03; 03.04; 04.02.11;
07.02

Biblioteka Narodowa 07.04; 12.05; 12.06; 13.14

Biblioteka Polska (Paryż) 04.02.19

- Biblioteka Uniwersytecka (Warszawa) 07.04
 Bibliothèque nationale de France 01.07
 Bielecki, Czesław (1948–) 05.03
 Bielecki, Jakub (1975–) 05.03
 Bielecki, Maksymilian (1978–) 05.03
 Bielli, Leopold H. 11.01.03
 Biuro Koordynacyjne „Solidarność” za Granicą (Coordinating Office Abroad of NSZZ „Solidarność”) 02.01.02; 04.02.14
 Bobkowska, Barbara (1913–1982) 13.08
 Bobkowski, Andrzej (1913–1961) 02.01; 07.01; 11.03; 13.08; 13.14
 Boniecki, Jerzy (1929–2003) 08.06; 13.12
- Cabinet Esposito-Pertraccini Advocats 01.08
 Casa Editrice Lettere zob. Instytut Literacki w Rzymie
 CDN, wydawnictwo 05.03; 11.04
 Central Intelligence Agency, CIA 02.01.06
 Chilecki, Andrzej Jarosław (1935–1989) 04.04
 Chojecki, Mirosław (1949–) 13.11
 Chruszczow, Nikita zob. Hrušev, Nikita Sergeevič (1894–1971)
 Ciołkoszowa, Lidia (1902–2002) 11.03
 Collège de l'Europe Libre (Strasbourg-Robertsau) 02.01.06
 Congress for Cultural Freedom (Kongres Wolności Kultury) 02.01; 02.01.06; 13.02
 Coordinating Office Abroad of NSZZ „Solidarność” zob. Biuro Koordynacyjne „Solidarność” za Granicą
 Czapnik, Jerzy 03.01
 Czapska, Maria (1894–1981) 11.01; 11.01.01; 12.02
 Czapski, Józef (1896–1993) 01.02; 01.05; 02.01; 02.01.06; 03.04; 03.05; 07.01; 11.01; 11.01.02; 11.03; 11.05; 12.01; 12.02; 13.06; 13.11
 Czokajew, Mustafa zob. Šokaj, Mustafa (1890–1941)
 Danilewicz Zielińska, Maria (1907–2003) 04.02.20; 13.11
- Dąbrowska, Maria (1889–1965) 05.05
 Dobosz, Andrzej (1935–) 11.03
 Dorotycz-Malewicz, Marian (1895–1945) 04.02.07
 Dzwonkowski, Roman (1930–) 11.01; 11.01.05
- „Encounter” (Londyn) 02.01.06
 Episkopat Polski 04.02.12
- Fédération Française de la Presse Périodique 01.07
 Fiduciaire de Gestion Comptable 01.08

Ford Foundation 01.07; 13.10
 Fondation littéraire et culturelle polonaise 09.03.04
 Frankfurter Buchmesse (35–41; 1983–1989; Frankfurt) 07.03
 Frenzl, Ludwik (1912–?) 01.08
 Fundacja „Pomoc Polakom na Wschodzie” 08.03
 Fundacja Polcul zob. Niezależna Fundacja Popierania Kultury Polskiej im. Jerzego Bonieckiego – Polcul
 Fundacja Pomocy Bibliotekom Polskim 08.05; 09.03.04
 Fundusz Pomocy Niezależnej Literaturze i Nauce Polskiej 08.04; 13.10; 13.11

 Garczyński-Gąssowski, Ludomir (1939–) 04.02.20
 „Gazeta Polska” (Niepodległość; czasop.) 03.01
 Giedroyc (rodzina) 13.02
 Giedroyc, Henryk (1922–2010) 01.04; 02.01; 03.04; 07.01–03; 09.03; 10.02; 11.01; 11.01.04; 12.03; 12.04
 Giedroyc, Jerzy (1906–2000) 01.01; 01.03–05; 02.01; 02.01.01; 02.01.03–06; 03.01; 03.04; 04.01; 04.02; 04.02.06; 04.02.09; 04.03; 05.03; 05.04; 06.01–03; 08.03–06; 09.02; 09.03; 09.03.05; 10.01; 10.02; 11.01; 11.01.04; 11.03; 12.01; 12.03; 12.06; 13.03; 13.08; 13.09; 13.11; 13.14
 Giedroyc, Leda (1919–2002) 11.01; 11.01.03; 11.01.04; 12.04
 Giedroyc, Zygmunt (1908–1973) 11.01.04
 „Głos Młodych” (czasop.) 04.02.11
 „Głosy zza muru” (czasop.) 04.02.23
 Głowacki, Edward 01.08
 Główna Komisja Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – Instytut Pamięci Narodowej 11.05; 12.03
 Gombrowicz, Rita (1935–) 05.04
 Gombrowicz, Witold (1904–1969) 05.04; 07.01; 07.03; 13.02; 13.14
 Gomułka, Władysław (1905–1982) 03.02.03
 „Gospodarz Polski we Francji” (czasop.) 01.02
 Greffe du Tribunal de Commerce de Paris 01.04
 Gross, Feliks (1906–2006) 13.11
 Gryf Publications 09.02
 Guzowski, J. 07.02

 Harich, Wolfgang (1921–1995) 03.02.03
 Herbert, Zbigniew (1924–1998) 01.08; 11.03
 Herling-Grudziński, Gustaw (1919–2000) 01.01; 02.01; 07.01; 10.01; 11.03; 11.06; 13.02; 13.11
 Hermaszewski, Zygmunt (1907–1985) 01.02
 Hertz, Zofia (1910–2003) 01.01; 01.04–08; 02.01; 07.02; 09.03; 09.03.05; 10.02; 12.05; 12.06

Hertz, Zygmunt (1908–1979) 01.01; 01.03; 01.04; 02.01; 07.02; 09.03.05;
12.05; 12.06

Hłasko, Marek (1934–1969) 01.08; 07.01; 11.03

Hoover Institution of War, Revolution, and Peace 04.02.21

Hrušev, Nikita Sergeevič (1894–1971) 03.02.03

Imprimerie Jos. Adam (Bruksela) 03.02

Imprimerie Nouvelle (Saint-Ouen) 03.01.01; 03.01.02

Imprimerie Richard (Polskie Zakłady Graficzne Richard) 03.01; 03.02

Instytut Badań Literackich 07.04

Instytut Dokumentacji i Studiów nad Literaturą Polską 12.02

Instytut Literacki w Paryżu 1947–2001 (30.08. – 09.09.2001; Kołobrzeg),
wystawa 11.05

Instytut Literacki w Rzymie (Casa Editrice Lettere) 01.01; 01.02; 02.01;
02.01.01; 09.01; 12.03; 13.06

Instytut Polski i Muzeum im. gen. Sikorskiego 04.02.21

Instytut Wydawniczy „Pax” 08.01

International Association for Cultural Freedom 02.01.06

International Literary Center 01.07; 07.04

Iwańska, Alicja (1918–1996) 03.05.01

Janta-Połczyński, Aleksander (1908–1974) 07.01; 13.14

Jasionowicz, Stanisława (1931–) 06.01

Jaxa & Partners – Solicitors – International Law Agents 01.08

Jeleńska, Teresa (1890–1969) 13.02

Jeleński (rodzina) 13.02

Jeleński, Konstanty Aleksander (1922–1987) 07.01; 11.03; 13.02; 13.09–11;
13.13; 13.14

Jerzy Giedroyc i „Kultura”, wystawa, Mińsk (Białoruś) 10.01

Jeż, Teodor Tomasz (1824–1915) 04.02.01

Jospeh FLOCH Imprimerie (Mayenne) 03.02

Juszczenko, Wiktor zob. Ūšenko, Viktor Andrijiovič (1954–)

Kaczmarski, Jacek (1957–2004) 11.03

Kalinowski, Franciszek 07.03

Kallenbach, Zygmunt (1901–1988) 05.05; 13.11

Kantor, Tadeusz (1893–1969) 11.03

Karpińska, Teresa 06.04; 13.01; 13.07

Karpiński, Wojciech (1943–) 13.10; 13.11

Karski, Jan (1914–2000) 04.02

Katolicki Uniwersytet Lubelski 13.02

Kedrin, Ivan (1896–1995) 05.01

Klein & Associés. Association d'Advocats au Barreau de Paris 01.08
 Klimkowski, Jerzy (1909–1991) 04.02.07
 Kołakowski, Leszek (1927–2009) 13.11
 Komisja Porozumiewawcza (1989) 04.02
 Konfederacja Polski Niepodległej 04.02.23
 Kongres Wolnej Kultury Polskiej 04.02
 Kongres Wolności Kultury zob. Congress for Cultural Freedom
 „Kontakt” (czasop.; Paryż) 04.04
 Konwersatorium „Doświadczenie i Przyszłość” 04.02.23
 Kowalik, Jan (1910–2001) 03.01; 03.04
 Kozłowski, Maciej (1943–) 04.02
 Krajowa Rada Narodowa (1944) 13.03
 Krawczyk, Jacek (1954–) 07.01
 Krawczyk, Marek (1956–2012) 01.09
 Księgarnia „Libella” (Paryż) 01.03; 07.01; 09.01; 09.02; 13.06
 Kudelski, Zdzisław (1957–) 12.06
 Kuderski, Marek 13.09
 Kukliński, Ryszard Jerzy (1930–2004) 04.02.08
 „Kultura” i jej krąg 1946–1986, wystawa, Paryż 10.01
 Kuroń, Jacek (1934–2004) 11.03
 Kwiatkowski, Michał (1883–1966) 01.08

 Langfus, Anna (1920–1966) 11.03
 Langrod, Jerzy Stefan (1903–1990) 13.03
 Langzam, Władysław (1917–) 03.01
 Lem, Stanisław (1921–2006) 11.03
 Lewytkyj, Borys (1915–1984) 03.02.03
 Lilly Endowment (Indiana, USA) 03.02.01
 Lilpop-Krance, Felicja (1908–1993) 11.03
 Ludowe Wojsko Polskie 04.02; 04.02.08

 Mackiewicz, Józef (1902–1985) 11.03
 Mackiewicz, Stanisław (1896–1966) 11.03
 Małcużyński, Witold (1914–1977) 03.04
 Mantel, Feliks (1906–1990) 13.03; 13.13
 Marek i Wacek (duet fortepianowy) 11.04
 Marynarka wojenna 1939–1945 r. 04.02.07
 McWire Diffusion 03.01–02
 Media Kontakt 11.04
 Mercier, Jacques (1921–1983) 01.08
 Mercik, Walerian (1893–1957) 04.02.07
 Michniewicz, Władysław (1900–1995) 04.02.07
 Miciński, Bolesław (1911–1943) 05.05

- Mieczysławska, Aniela (1910–1998) 07.01; 11.03
 Mieroszevska, Jadwiga (1921–1991) 13.01
 Mieroszevska, Monika 13.01
 Mieroszevski, Juliusz (1906–1976) 02.01; 13.01; 13.14
 Milicja Obywatelska 11.04
 Miłosz, Czesław (1911–2004) 07.01; 08.04; 11.03; 12.05; 12.06; 13.11; 13.14
 Ministère des Affaires Étrangères (Francja). Archives Diplomatiques 10.01
 Ministerstwo Informacji i Dokumentacji 01.02; 01.05
 Modelski, Izidor (1888–1962) 04.02; 04.02.21
 Montfort, Marc Archambault de (1923–1998) 01.08
 Morawski, Maciej (1929–) 04.02; 04.02.19
 Mroczkowski, Stanisław 03.05.01
 Mrozek, Sławomir (1930–2013) 13.11
 Muzeum im. Emeryka Hutten-Czapskiego (Kraków) 01.02; 12.01; 12.02
 Myśl, wydawnictwo (Warszawa) 03.01
- „Nasza Walka” (czasop.) 04.02.11
 NATO 04.02
 Niezależna Fundacja Popierania Kultury Polskiej im. Jerzego Bonieckiego –
 Polcul 08.06; 13.12
 Niezależna Oficyna Fonograficzna Kraków 11.04
 Niezależna Oficyna Wydawnicza nowa 08.02; 11.04
 Norbertinum, wydawnictwo 13.14
 Norske Nobelintitutt 04.02
 Nowak-Jeziorański, Jan (1913–2005) 04.02.20
 NSZZ „Solidarność” 01.07; 02.01; 02.01.02; 02.01.03; 04.02.14; 04.02.23;
 05.01; 08.01; 11.04
- Obóz Polski Walczącej 04.02.06
 Officine Grafiche Italiane (OGI) 01.01; 03.01
 Ogólnopolskie Biennale „Pejzaż ludzki” dedykowane Józefowi Czapskiemu
 (2; 2007; Kraków) 11.05
 Ogólnopolskie Biennale „Pejzaż ludzki” dedykowane Józefowi Czapskiemu
 (4; 2011; Kraków) 11.05
 Okudżawa, Bulat (1924–1997) 11.03; 11.04
 Osadczyk, Bohdan (1920–2011) 11.03
 Osiecka, Agnieszka (1936–1997) 11.03; 12.06
- Paczowska, Maria 05.04
 Pankowski, Marian (1919–2011) 03.02
 Parnicki, Teodor (1908–1988) 13.14
 Petlûra, Simon (1879–1926) 04.03
 Piaskowski, Stanisław Mariusz (1909–2003) 03.01

Placówka zob. Samodzielny Wydział Kultury i Prasy 2. Korpusu (Placówka)

Plon, wydawnictwo 01.08

Polcul Foundation zob. Niezależna Fundacja Popierania Kultury Polskiej im. Jerzego Bonieckiego – Polcul

Polska Partia Socjalistyczna (1892–1948) 04.02.01

Polskie Porozumienie Niepodległościowe 04.02

Polskie Radio 11.04

Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie 02.01.01; 04.02; 04.02.07; 12.03

Polskie Siły Zbrojne na Zachodzie. 2. Korpus Polski. 01.01; 01.02; 01.05; 09.01; 13.03

Polskie Zakłady Graficzne Richard zob. Imprimerie Richard

Pomian, Krzysztof (1934–) 13.11

PoMost, wydawnictwo 01.09; 03.01; 03.03

Porozumienie Ponad Podziałami 05.03

Pospieszalski, Antoni (1912–2008) 06.01

Poznański, Karol (1893–1971) 01.08

Prądyńska, Maria (1908–1994) 02.01.01

Presse Rapide 12.01

„Preuves” (Paryż) 02.01.06

Pruszyński, Ksawery (1907–1950) 11.03

Przeciwko kilku myślom... co nie nowe! Procesy krajowców za kontakty z paryską „Kulturą” wystawa Gdańsk (2006) 11.05

PZPR. Komitet Centralny 03.02.03

Rada Europy 04.02

Rada Funduszu Praw Człowieka 02.01.03

Radio France Internationale 11.04

Radio Liberty 04.02.20

Radio „Solidarność” 11.04

Radio Vaticana 11.04

Radio Wolna Europa 04.02; 04.02.20; 04.04; 05.05; 11.04

Redakcja „Rzeczywistość” (czasop.; Warszawa) 01.08

Rewska, Hanna (1915–1970) 05.02

Riquier Paul et Poirier Jean–Paul avocat au Barreau de Versailles 01.08

Rodzińska, Halina (1904–1993) 11.03

Rogoyski, Doman Andrzej (1903–1987) 04.02.06

Romanowicz, Kazimierz (1916–2010) 13.02

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej na uchodźstwie 01.01; 04.02; 04.02.06; 04.04

Šalamov, Varlam Tihonovič (1907–1982) 11.01.05

Samodzielny Wydział Kultury i Prasy 2. Korpusu (Placówka) 01.01; 01.02; 01.05; 12.01

Sąsiadowicz, Maria 11.05

- Scherer, Olga (1924–2001) 12.06; 13.11
 Siemaszko, Zbigniew Sebastian (1923–) 13.14
 Siemiątkowski, Zbigniew (1957–) 12.03
 Sikora, Wojciech (1956–) 08.06; 13.04; 13.09; 13.11; 13.12
 Sikorski, Władysław (1881–1943) 11.03
 Siuta, Tadeusz (1913–1978) 01.01
 Siwiec, Ryszard (1909–1968) 11.03
 Skarb państwa. Polska od 1989 r. 08.03
 „Słowo Polskie” (czasop.) 03.01
 Société Générale 09.03; 09.03.08
 Šokaj, Mustafa (1890–1941) 12.01
 Solidarność Walcząca 04.02.14
 Solidarność zob. nszz „Solidarność”
 Spółdzielnia Wydawnicza „Czytelnik” 02.01; 13.14
 Stachewicz, Wacław (1894–1973) 03.03
 Stanisław August (król Polski; 1732–1798) 04.02.20
 Stawar, Andrzej (1900–1961) 01.08
 Stebelski, Henryk (1904–1979) 07.01
 Stempowski, Jerzy (1893–1969) 02.01; 05.05; 07.01; 13.13; 13.14
 Stempowski, Stanisław (1870–1952) 05.05
 Stowarzyszenie Instytut Literacki Kultura 01.04; 12.03
 Straszewicz, Czesław (1904–1963) 07.01
 Strykowski, Julian (1905–1996) 11.03
 Studentowicz, Kazimierz (1903–1992) 13.07
 Sulikowski, Andrzej (1950–) 06.01
 Szeremietiew, Romuald (1945–) 11.03
 Szpotański, Janusz (1929–2001) 11.03
 Szwajcer, Stanisław 01.08
- Światowy Festiwal Młodzieży i Studentów (3; 1951; Berlin) 02.01.06
- Tatar, Stanisław (1896–1980) 04.02.07
 Towarzystwo „Więź” 13.14
 Towarzystwo Opieki nad Archiwum Instytutu Literackiego w Paryżu 01.09; 03.01;
 03.03
 Towarzystwo Przyjaciół Archiwum Emigracji 13.14
 Tygodnik Powszechny (1945–) 08.01
- Unger, Leopold (1922–2011) 11.03; 13.04
 Uniłowska, Maria (1912–1972) 11.03
 Uniwersytet Jana Kazimierza (Lwów) 13.06
 Ūšenko, Viktor Andrijovič (1954–) 11.03
 Utnik, Marian (1902–2003) 04.02.07

- W kręgu paryskiej „Kultury”*, wystawa, Warszawa (1991) 10.01
„Walka Młodych” (czasop.) 04.02.11
Wałęsa, Lech (1943–) 04.02; 11.06
Wanke, Bruno Bronisław (1896–1985) 04.02.07
Wańkiewicz, Melchior (1892–1974) 07.01; 13.14
Wardecki, Leon 11.01.02
Wasung, Maria (1905–1993) 07.01
Wąchała, Władysław 01.01
Weintraub, Wiktor (1908–1988) 13.11
„Wiadomości Literackie” (czasop.) 05.05
Wierzyński, Kazimierz (1894–1969) 11.03
Wiśniewski, Józef 04.02.20
Wiśniowski, Kazimierz Marian (1896–1964) 01.01–02
Witos, Wincenty (1874–1945) 07.03
Wojsko Polskie (1918–1939) 04.02
Wojsko Polskie (1918–1939). Sztab Generalny. Oddział II 13.05
Wojsko Polskie (1944–) 04.02
Wolicki, Krzysztof (1925–2001) 11.03
Wulf, Joseph (1912–1974) 01.08
Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej 13.14
- Zachwatowicz, Jan (1900–1983) 11.03
Zaćwilichowska-Łoś, Zofia Danuta 13.05
Zaćwilichowski, Stanisław (1902–1930) 13.05
Zakład Narodowy im. Ossolińskich (Wrocław) 01.08
Zaremba, Paweł (1915–1979) 11.03
Zaremba, Piotr (1910–1993) 11.03
Zawodny, Janusz Kazimierz (1921–2012) 03.05.01
Zespół Adwokacki nr 15 (Gdańsk) 01.08
„Zeszyty Historyczne” (czasop.; Paryż) 01.09; 03.01–03; 03.05; 04.02; 06.01;
06.02; 06.05; 07.02; 09.03.04; 12.03; 13.13
„Zeszyty Literackie” (czasop.) 01.07
Zielicki, Józef (1910–1973) 13.06
Zieliński, Jan (1952–) 13.02
ZOMO 11.04
- Żaba, Norbert (1907–1994) 07.01
Żeromski, Stefan (1864–1925) 03.03
„Życie Literackie” (czasop.; Kraków) 01.08

